

ОҚСО ҚОЛЛАР

КАЛОМИ

ҒАЗАЛЛАР
МУРАББАЛАР
МУХАММАСЛАР
ҚАСИДАЛАР

Ғафур Ғулом номидаги
Адабиёт ва санъат нашриёти
Тошкент—1979

ББК 84Ў3
0—98

К $\frac{70403-214}{M352 (04)-79}$ 46—79—3703040200

© Гафур Гулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 1979 й.

БОКИЙ

1882—(1967)

Бокий (Мирзо Абдулло Насриддин ўгли) Фарғона областининг Рошидон (ҳозирги Риштон) районида боғ-бон оиласида туғилган. Дастлаб мактабда савод чиқарди, кейин отаси Мирзо Насриддин ва амакиси Мирзо Охунддан таълим олди. Фирдавсий, Ҳоқоний, Низомий, Навоий, Бедил ва Фузулий каби буюк шоирлар ижодини чуқур ўрганди.

1938 йилда Алишер Навоийнинг 500 йиллигини нишонлаш юбилей комиссияси тузилди. Шу муносабат билан Бокий Тошкентга таклиф қилинди. Классик адабиётимиз билимдони сифатида самарали иш олиб борди.

1943 йили Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тузилгач, Бокий унга мухбир аъзо бўлиб сайланди.

ЎЗ ФАНИМ

*(Ўзбекистон Фанлар академиясининг
ўн йиллигига бағишланган)*

Эй, мени элга танитган, меҳрибоним, Ўз ФАним,
Бахтим, иқболим, ҳаётим, жисму жоним, Ўз ФАним.
Илму фан аҳлини зайлида бериб менга ўрин,
Неча йил бўлдинг ватан—доруломоним, Ўз ФАним.
Шукри инъомингни юз йил ёзсам, эҳсонингни минг,
Мингидин бирни адо этмас забоним, Ўз ФАним.
Сендин ўрганди улуму топди фан ҳар бобда,
Илтифотингдин бу табъи нуктадоним, Ўз ФАним.
Ортиб ақроним аро таъзиму тавқирим давом,
Ошиб аҳбобим ичинда иззу шоним, Ўз ФАним.
Сендин олган ҳужжатим доим қўлимда дастгир,
Хизматинг ҳаққида кўксимда нишоним, Ўз ФАним,
Қутлуғ ўлсин, етди ёшинг ўнга, табригинг учун
Ҳар томондин келди донойи замоним, Ўз ФАним.
Шод бўл, обод бўл, кўп йил яша, фан манбаи,
Илму ирфон, Бокиё, донишга коним, Ўз ФАним.

1953

МУҚИМИИГА

Э ажал, кўз устига манзил тутубсен қошдек,
Беш минут муҳлат менга берким ишим бор мошдек.

Ҳасратим Сошига ёқгон тошлардекму дейин,
Ё бағир қони-ла қайнаб, тинмай оқгон ёшдек.

Тўтийи шақкар шиканнинг қарғача йўқ қиммати
Булбули оташнавонинг қадри қалдирғочдек.

Дурри ғалтон қадрсизликдан тушиб туфроғ аро,
Гавҳари якдона нархи эл кўзида тошдек.

Оҳким, вақти ҳаётинг кимса қадринг билмади,
Улганингда зоҳир айлаб меҳр чун хуффошдек.

Эй фасоҳат гулситонининг хуш илҳом булбули
Қайси тўтийи шакарҳодур сенга бингрошдек.

Шеър тарзу расмида Беҳзоддек рассом сен,
Хатда қилкинг нақши нақши Монийи наққошдек.

Манбаи хулқи кариму маъдани ҳилму ҳаё,
Маҳзани фазлу ҳунар, Бедилга қориндошдек.

Юз асаф, ул ҳамкаломинг Фурқатийдин доғ мен,
Чунким эркан сенга Зокир гўё кўкалдошдек.

Гарчи бордур асрдошинг неча ўргамчи мисол,
Нуктадон қошида сен бор ерда онлар лошдек.

Эй балоғат авжида табъинг қуёши нур бахш
Фасли найсони адабда абри гавҳар пошдек.

Сен эмас ёлғиз жаҳонда фазл арбоби аро,
Билмаган эл қадрини фарзана Сайид Тошдек.

Фозили мумтоз Рожий ул Сулаймон наздида,
Муҳйи қадри Мўрча ё донаи хашшошдек.

Гарчи эрди ул Муҳаммадқул Муҳаййир қоп-қаро,
Шеър аҳли офтоби барчаға қўлдошдек.

Икки девонини кўрдум, кўрмадим девонининг
Ғайри девони Навоий, Лутфиға ўхшошдек.

Оқ ер аҳли қаро ер остиға кўмдурдилар,
Қўймайин қабри уза бир лавҳаи кўктошдек.

Шеър арбобин қатинда Завқий, Насридинча йўқ
Лек Зокиржони Фурқат миғи лулу пошдек.

Юсуфи Сарёмининг ким билди қадру қимматин,
Фозили ринд Алмай ёким Қамии Шошдек.

Билмагай ҳар кимса неъмат қадрини вақти камол,
Қим заволе етса икки кўз очилгай мошдек.

Оҳким, вақти ҳаётинг қимматингни билмадик,
Энди қадринг қўп ўтар кўз олдининг извошдек.

Назми жонбахшинг эрур қимматда чун қанду набот,
Барча лаззатлиғ каломинг шаҳд оролошдек.

Хўшачини мазраи алфозинг арбоби фунун
Ҳирмани фазлингдин олғай дона ҳар ким чошдек.

Гарчи ҳосидлар сени ҳолингни ёпмоқ истади
Бўлди зоҳир қанча пинҳон қилса нури фошдек.

Қолган аҳбобинг ўқур шеърингни ҳар шом сабоҳ
Кеча-кундуз ёд этиб пайваста чун тутошдек.

Ҳеч базми йўқки, ёдинг этмасун аҳбоблар
Барча маҳфил ичра йўқлаш йўқ сени йўқлошдек.

Эй сабо, мен телбадин еткур паёми беадад
Гар Муқимий қабриға топганда йўл булжошдек.

Пардаи жонимни қил туфроғи узра қабрпўш
Ташлағил бошим оёғи остиға подошдек.

Бу вафо ҳарфи ёзилғон доғлик кўнглумни ол,
Пуштаи хокиға қўй кўксимни Кўктошдек.

Арғувониги дегил сориг юзумдин кўп дуо,
Мавжи гулгун ашкими ҳолини қил урқошдек.

Кўрган озорим била зулму ситам чекканларим
Арза қил бир-бир бориб сен шарқ ила унлошдек.

Аъламу муфти, мударрис муҳитасиб арбобидин
Риндлар жониға душман қозию мингбошдек.

Зоҳиду обид, риёин шайх бирлан бирлашиб
Таън тийғи бирла тилган бағрими ғирвошдек.

Кеча-кундуз тинмайин ғийбатлаб отган ўқидин
Хаста кўнглумни садоғи тўлди чун тирқошдек.

Заҳму тавбиҳим учун бошим уза айлаб ҳужум
Ҳосиди бадҳоҳим олди ўртаға авбошдек.

Ғам юки эғди алифдек қоматимни қилди нун
Сарви озодим эғилди хам бўлиб чирмошдек.

Ҳеч ким мендек бало тоши нишони бўлмасун,
Заҳмлиғ тошу ичи мажруҳи ичу тошдек.

Қошким, бир ҳамдамим бўлсайди найдек ноласанж,
Ут бериб ёндурса кўнглум кишварини дошдек.

Булбули хушлаҳжа Мирзо Аҳмади тўти наво,
Додажони, ринд , яъни Ҳожии қаллошдек.

Айшингиз бўлсин ҳамиша ишрат ила бардавом,
Гарчи мендин сизга етмас туҳфа ёрилғошдек.

Эй, Муқимий ёди бирлан шод ўлан аҳбоблар,
Бўлмангиз мағмуму маҳзун бу муқими Рошдек.

Рошидон боғи эмас, тоғинда Бокий чун булоқ
Қон бўлиб, қайнаб хаёлингизда тўлдик-тошдик.

1909—1910

САЪЙ ЭТСАМ ЭДИМ

Саъй этсам эдим фозили мумтоз ўлар эрдим,
Акроним аросинда сарафроз ўлар эрдим.
Собир каби бир ёри сухансанжим ўлурди,
Нозим ила Фирдавсиға дамсоз ўлар эрдим.
Фатҳ ўлса эди боби гулистони ҳақиқат,
Парвонаи ул булбули Шероз ўлар эрдим.
Соқий менга сунганда ўшал бодайи боқий,
Шамсиддини Ҳофизға ҳамовоз ўлар эрдим.
Юз оҳким, куйдирди парим барқи муҳаббат,
Бўлганда манам соҳиби парвоз ўлар эрдим.
Ҳосид на қилур сеҳра бериб нисбати шеърим,
Бўлганда муқобил дами эъжоз ўлар эрдим.
Юз ажзу ниёз ила кечар умри азизим,
Э кош, агар бисмили бир ноз ўлар эрдим.
Енимда агар мутриби хушхоним ўлурди,
Даф, найни самоида сарандоз ўлар эрдим.
Айбим шул эрур мулку манол ила зарим йўқ,
Бўлганда манам лойиқи эъзоз ўлар эрдим.
Ашъорим агар топса эди сирри фасоҳат,
Девони балоғатда сароғоз ўлар эрдим.
Бир кўзга кирардим кийиниб бўлса либосим,
Кўзгуга боқиб мойили пардоз ўлар эрдим.
Боқий, на илож, ўтди асаф фурсату, афсус,
Саъй этсам эдим фозили мумтоз ўлар эрдим.

1911—1912

КАТТА ФАРҒОНА ҚАНАЛИ

Э гўзал Ўзбекистон, яхши фаолинг сенинг,
Илгаригидин улуғ бўлди бу ҳолинг сенинг.

Партия раҳбарлиги остида кўп куч билан,
Тоza қозилмоқдадур янги канолинг сенинг.

Э қизил олтинга кон, пахтага майдон, яша,
Ақл эса васфингда данг, тил эса лолинг сенинг.

Чархи фалак кўксида дема қуёш қип-қизил,
Топди бу қутлуғ нишон ходиму чолинг сенинг.

Кўрки фалак кўклами ичра янги ойни,
Ишга ишорат қилур қоши ҳилолинг сенинг.

Замзаму кавсар қачон оммаға еткурди наф,
Халққа ҳайвон суви қатра зулолинг сенинг.

Бир неча минг йилқидур ташнаи бир қатра сув.
Эрди, букун топди ер баҳри висолинг сенинг.

Э ерингу туфроғинг қадрда олтин жаноб,
Тошларингу қумларинг жавҳари олинг сенинг.

Даҳрда ортиқ баҳо ҳар неки бор-сенда бор,
Тоғингу боғингдадур кону ниҳолинг сенинг.

Сен ҳаманинг севгиси, сен ҳаманинг ёрисан,
Халқ борин бошида фикру хаёлинг сенинг.

Сен санами хушлиқо, боиси наслу бақо,
Ҳар кишининг оғзида шаҳди мақолинг сенинг.

Сен маҳи Лайли nasib, зумраи Ширин лақаб,
Халқ эса фарҳодваш, Қайс мисолинг сенинг.

Асрлар ўтди вале кимса сенга боқмади,
Шод бўл эмди ошар ҳусну жамолинг сенинг.

Чунки бу янги канола қозилишидин топар,
Равнақу зебу баҳо қадрла камолинг сенинг.

Элни қаторинда бу Бокийи—Хуррам ҳам
Бандаи лутфинг эрур масти наволинг сенинг.

1939

О Л М А С И Н

Менки кўрдим сайр этиб ҳар боғу бўстон олмасин,
Тошканду ўзга ерда ҳар гулистон олмасин.
Бахту толедин эришдим бир муқаддас боғга,
Кўрдим ул гулшан аро бир туп Наманган олмасин.
Туб қизил, шохи қизил, япроғ илан бори қизил,
Кимки кўрса айтадур ёқуту маржон олмасин.
Боғбон гулдаста боғлабдурму ҳар бир шохига,
Еки бир дурж ичра сўлмиш лаъли руммон олмасин.
Гулни кўрган булбули оташнаводек шеър ўқур,
Тўтийи хушхон бўлур, ким еса меҳмон олмасин.
Бир томонда гуллаган чинни билан ширин анор,
Бир томонда кўргузур юз тусда алвон олмасин.
Айланиб тонг вақтидин то шом боғ атрофида,
Шаҳд лаззатлиғ қилур хуршиди тобон олмасин.
Чехраси гулчехраларнинг чехраси янглиғ қизил,
Сувратин рангини чун рухсори жонон олмасин.
Рух янглиғдир латофат бобида жонга физо,
Жисмига қувват берур, ким тотса чун жон олмасин.
Юз фалотунга берур ҳар тифл ҳикмат дарсини,
Тишласа бир донасини мисли Луқмон олмасин.
Бу Али Сино агар келсайди Дўрмон боғига,
Бокий янглиғ топғай эрди танга дармон олмасин.

САНЪАТ АҲЛИГА

Э ҳунар, санъат эли, юз марҳабо, хуш келдингиз,
Кўргизиб ҳар тордин юз минг наво, хуш келдингиз.

Нағма қонуни билан чолиб рубобу чангни,
Уддин илҳом чекиб, найдин садо, хуш келдингиз.

Ўзбекистон марказига хизмат этмак фикрида
Қалбдин изҳор этиб меҳру вафо, хуш келдингиз.

Ҳар бирингиз фанни мусиқида устоди замон,
Савт ижодинда нозик хуш адо келдингиз.

Руҳ афзо машқидин элга бериб янги ҳаёт,
Кўзга нуру танга куч, дилга сафо, хуш келдингиз.

Моҳвашларга бериб «Шаҳноз»дин таълими ноз,
Ургатиб«Гулёр»дин машқи расо, хуш келдингиз.

Пардаи «Ушшоқ»дин ишқ аҳлига айлаб карам,
Урнига таҳсин олиб мадҳу сано, хуш келдингиз.

Саҳна узра кўргузиб санъат—ҳунар ижодидин,
Жон берувчи нағмаи ҳайратфазо, хуш келдингиз.

Ҳар газалким завқу шавқ ортургудир боғлаб амал,
Лаҳни мусиқодин бериб зиё хуш келдингиз.

Волиҳу махмур Бокийға бериб янги ҳаёт,
Қайтадин такрор этарман, марҳабо, хуш келдингиз.

Я Н А

Юз ташаккур бахту давлат бизга ёр ўлди яна,
Хаста кўнгулга мадад, жонга мадор ўлди яна.

Соқиё, тўлдир аёғим бодаи гулфомдин,
Гарчи куз вақти менга хуррам баҳор ўлди яна.

Гуссау ғам доғи артилди кўнгул кўзгусидин,
Сийналар миръотидин рафъи ғубор ўлди яна.

Булбули оташнаволиғ нағмасини соз қил,
Ғунча очилди чаманда баргу бор ўлди яна.

Тонг ели гулшан гулининг ҳидларини тарқатиб,
Талотуз узра булут инжу нисор ўлди яна.

Боғлар саҳни безанди сарву гул япроғидин,
Тоғу чўл ёмғур намидин лолазор ўлди яна.

Лолага рашик ила боққан хорлар, янтоғлар
Бу баҳор кўз очганидин шармисор ўлди яна.

Бокиё, бу субҳидамни қанча мадҳ этган билан
Битмағай таърифи, менга ифтихор ўлди яна.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ 20 ЙИЛЛИГИГА

Эй, шарафлик Ўзбекистон, иззату шон сенда бор,
Жон билан давлатга аҳду паймон сенда бор.
Ғайрату ҳиммат, шижоат, обрӯ, шарму виқор,
Шафқату меҳру мурувват ору виждон сенда бор.
Ерга ишлаб пахта олмоқ пешасида илгари,
Моҳиру устоди комил фард деҳқон сенда бор.
Бир чигитдин кўсак эллик, ҳар кўсак ўн беш чигит,
Бир уруғдин олғучи бир неча юз дон сенда бор.
Тупрағинг олтин, сувинг шаҳду ҳавонг ссф, руҳбахш
Водию тоғингда минглаб маъдану кон сенда бор.
Ичу тошинг васфини ёзмоқда ожиздур қалам,
Қим баёни мумкин эрмас, ҳар на бу он сенда бор.
Тошинг эрса пахта майдон, гулшану бўстону боғ,
Ичинг ичра олтину лаъли Бадахшон сенда бор.
Мевалик ажжори анвоиға тўлган боғлар,
Неча туслик гул билан рангин гулистон сенда бор.
Эй, йигирма ёшга тўлган, эрклик раъно йигит,
Шод бўл, ўсгил, кўпайгил, чунким имкон сенда бор.
Илму фан, санъат, шижоат ҳусну сўздин баҳраманд,
Ҳар қаю ишда, ғараз, қудратли инсон сенда бор.
Бу Али, Форобий янглиғ файласуфи зуфунун,
Юз Фалотунча Улуғбек ибн Қўргон сенда бор.
Рудакий, Сайфий, Асирддину Бадри Чочдек
Нукта санжу хурдабин олим, сухандон сенда бор.
Завқу шавқ арбоби мусиқийда машҳури диёр,
Нағма оҳангида булбулдек хуш илҳом сенда бор.
Тоғу водий марги зорингда ғаройиб мевалар,
Боғу бўстонингда хуштаъм нори хандон сенда бор.

Нори хандон ёлгуз эрмас, олмаю ноку беҳи,
«Ношвоту» бирла «Дилафрӯз» неча чандон сенда бор.
Тилни ёрди шаҳд янглиғ шираи жон парваринг,
Эй, шакар кони, дегил, қандай найстон сенда бор.
Айб эмас, кайфим ошиб, мастона сўзлаб мақтасам,
Лаълу ёқуту зумуррад, дурру маржон сенда бор.
Лаълу ёқуту зумурраддин муродимдур узум,
Ушбу вино шишасидин неча алвон сенда бор.
Энг биринчиси «Хусайни» навъидур, бири «Ҳасан»
Бири «Келин бармоғи» деб ном аталгон сенда бор.
«Соҳибую», «Фаркатию» «Тоифию» «Чиллаки»,
Икки тус «Доройи», «Маска», «Каттақўргон» сенда бор.
«Лаъли якдона», «Тағоби», «Шаккарий» ёки «Чарос»,
«Сабзу», «Сиркон», «Чарми рубаҳ», «Султон» сенда бор.
Икки хил «Атрию» «Обак», «Зангбанду» «Навгилем»
Ҳам «Азимбой»ию «Қишмиш» ҳам «Шибирғон» сенда бор.
«Мускат»инг номини олсам лаб лабимга ёпишур,
Турфа бир аъжубаи ширини даврон сенда бор.
Урик анвоидаким, бай-бай, «Нигорий» номидур,
«Оқ қандак» деб атарлар аҳли ирфон, сенда бор.
«Қозихоний» бирла «Қозинематиллоҳи» яна,
«Муллаҳандию» «Гадойи», «Обидандон» сенда бор.
«Болтубойи», «Исфарак», «Мирсанжали», «Боборажаб»,
«Луччак»у «Маҳтобию», «Хурмойи», «Субҳон» сенда бор.
Нави олу бирла ғайнолию шафтоли гилос,
Пистаю бодому ёнғоқ берк-очилгон сенда бор.
Шаҳду шақкар, чиллаки, яъни асалнинг хумчаси,
Маззалик ширин қовуннинг жинси чандон сенда бор.
Етти кишвар рашки қутлуғ Ўзбекистоним яшар,
Хулласи, сўз шул эрурким, ош ила нон сенда бор.
Бу гўзал боғи вафо васфини, Бокий, қил баён,
То қалам илгингда, тил оғзингда, то жон сенда бор.

1944

МИННАТДОРЛИК

Қудрат аҳли, шукрим, ҳолимға парво қилдилар,
Марҳамат бобин юзумға лутф этиб, во қилдилар.
Рошидон йўлида ётган бир сиқим тупроғ эдим,
Еғдуруб эҳсон булутни гулшан иншо қилдилар.
Заррае эрдим ҳақиру зору ночизу забун,
Бир боқишдин ахтарим хуршид симо қилдилар.
Қатраи маъюс эдим, кўздин тўкилган ёшдек,
Бир таважжухдин дуру гавҳарли дарё қилдилар.
Гарчи қадру манзалатда барчадин эрдим қуйи,
Бахтим учун аввали ўрнимни аъло қилдилар.
Йўқлабон, яъни Навоий хониға меҳмон этиб,
Ҳурмати эъзоз илан рутбамни боло қилдилар.
Чоч гулзорини жоним булбулиға ошён,
Ўзбекистон марказин кўнглумға маъво қилдилар.
Сақлабон кўнглумни ҳар қандай тикон озоридин,
Кўзларимнинг наргисин гулшан тамошо қилдилар.
Йиғдируб наздимға бори илму ирфон дафтарин,
Ишқ девонини олдимға муҳайё қилдилар.
Етқуриб кўнглумда бўлган розуйи комға,
Ҳосили мақсуду анвойи таманно қилдилар.
Меҳрибонликдин қўшиб аҳбоби дониш пешаға,
Мен каби нодонни ўз ҳолимға доно қилдилар.
Нақш этиб алломалар зайлиға номим номасин,
Номи гумномим намойиш бирла имзо қилдилар.
Номи гумномим эмас, машҳур бахт — иқболлиғ,
Зайли йўқ дебочайи донишға туғро қилдилар.
Тўгин нутқимға бердилар ҳаловатдин шақар,
Лутф илан таъбимни кўзгусин мужалло қилдилар.

Дўстларнинг мажлисида кўргузуб кўп эҳтиром,
Нуктадонлар суҳбатида маҳфил оро қилдилар.
Буйла эҳсонни қаю тил бирла шукрий айтигин,
Марҳаматларким менга зоҳир ҳувайдо қилдилар.
Марҳабо, эй ишқи оташкор сендин розиман,
Жисму жоним хирмони барқинг ила ёқилдилар.
Шоду хуррам мен букун, Бокий, ки халқим наздида.
Номим устиға улуғлар медаль иҳдо қилдилар.

1945

З А Ф А Р

Мужда, эй аҳбоблар, Сизларга яъни хушхабар:
Қаҳрамон аскарларимиз топдилар шонли зафар.

Бахту иқболу саодат Шарқидин қилди тулуъ,
Фатҳу нусуратнинг қуёши бизга бўлди жилвагар.

Душмани бадхоҳимиз бир тўда хунхори лаим,
Муфсиду маккору золим мори афъидин батар.

Ишлатиб найранглар бизларни беъмोकқа фириб,
«Дустлиғ» изҳор этиб шайтони соҳир, ҳийлагар.

Кўргали шону тараққиймизни бўлди кўзи кўр,
Эшитиб овозамиз икки қулоғи бўлди кар.

Мулкимиз гулзорини помол этишни қасдида
Тузди кўп бедодгарлар хайлидин айлаб ҳашар.

Ҳар бири инсониятдин ташқи иблиси лаин,
Сурати тимсолда бир аждаҳон ҳафтсар.

Эл азобига ҳамиша кўнгли мойил, раҳмсиз
Қон тўкишга ҳирса ғолиб душмани навъи башар.

Шунча йиртқичлиғ илан бўри алардин ор этиб,
Мунча қонхўрлик билан қоплону шер айлар ҳазар.

Кўзларидин барқи офат чоқилур очган чоғи,
Юзларидин ёгилур шуробайи хавфу хатар.

Буйла ваҳшийлар билан бирликда қилдилар ҳужум
Давлату иқболимизга еткурурмиз деб зарар.

Бу муқаддас тупроғимиз узра бостилар оёқ,
Мамлакат бўстониға гўёки кирди тўда ҳар..

Барча халқим бир тану бир жон каби маҳкам туриб
Меҳнагу жанг бирла ёвни айлада зеру забар.

Қайси душман гар ҳужум истар советлар юртиға,
Охири шарманда бўлгай, ҳукми тарих — бу хабар

Олқиш эй мардона халқу қаҳрамон авлодлар,
Қутлуғ ўлсин, Сиз била Бокийға бу фатҳу зафар.

1945

СОБИР АБДУЛЛАГА МАКТУБ

Эшитдим яхшилиғ ҳолингни, эй дилдор, Хандидин,
Чучуклик бирла топган лаззатинг Хўқанд қандидин.
Қалай ҳолинг аҳбоби сухандонинг саломатму,
Ғаму ранжу алам, нотоблиғларнинг газандидин.
Бўшалмасдин асири хубларму гардани жонинг,
Сиҳи қомат, юзи гулларни зулфининг камандидин.
Суманбарларни холу хатти савдосида не ҳолинг,
Ёмон кўз тегмасин гоҳи тутат исриқ сипандидин.
Кўзинг равшанму жавлон вақти майдон узра ўтмоқда,
Губори сурмасоқим, қўзғалиб сумми самандидин.
Кўзи қаҳру газабдин боқса аччиқланма, сабр айла,
Иложини қилур дафъиға лаъли нўшхандидин.
Муқимий гарчи ўлди ёр ҳажрида чекиб афғон,
Навойини келур ҳар сўнгокининг банд-бандидин.
Хушо, ишқу муҳаббат шевасиқим, ўлганидин сўнг,
Топар файзи саодат ҳар киши хоки нажандидин.
Ҳамиша, эй азизим, ишқ оташхонаси бўлғил,
Топиб файзи таважжуҳ завқ элининг дардмандидин.
Саломингни эшитдим, борганида кўрган эрқандур,
Набихоним тилидин, яъни иқболи баландидин.
Мени йиғлатди Чархингни фироқи, Жавдатинг ҳажри,
Дегил, олсин хабар Бөкийни жони мустамандидин.

1947

БОКИЙГА ЕРИЙДАН НОМА

(Қўқонлик Ерий бу шеърни 90 ёшидан ўтганда ёзган)

Хуррам*га етур, сабо саломим,
Авроқи дилимдаги паёмим.
Мақсад шубудирки кайфи ҳолик
Эй, маъдан ичинда шеъра солик.
Ёздук сенга номаи сарафроз
Ҳар қанча ёзилса шаънинга өз,
Оё, сенга шеър илмидур банд,
Ашъоринг эрур тамоми гулқанд.
Муштоқ эдим кўрарга дийдор,
Очилмади дилда шарҳи асрор.
Нур эрдуму туфрагингу зотинг,
Оламга шаҳар ўлиб сифотинг.
Осон қўрунурга ошнолиғ,
Мушқил иш эрур яна жудолиғ.
Ҳажр илгида ғамли сийна чоки
Сўкулди десам, бу айб, Бокий.
Йўқ-йўққи эдук асири ҳижрон
Вася этди висола бизни даврон.
Сухбатларидин барор олмай,
Кетди ватанига зуд қолмай.
Шоирлари Чархийи сухандон,
Жавдат била Шокирийи хандон.
Ҳар субҳу масо дуода Ерий
Ганжиини табъидин бу бори.

* Хуррам — Ерий томонидан Бокийга аталган тахаллус,

БОҚИНИНГ ЕРИЙГА ЖАВОБ МАКТУБИ

Ерийки манга дуо ёзибдур,
Қўнглидаги муддао ёзибдур.
Мен хастаи зору мубталони
Фазл аҳли каби расо ёзибдур.
«Хуррам» карам айлабон тахаллус,
Бу нуқтани дилкушо ёзибдур.
Ҳар қанча сўзинда дептур устоз,
Шак йўқки барин расо ёзибдур.
Тўқсондан ўтиб азиз боши,
Юз ёш яша деб менга ёзибдур.
Тўқсондин агарчи ўтти ёши,
Езувни яшо-яшо, ёзибдур.
Алқисса, ёзусида тамоми
Меҳри шафақат, вафо ёзибдур.
Эй, ҳомаи анбарин шамоманг,
Мушки Хутану Хито ёзибдур.
Қилкинг сени мийли сурма янглиг,
Қўз дардиға тўтиё ёзибдур.
Ҳар нуқтаки лафзи ҳуққасида
Бир дурри гарон баҳо ёзибдур.
Йўқ нуқтаки, дорўйи карамдин,
Дард аҳлиға бир даво ёзибдур.
«Хуррам» демакингга шод бўлдим
Ҳай-ҳай қаламинг сафо ёзибдур.
Эй соқии гул жабин, бу давринг
Ҳар кимсага май тўло, ёзибдур.

МУШОИРА

(Хушхон ҳофиз Саттор Ярашевнинг оила қуриши тўйига бағишланган)

ИМОДИДДИН УЛФАТ:

Шарафлик тўйди, аҳбоблар, мастонавор ўйнанг,
Тузиб хурсандлик базмини диллар бозътибор ўйнанг.

БОКИЙ:

Олиб қўлларга нозик созлар овози хуш бирлан,
Чолиб ноз офаринлиғ куйида чангу дутор ўйнанг.

МАҲЖУР:

Бу маҳфилни ёрутти шам юзликлар туриб ҳар ён,
Қилиб кайфу сафолар, чарх уруб парвонавор ўйнанг.

БОҶИР:

Муҳаббат гулшанида гунчаи васл очилур чоғи,
Етушти бу маҳал гўё эрур фасли баҳор ўйнанг.

УЛФАТ:

Икки севган кўнгиллар бирлашибон саъдисоатда
Кўрунсун шодлиғ расми бўлиб ойнавор ўйнанг.

САЙФИЙ:

Бирн тўтийи шаккарлаб, биридур булбули хушхон
Икн ёш бир бўлиб даврон гули боғ ичра бор ўйнанг.

ДОҒИЙ:

Икн хушхон бўлиб жўр мунча ҳам яхши ярошибдур
Яшосин кўп замонлар қўша қориб, барқарор ўйнанг.

ҲАБИБИЙ:

Бу тун Бокий, Ҳабибий, Улфату Маҳжур ҳам Сайфий,
Яна Доғий, Боқир айтиб-айтиб ёр-ёр ўйнанг.

1944

ҚУТЛУҒ ВАТАНИМИЗ

Эй, икки йигирма ёшга тўлган;
Қутлуғ Ватанимиз Ўзбекистон.
Кўп йил яша, яшнагил ҳамиша,
Боғу чаманимиз Ўзбекистон.
Ҳар навъи билим институти
Дорон фанимиз Ўзбекистон.
Сен бахтимизу ҳаётимиз сен,
Сен жону танимиз Ўзбекистон.
Сен севгимизу нигоримизсен,
Сен гулбаданимиз Ўзбекистон
Не деб ёзайин, латофатингдин,
Гул пироханимиз Ўзбекистон.
Дунё чаманинда ноз парвард,
Сарву суманимиз Ўзбекистон.
Оқ олтинимизга кон эурсен,
Эй, сиймтанимиз Ўзбекистон.
Ҳар меваю гулни бўстони,
Рашки Хутанимиз Ўзбекистон.
Ҳар тоғинг ичинда тоғ қозди,
Кўп кўҳканимиз Ўзбекистон.
Ҳар Кўҳканимиз ичра бордур,
Фарход фанимиз Ўзбекистон.
Бокий, дема тўтийи шакарҳо,
Ширин суханимиз Ўзбекистон.

1964

МУБОРАК

Аҳбоб, Сизга бўлсин қадру баҳо муборак,
Ажри азим бирлан қутлуғ қабо муборак,
Сидқу яқинга лойиқ хизмат нишон таниғи
Кўкракни зеббахши нақши вафо муборак.
Инъому жуду эҳсон хуршиду ахтаридин,
Дил кўзгусига тушган нуру сафо муборак.
Бу хилъати киромат Сизларгаким берилди,
Қоматга кўп зебо, қадга расо муборак.

Топдингиз Ўзбекистон боғида обрў равнақ,
Жон гулшанида, яъни нашъу намо муборак.
Эй, нағмасанж мутриб, «Гулёр» созини туз,
«Ушшоқ» пардасида машқи «Наво» муборак.

В-эй, соқийи мурувват, қилғил карам майи ноб,
Ким сенга жуди қутлуғ, бизга дуо муборак.
Бу базми ишрат ичра ҳар кимга бир шараф-шон,
Миноу бонги қул-қул, жому садо муборак.

Ихлосу хизматингиз тақдирига тузулди,
Хону карамга неъмат Сизга сало муборак,
Оғуши раъфатини очиб чақирди Сизни,
Боғи футувватиға қилди нидо муборак.

Фарзона бошлуғимиз тўғри тариқа солди,
Кўргузди партиямиз роҳи ҳидо муборак.
Такрор этиб деюрмен, Бокий, Сизу ўзимга
Хизмат нишони—медаль қадру баҳо муборак.

НАВОИИ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Давлати ферузимиз топти камол ўзгача,
Ғайрат илан қозди эл янги канол ўзгача
Шодлиғ айлаб тузунг базми висол ўзгача,
Ваҳки, чамандин яна эсди шамол ўзгача,
Ҳар дам ўлур атридин кўнглума ҳол ўзгача.

Элда бу эҳсонидин кайфу сафо ўзга нав,
Бир-бирига кўргузиб мэхру вафо ўзга нав,
Ҳар ким этиб завқ илан касбу ҳаво ўзга нав,
Булбули қумри чекиб лаҳну наво ўзга нав,
Кўргузадур сарву гул ғанжу далол ўзгача.

Баски, бу сув файзидин чўллар ўлиб баҳраманд
Гарчи эди илгари сувсизу хору нажанд,
Энди бўлуб боғу ер, пахтаю гул неча чанд,
Савсан ўлуб сарбаланд, ғунча қилиб нўшханд,
Элга алардин этиб дафъи малол ўзгача.

То бу карам кўргузиб давлати олий ҳимам,
Чўлни қилиб гулистон, тоғни боғи эрам,
Гулга макон боғу, ер пахтага кони карам,
Сунбули пуртоб ҳам, лолаи еероб ҳам
Дуд ила ўтдин бўлуб шабба мисол ўзгача.

Бу хушу хурсандлиғ чогида ул ёварим,
Келдиму жавлон этиб соҳиби хулқи карам,
Бахту саодатга йўл кўргузувчи рўҳбарим,
Келди магар дилбарим, ҳури пари пайкарим,
Гулшанаро гул киби чехраси ол ўзгача.

Кечаю кундуз тилар васлини кўзу кўнгул,
Бу янги боғи тараб ичра агар берса кўл,
Сози наво чалсалар ўйнаш-ўбон қиз-ўғул,
Бўлса менго доғи йўл андаки айш айлар ул,
Қилсам эди маст ўлуб қолю мақол ўзгача.

Халқ ҳама шоду хуш айши абаддин мароҳ,
Олу яшил, зарварақ тўнда чу қавси қузаҳ.
Соқийи давронимиз илгида жоми фараҳ,
Умри абад топғамен тутса менго бир қадаҳ
Нашъаи майдин анго ҳусну жамол ўзгача.

Эй, адабиётимиз сендин ўлуб муҳтарам,
Кўрган экансан фузун давринг элидин алам,
Ҳасрат-ла деб экансан чекиб андуҳу ғам:
«Даҳрда йўқтур карам, даҳрнинг аҳлида ҳам.
Қилмағосен, эй кўнгул, фикри маҳол ўзгача».

Эй, улуғ устозимиз! Эмди бу давронни кўр,
Равнақи илму фунун, иззати ирфонни кўр,
Давлати олий сенга айлаган эҳсонни кўр,
Ўзингаву сўзинга бу шарафу шонни кўр,
Сарф этилиб кўп пул, молу манол ўзгача.

Шайхи риёи сенго бермади масжидда файз,
Хоҳишу ройи сенго бермади масжидда файз,
Зикри ҳавойи сенго бермади масжидда файз,
Зухд, Навоий, сенго бермади масжидда файз,
Эмди кириб дайр аро тарҳни сол ўзгача.

Неча бу гулшанда бор булбули дастон саро,
Ҳар бири ширин сухан шоири нозик адо,
Янги каноли сувин мадҳиға айлаб ҳаво,
Бокийи парвона ҳам бўлди Навоий наво,
Тўтийи нутқиндадур лутфу мақол ўзгача.

ҲАБИБИЙ ҒАЗАЛИГА МУХАММАС

На янглиғ хушхабар топдим мени муштоқу ҳайронинг,
Ки ёзмиш шодлик хаттини килки анбар афшонинг,
Безанмиш буйла қутлуғ янги туғро бирла девонинг,
Муборак, Улфато, зўр обрўйинг шонли унвонинг,
Саодатлик, шарафлик, фахр этарлик яхши меҳмонинг.

Висолинг иштиёқида тушиб бошимга кўп савдо,
Бориб эрдим кўрай деб ой юзинг, э моҳи беҳамто,
Кўролмай яъс ила мағмум эдим, юз шукрим, жоно,
Димоғимга сабо еткурди бир бўйи фараҳафзо.
Ҳаётинг гулшани яшнаб, гул очмиш боғу бўстонинг.

Сенга, эй Улфатим, то бахту давлат ёр бўлмушдур,
Муҳибинг авжи иззатда, адувинг хор бўлмушдир,
Очилмиш боғи иқболинг гулу гулзор бўлмушдир,
Саҳоби жуду эҳсом сенга гавҳарбор бўлмушдир,
Дуре бермишки, ҳай-ҳай бебаҳо дарёйи уммонинг.

Бу гавҳар орзусида тўкилди гарчи кўп ёшинг,
Мунаввар бўлди охир бу қуёшдин чашми дурпошинг,
Кўтар эмди, азизим, чархсо бу кўк сари бошинг,
Қошингда ўйнасин, бўлсин рафиқу ёру йўлдошинг,
Мададкоринг, мадоринг, қувватинг, дардингга дармонинг.

Бор эрди хаста кўнглинг ичра кўп андуҳу ғам сенга,
На бир май нашъазо эрди, на таъсири на ғам сенга,
Кел, эй гунчам, очил, кул, булди бу лутфу карам сенга,
Нечук юзлансин эмди лашкари қайғу-алам сенга,
Қўриқлар қалъайи кўнглунгни донм бу ниғаҳонинг.

Туз эмди базми ишрат сози қонун бирла ҳар палла,
Ғазалхон жонқуяр Сайди каби аҳбобни танла,
«Наво», «Ушшоқ»у гоҳ «Шаҳноз» машқи бирла деб ялла,
Овунтирмоқда нури дийдани гоҳ ялла, гоҳ алла,
Жаранглаб куйлашур жўр айлашиб ҳар турли хушхонинг.

Ҳамиша асра бу тўтии шакархони булбуллаб,
Тилинг бирла тараб, бошидаги сочини сунбуллаб,
Лабин соғар каби ўп, сўзга келтур они қул-қуллаб,
Уйингда кундалик базминг қизиб, суҳбатларинг гуллаб,
Ўсиб доим кўнгуллар тоғдек роҳат топар жонинг.

Қарам қил, э муғанни, бенаволарга навои най,
Бу хуш даври саодатда туғилмиш бир муборак пай,
Анинг ёди била Бокийга ҳам тут бода деб ҳай-ҳай,
Кетур, соқий, лаболаб янги меҳмон соғлиғи-чун май,
Ҳабибий, сибқарайким, меҳрибонинг чин қадрдонинг.

1940

ФАРҲОД ҚУРИЛИШИГА,

Эй шону шарафли Ўзбекистон,
Васфингни ёзиш эмасдур осон.

Қайси шарафинг киши деёлгай,
Бирин тугатолмайин уёлгай.

Ҳар қанча кишики бўлса доно
Тўти каби хушсухан шакарҳо.

Ё булбули хушнавои дониш,
Гул васфида айлаганча хониш.

Васфингни бирин баён этолмас,
Мингдан бирини аён этолмас.

Ишқ аҳлини пешвоси Фарҳод
Ғам қайдидин эмди бўлди озад.

Улган эди қайтадин тирилди,
Кўксига қизил нишон берилди.

Хисрав била Зол ичурган огу,
Ширин лаби ёдидин бўлуб сув.

Меҳнат эли гарчи ранж кўрди,
Охирги кунда ганж кўрди.

Меҳнат била ишқ тавъамондур,
Олам барисига бу аёндур.

Эй, чўллари боғ Узбекистон,
Очил ҳама вақт чун гулистон.

Доҳий Ленинни давлатидин,
Аҳбобини шону шавкатидин,

Бахти каби сабзу гулистон бўл,
Иқболида боғу бўстон бўл.

Бўлсун ҳама дам йўли мададкор,
Ҳар ишда муину ёру дилдор.

Ҳар ишгаки, сен қўлинг узотдинг
Еди била яхшилаб тузотдинг.

Юз тоғу давонниким қўпординг,
Меҳнат била қанча сув чиқординг.

Уларнинг ичинда қанча жонлар,
Уғлону қизу хотин жувонлар.

Ҳар қайсиси кучда неча Фарҳод
Кетмон чопиш ила хурраму шод.

Ширинча қозиб кеча улуғ сой
Кетмони қуёшу метини ой.

Иш завқи билан бариси хурсанд
Ширин сўзидин тўкиб шакар, қанд.

Ширин сув учун чучук сўз айтиб,
Сўз қанча чучук эса юз айтиб.

Бу йўсин ила қизу жувонлар
Кундузлари тинмайин не тунлар.

Фарҳод канолини қозиб чувт,
Семунт била саддини ёпиб руст.

Навбат сув очишга келди ўтру,
Кўнгулда севинч, оғизда кулгу.

Эй, мутрибй хушнаво, наво қил,
Ишрат эшигини юзга во қил.

«Ушшоқ» таронасини соз эт,
Ишқ аҳлини шоду сарфароз эт.

«Дугоҳ»у «Баёт»дин чолиб гоҳ
«Шаҳноз» гаҳе «Ҳусайни», «Сегоҳ».

Гаҳ чанг чолиб, замоне танбур,
Сол бошима ишқ шавқидин шўр.

Артисткаларингни сол ўйинга,
Сочларини чулғатиб бўйинга.

Қўлларида искрипка сози,
Кўзларида шўхликни нози.

Раққосалиғ ичра Зуҳрафанлар,
Бўй сарви сиҳию юз чаманлар.

Кокил дема бир каманди мушкин,
Жон бўйнига ҳалқа-ҳалқа чин-чин.

Икки қаро қошму ё камонлар,
Кўзлар икки маст туркмонлар.

Лаб ғунчаси лаълу тишлар инжу,
Ул ғунчада неча ранг илон бу.

Тўти каби сўзлари шакаррез,
Булбул каби хуш тарона ангез.

Хонишларидин кўнгулга роҳат,
Боқишлари лек жонга офат.

Товус сифат бўлиб хиромон,
Бир жилвада неча турли жавлон.

Бу ҳайъат ила тузуб-тузуб саф.
Дарё бўйида уруб чапак-каф,

Ҳар ким лабида шаҳд кулгу,
Очилди канола шакар сув.

Сайҳун суви қанча бўлса бори,
Ширин сойиға бўлди жори.

Сув тўлқин уриб лабидин ошиб,
Мавж устиға мавж урди тошиб

Бу саддники ёпти моҳир устод,
Мақсуди электр этмак ижод.

Ендурса электр Ўзбекистон
Кўп ерни қилур чу кавкабистон.

Ҳам гавҳари шабчароғ бўлғай,
Ҳам чўл суви бирла боғ бўлғай.

Соқий, менга тут майи муғона,
Қарилгим этмагил баҳона.

Бир журъа билан қарини ёш эт,
Бир неча қари кишиға бош эт.

Қуйсанг бир улуғ кишини ёд эт,
Номи била барча элни шод эт.

Соқий яна тут шароби гулфом,
Пишсун талабиму қолмасин хом.

Чунким бу улуғ канола тўйи
Фарҳод ишини гуфту гўйи.

Мен ҳам бўлайин қизиб сухансанж
Сўз кассасидин нисор этай ганж.

Чунким бу канолимиз қозилди,
Авсофи газетага ёзилди.

Бундай улуғ ишни қилди мавжуд,
Давлатни харитасидаги жуд.

Бир мард бўлиб бу ишда раҳбар
Аҳбоби билан урунди яксар.

Эл-халқига айлабон ишорат
Қилди бу харобани иморат.

Халқ узра чу давлат этти эҳсон,
Жон борича ишлади бари жон.

Эл истаса ишда ишқу ғайрат,
Дунёга солур тамом ҳайрат.

Кўр ғайрату ишқнинг ишини,
Ҳайрон қиладур кўрар кишини.

Ишқ ийла бўлур ҳама иш осон,
Ғайрат била чўл бўлур гулистон.

Кўп тазкира дostonни кўрдум,
Тарих варақларин кечурдум.

Кўрунмади бир кўзумга бундой,
Фарҳод канолию Ширинсой.

Давронлар ўтиб бу чархи гардун,
Ҳар асрда бўлди кўп дигаргун.

Кўргузмади буйла бир улуғ иш,
Кўп ёзлар ўтқуриб, неча қиш.

Бундай улуг ишни Ўзбекистон,
Бир оз замонда қилди осон.

Фарҳод ариғига сув очилди,
Ширин лабидин шакар сочилди.

Шаккар демағилки боли жонбахш
Ҳар қатраси неча минг равонбахш.

Сайхун эди гарчи кўп ситамгар,
Ер бағрин этиб чуқур-чуқур жар.

Оқғонида яхшиликча юқмай,
Кўз учида чанқаганга боқмай.

Ёнидаги чўлни этмай обод,
Эл кўнглини ҳеч айламай шод.

Ўз мавжию тўлқинига мағрур,
Қилмоди бирор хароба маъмур.

Кўп қарну замону аср ўтди,
Хизматни ҳуқуқини унутди.

Раҳму шафқатни ўйламай ҳеч,
Оқар эди масту печдар-печ.

Бефоида кўп замонлар оқди,
Ногаҳ кўз очиб замонга боқди.

Кўрдик, тамоми халқи ёлам,
Бир хизмат илан бўлуб мукаррам.

Чархи фалагу қуёши ишда
Юлдуз била ойн бу равишда.

Хизматда ҳамиша кеча-кундуз
На кеча тинар, даме на кундуз.

Эсмоқда шамол ҳар томонга
Гаҳ тоғ ила тузу гаҳ ёбонга,

Бори ҳама Сирдин ўзга сувлар
Айлар суғоришда жусту жулар.

Кўп ерни суғориб этди обод
Бир неча бузукга тузди бунёд.

Сайҳун кўриб ишни кўп ўётди,
Терлаб, уялиб, сув ичра ботди.

Оҳ урди чекиб фиғону фарёд,
Деди бу қасамни айлабон ёд:

«Эй гулшани жоним, Ўзбекистон,
В-эй руҳи равоним, Ўзбекистон.

Қутлуғ ватаним, шарафли жойим,
Иззатли маконим, Ўзбекистон.

Олтин кумуш ила нефту симоб,
Кибритга коним, Ўзбекистон.

Сен барча унумни мазраисен
Кўп неъмата хоним, Ўзбекистон.

Сен пахта ипакни исклоди,
Ҳам мевау доним, Ўзбекистон.

Дунёда не бўлса сенда мавжуд
Сен фаҳри забоним, Ўзбекистон.

Тоғингни дейинму ёки боғинг,
Тингла бу баёним, Ўзбекистон.

Ҳар тоғинг ичинда неча хил кон,
Ҳар конда вагоним, Ўзбекистон.

Боғинг сифатида не дейинким,
Лол ўлди забоним, Ўзбекистон.

Сен сиҳҳатиму ҳаёту бахтим,
Сен амну омоним, Ўзбекистон.

Бор сенда ҳамиша ифтихор, шон,
Сен шавкату шоним, Ўзбекистон.

Аввалги хатоларим кечургил,
Фўш этма ниҳоним, Ўзбекистон.

Афв эт гунаҳим, кечир ёзуқим,
Бахш айла ёмоним, Ўзбекистон.

Энди мену хизматингни қилмоқ,
То бор тавоним, Ўзбекистон».

Боғлаб бу тариқа аҳду паймон,
Хизматга бош эгди, тутди фармон:

«Энди мену чўлни суғормак,
Бошим била ҳар томонга бормак.

Яхши туз этиб йўлим яроғин,
Равшан қилайин жаҳон чароғин.

Яъники электр айлай ижод,
Нури била уйлар ўлсун обод.

Эл барчаси шоду хуррам ўлсун,
Уйлар пулу нону донга тўлсин.

Бу сув била бу чароғ доим,
Хизматда бўлуб ҳамиша қойим.

Бу сувда электри чароғон,
Қилсун ҳама ишларимиз осон.

Бу сув била ерлар ўлсун обод,
Ҳар қайси ариғда карья бунёд.

Ҳар карьяда эл бўлуб фаровон,
Эру хотин билан қиз-ўғлон.

Турмушга чиқиб кўпайсин авлод,
Ҳар янги бинода хурраму шод.

Ҳар қанча кўпайса насли инсон,
Дунёни қилур ишини осон.»

Фарход ариғидаги янги садд,
Электр чороғига берди мадад.

ХУШНУД

Хушнуд (Абдулла Отабоев) 1920 йилда Хоразм областининг Хива шаҳрида туғилган. Бошланғич мактабни, кейин Урганчда рабфакни, икки йиллик ўқитувчилар институтини битирган.

Навой, Фузулий, Муқимий, Фурқат каби классик шоирлар ижодини чуқур ўрганиб, ғазаллар ёза бошлаган. Ҳозир Хоразм область театрида адабий эмакдошлик қилмоқда.

ТУЙМАЙ ЭЛИМ ДИЙДОРИГА

Қўйганимда илк қадам мен шеърият гулзорига,
Тушган эрди кўзларим ўн тўрт баҳор рухсорига.

Анжуманларга кириб, тинглаб Навоидан ғазал,
Бўлдим ошно шеъриятнинг ҳар сири асрорига.

Ҳофизу Саъдий билан тунлар аро ҳасратлашиб,
Дард билан солдим қулоқ ошиқ Фузулий зорига.

Огаҳийга учрашиб, олдим равонликдан сабоқ,
Кўчди Жайхун тўлқини жўшқин дилим анҳорига.

Мунису Комил, Аваз, Мутриб билан суҳбатлашиб,
Ҳисса қўшгайман, дедим, янги замон ашъорига.

Ешим элликка тўлиб бир лаҳза тинчим бўлмади,
Шеър битурман, ушнудо тўймай элим дийдорига.

ТУЙХОНА ЭКАН...

Бир гулшани юртимнинг Фарғона экан, дўстлар,
Кенг бағри ҳиёбону гулхона экан, дўстлар.

Саҳнини кезиб юрдим, соҳибларини кўрдим,
Ҳар битгаси меҳмонга парвона экан, дўстлар.

Уғлонлари девқомат, шўх қизлари хушодат,
Сержилваю шаҳло кўз жонона экан, дўстлар.

Гайрат камарин боғлаб, ҳар ғўзани ардоқлаб,
Уйганлари хирмонга дурдона экан, дўстлар...

Бу гал яна йўл олдим, куз чоғи келиб қолдим,
Фарғонада ҳар хона тўйхона экан, дўстлар.

Тўйларда бўлиб ёздим, шодликка тўлиб ёздим,
Шеъримми деёлмайсиз: афсона экан, дўстлар.

ҲАҚИҚАТ БУ АДОЛАТДИР...

Бир инсон шаънини булғаш ёмондан ҳам бад одатдир,
Бад одатли кишиларнинг иши донм маломатдир.

Бад одатли бўлур ҳар хил: бири нодон, бири маккор,
Уларнинг қилмиши инсон деган номга ҳақоратдир.

Чақимчи, игвогар, қаллоб, текинхўр, бадфикр, баттол,
Бари малъун, бари иблис, бари сурбет касофатдир.

Шу бадлар дастидан додлар қолиб бўҳтонга яхшилар,
Ки, яхшиларни ранжитмоқ нечук мудҳиш қабоҳатдир.

Қўйиб айб, кимгадир ноҳақ қилурлар жар солиб ошкор,
Бу орсизлик, уятсизлик ўлимдан зўр жаҳолатдир.

Жаҳолат маҳв бўлур шаксиз беролмай тоб ҳақиқатга,
Ҳақиқат бу—енгилмас куч, ҳақиқат бу адолатдир.

Аё, Хушнуд бўлиб ҳушёр, ҳазар қил ори йўқлардан,
Қаламни найза айлаб, санч ҳимоянда жамоатдир.

НАСИХАТ

Бировга ваъда бердингми, бажар вақтида, жон дўстим,
Ҳақиқий одамийликка бу ҳам бир имтиҳон, дўстим.

Қўлингдан келмаган ишни бериб сўз олма бўйнингга,
Мабодо қилмасанг ижро бўлур сенга ёмон, дўстим.

Еғиб бошингга минг таъна қолурсан кўп хижолатга,
Ўғиргай юзларин сендан бировлар бегумон, дўстим.

Бутун халқ ҳам ҳазар қилгай агар шаънингга доғ тушса
Бу доғни ювмоғинг билгил, эмас асло осон, дўстим.

Ақлни ишлатиб кессанг фақат бир пора қирқ ўлчаб,
Сенинг обрўю шаънингга сира етмас зиён, дўстим.

Бошингга келса-да шамшир қараб тик, сўзлама ёлғон,
Ҳамиша тўғри йўлдан юр, яша дерлар омон, дўстим!..

Бу шеърим этмаса таъсир, нетай Хушнуд иложим йўқ,
Ва лекин қарз эди менда қўйиш айтиб, инон, дўстим!

УРГАНЧ МАДҲИЯСИ

Шаҳрим Урганч гуркираб жўшқин Аму қиргоғида,
Усди, Октябрь қуёшин нурининг ардоғида.

Яшнади гулгун жамоли саҳни гулга бурканиб,
Қад кўтарди кўп бинолар кенг азиз тупроғида.

Бағрини сайр этсангиз кўркам хиёбон кўчалар,
Тоштирар илҳом булоғин қалбингиз ирмоғида.

Завқингизга завқ қўшар сокин чароғон тунлари,
Чунки Ильич нури порлар ҳар ери-ҳар ёғида.

Кундузи меҳнат қилиб бахту фаровонлик учун,
Дам олар ҳар кеч неча минг халқ томоша бўғида.

Яшнасин ҳам гулласин машъал диёрнинг маркази,
Мадҳ этар Хушнуд мудом олтин қалам бармоғида.

БЕЛИНГНИ ҚУВВАТИ

Кимки, халққа хизмат этса элда ортар ҳурмати,
Боз ўзига қайтадур минг бўлиб бир хизмати.

Кимки, ўйлаб бир ўзини халқ ишидан тортса бош,
Хору зорликда кўрар кун, бўлмас умрин лаззати.

Аҳли донишлар демишлар халқдан ажралган тўзар.
Шубҳа йўқким, бу мақолнинг бордир олий ҳиммати.

«Елғиз ютнинг чанги чиқмас» нақли ҳам бежиз эмас,
Оқтирар дарёни ҳам терс кўпчиликнинг қудрати.

Бас, шу ерда энди Хушнуд бир насиҳат айлагил,
Халқ билан бўл, халқни сийла халқ белингни қуввати.

ГИЛАМЧИ ҚИЗ

Бунча ҳам моҳир экансан, эй санам,
Ақлим олди сен тўқиб берган гилам.

Кенг жаҳон кўргазмасига қўйсалар,
Санъатингга офарин дер барча ҳам.

Соҳиби касбсан Ватанга жон фидо,
Шу сабабдан муҳтарамсан, муҳтарам.

Бахтли даврон сенга бахт этмиш ато,
Кам эмассан, ҳеч қачон ҳам бўлма кам.

Соясида доимо асрар сени,
Кўрсатиб Компартия лутфи карам.

Ҳурматингга бош эгиб Хушнуд бугун,
Андалибдек хониш айлар дам-бадам.

ЁДИНГДАМИ?

(Рафиқам Сафурага)

Ёшлигинг, шўхликларинг, соҳибжамол, ёдингдами?
Юрганим соянг каби ошифтаҳол ёдингдами?
Кунда атрофингни юз бор айланиб парвонадек,
Сайрар эрдим булбулигуё мисол, ёдингдами?
Сен кулар эрдинг фақат қалбимга оташ тўлдириб,
Бир йўла куйдирганинг айт лоақал, ёдингдами?
Тоқатим тоқ бўлди бир кун, боққа юр деб қўймадим,
Барқарор бўлган шу кунги илк висол ёдингдами?
Сайр этиб юрдик узоқ гулзор аро қўлтиқлашиб,
Сочларингни тўзғитиб эсган шамо­л ёдингдами?
Ваъдалашдик аҳд этиб ҳамроҳ бўлишга бир умр,
Қўзладик меҳнатда топмоқни камол ёдингдами?
Хушнудо бирликда бахт қучдик баробар тер тўкиб,
Айни шу кунларни қилганмиз хаёл, ёдингдами?

ТАРОНА АЙЛАБ

Рақс эт дедим, чалиб тор шўх бир тарона айлаб,
Чиқдинг кулиб, севар ёр, турмай баҳона айлаб.

Хиром этдинг товусдек завқимга бўлмади чек,
Туrolмадим нетай тек, ишқим пинҳона айлаб.

Парво қилмай ҳеч кимга боқдим гўзал ҳуснингга,
Мужгон ўқин кўксимга отдинг нишона айлаб.

Еқма энди, паризод, қўйдим сенга эътиқод,
Севгинг яшар умрбод, қалбимни ҳона айлаб.

Қаршингда мен эгиб бош, кўзларимдан тўкай ёш,
Ранжитмагил, эй қуёш, жабрингни жона айлаб.

Хушнудингни кечиргил, шеърим дилга кўчиргил,
Васлинг майин ичиргил, машҳур жаҳона айлаб.

БУЛДИЮ ҚОЛДИ

Муруват қилди жонон менга байрам бўлдию қолди,
Дилимнинг ярасига васли малҳам бўлдию қолди.

Узоқ тунлар чекардим қанча озор ҳажри доғинда,
Тугаб бундай жафолар шодлик ҳамдам бўлдию қолди.

Бирам хуш энди вақтим жар солиб мақтансам арзийди,
Чунонам менга ҳар дам заб ширин дам бўлдию қолди.

Очиб гулдек юзин ёр файз киритди хонадонимга
Ҳаётим боғу бўстон янгли кўркам бўлдию қолди.

Расо қаддига боқсам руҳ ошиб тобора кўнглимда,
Отар одимларимнинг бари шаҳдам бўлдию қолди.

Адаб, ақлу фаросат бобида танҳолигин билгач,
Яна ортиб сурурим, хотирим жам бўлдию қолди.

Камолот чўққисин Хушнуд этарман, шубҳасиз, ишғол,
Нечунким, бунга имкон менда олам бўлдию қолди.

ИККИ ШҶХ ОҶУСИДАН...

Айни тонг чоғида ўтдим Хиванинг Чорусидан,
Бир париваш сувга чиқди уйғониб уйқусидан.

Доимо наздимда зебсиз қоп-қоронғу кўчалар,
Ёришиб бўлди чароғон юзларин ёғдусидан.

Этилар кўк сайрини тарк тонгги юлдузлар ҳижил,
Икки жодуси дейинми, икки шўх оҳусидан.

Кўрдию ой ҳам бекинди чодирининг ортига,
Тикламай қўйди қуёш ҳам бошини парфусидан.

Бунга парво айламасдан кулди у ҳуру малак,
Очганида лабларини томди нур инжусидан.

Билмадим шу нозаними, Огаҳий таърифлаган,
Нолиниб ҳижрону дарди, ғам-алам қайғусидан...

Хушнудо дардга йўлиқдинг шу гўзал ким бўлса ҳам,
Воз кечолмайсан унинг сен васлини орзусидан.

ДИЛБАР, КЕЧИР

Дилбар, кечир, боғингга кирдим ижозатингсиз,
Танҳо ўзим паришон юрдим ижобатингсиз.

Гир айланиб атрофни нетай сени топмадим,
Боғ ҳам хунук кўринди, ҳусни латофатингсиз.

Бир даста гул тердим чўкиб кетдим оҳиста,
Гул ўғриси дегайлар, жоним, сафоатингсиз.

Қолдирма маломатга бечора ошиғингни,
Қилгил ўзинг ҳимоя қўймай назоратингсиз.

Орзу қилиб васлингни излаганим фақат сен,
Яшолмайман фароҳат базму шарофатингсиз.

Раҳм айлагил, нигоро, синди сабрим қосаси,
Ҳажрингда куяр қалбим хайру саховатингсиз.

Дийдорингни кўролмай қадамингга бўлиб зор,
Токайгача чекар дард Хушнуд табобатингсиз?

ЖОНОНА БЎЛИБСАН...

Жонон, нақадар кўзлари мастона бўлибсан,
Киприклари ўқ, қошлари камона бўлибсан.

Ҳуснинг очилиб лаъли лабу сочлари сунбул,
Дилларга олов солгучи жонона бўлибсан.

Ақлинг тўлишиб боадабу сўзлари ширин,
Идроку зеҳн бобида бир дона бўлибсан.

Қудратли она-Ер тилини ўрганиб обдон,
Ҳосил кўтариш машқида фарзона бўлибсан.

Кўрдим сени зар боғида юрганда йиғиб зар,
Ғайратли, жасоратли-ю мардона бўлибсан.

На бахт эдики, менга насиб бўлса висолинг,
Ҳамма дер эди: Ҳушнуди даврона бўлибсан.

У Х Ш А И Д И

Сочинг, эй нозанин ёр, сунбулу райхонга ўхшайди,
Юзинг боғи эрамдан гунчаи хандонга ўхшайди.

Асал лабинг ютар лаъли бадахшонни қимор ўйнаб,
Тизилган тишларинг қимматбаҳо маржонга ўхшайди.

Ичарман тилларингдан май, бу майдек май ичибдир ким,
Ажаб сарҳушлиги бордир, майи пинҳонга ўхшайди.

Дури гавҳарни мен найлай висолинг ганжи давлатдир,
Агар ёнингда турсам бошим осмонга ўхшайди.

Азалда бахти мавжудга сенингдек ёр насиб бўлгай,
Кўриб ким деса ҳақли, Хушнуди давронга ўхшайди.

РАҲМИ КЕЛСИН

Дард солиб кетди дилимга бир париваш, дилрабё,
Найлайн йўқдир, бу дардга васлида ўзга даво.

Илтимос қилсам келурму, билмадим, эй дўстлар,
Еки келмасму табибим бўлмагин кўрмай раво.

Лутф этиб ёнимга келса арзи ҳолим сўргали,
Ой юзининг шуъласидан топгуси дардим шифо.

Бағри тошлиқ айласа гар бўлгуси ҳолим забун.
Кун-бакун ошгай жунуним ўртаниб ҳижрон аро.

Айланиб бошим гарангдир айни фурсат ичра ҳам,
Бул менинг Қайсдан батарроқ қисматимга ибтидо.

Раюми келсин ул парининг, дўстларим айтинг бориб,
Этмасин ҳижронга ташлаб ақлу ҳушимдан жудо.

Аҳли ишқлар ҳаммаси ҳам телбалангай беваси,
Сен васлсиз бўлмагайсан боумид бўл, Хушнудо.

АНДИЖОН ДИЛБАРЛАРИ

Бунча ҳам соҳибжамолсиз, Андижон дилбарлари,
Кўкдаги ойга мисолсиз, Андижон дилбарлари.

Қаддингиз янглиғ расодир ақлингиз, идрокингиз,
Ҳам илмда баркамолсиз, Андижон дилбарлари.

Турфа санъат пайравида қатнашиб гул қўйдингиз,
Сўз отиб менга малолсиз, Андижон дилбарлари.

Бўса сўрсам кулдингиз, шўх деб: Асакам кетдими,
Юз тутиб менга рўмолсиз, Андижон дилбарлари.

Гар ҳазил сўз бўлса ҳам бу, завқим ошди оҳ, нечук,
Тиллари бамисли бол сиз, Андижон дилбарлари.

Васфингиз тушмас тилимдан энди айтсам ростини,
Мен учун ширин хаёлсиз, Андижон дилбарлари.

Розидир бўлмоққа Хушнуд бир умр сизга ғулом,
Ранжитиб қўйманг висолсиз, Андижон дилбарлари.

РАНЖИТМА МЕНИ

Елвориб келдим, гўзал, зинҳор ранжитма мени,
Лаблари қанду асал, дилдор, ранжитма мени.

Қийналиб Қайсдан баттар кўйингда юрдим дарбадор,
Ранжидим, куйдим, етар—такрор ранжитма мени.

Талпинурман сен сари ошифта булбул сингари,
Ақлим олган, эй пари рухсор, ранжитма мени.

Жабр этиб, кўп ўртадинг, бўлдим ёниб чўп, ўртадинг,
Энди бас, хўп ўртадинг, бисёр ранжитма мени.

Ортди дардим кун-бакун ҳижронинг айлаб бағри хун,
Сен қилиб дардга бутун дучор ранжитма мени.

Назм этурман руҳланиб васлинг майин ичсам қониб,
Куйласин Хушнуд ёниб, бекор ранжитма мени.

Б И Л М А Й Д И

Умидим васлига етмоқ эрурким, ёр билмайди,
Чекарман ҳажрида оҳлар уриб озор, билмайди.

Латофат гулшани забт этди қалбимни тамомила,
Вужудим ишқ-муҳаббат дардига дучор, билмайди.

Латиф ҳусни, жамоли мен учун бир катта давлатдур,
Они мулк этгали ожиз келиб мен зор, билмайди.

Ичим ўт бўлди найлай айта олмай арзи ҳолимни,
Тилим нотиклигини айлади инқор, билмайди.

Билур деб совға қилдим неча бор унга битиб шеърлар,
Чунон ошиқлигимни шунда ҳам дилдор билмайди.

Ижод эт энди Хушнуд янги бир тил ёрим уқсин деб,
Неча хил йўл билан ёзсанг-да, минг ашъор, билмайди.

ИЖРО БЎЛИБДИ

Шаҳримизда бир гўзал пайдо бўлибди,
Гулдек юзи очилиб раъно бўлибди.

Бахт-иқбол оғушида ўсиб-улғайиб,
Камол топиб қомати барно бўлибди.

Ороланиб кун-кундан кашф этиб жилва,
Гўзаллик оламида танҳо бўлибди.

Чаманларда сайр этиб юрган чоғида,
Кимки кўрса булбулдек шайдо бўлибди.

Парво қилмай ул пари айлабди ситам,
Ошиқларнинг қалблари бежо бўлибди.

Хушнуд бахтли экансан етиб васлиға,
Бугун орзу-тилагинг ижро бўлибди.

БИЛМАСИН ҲЕЧ КИМ

Йўлиқди пахтазорда бир гулузор, билмасин ҳеч ким,
Қолиб қойил ишига бўлдим хуштор, билмасин ҳеч ким.

Бориб ёнига аста бошладим сўз боғу роғлардан,
Этолмай бирданига дардим изҳор, билмасин ҳеч ким.

Сезиб қиз ниятимни кўз тагидан бир қараб қўйди,
Ўзимни йўқладим мен шунда зинҳор, билмасин ҳеч ким.

Ки, аммо мақсадимдур энди шу ўт қалбли дилбарга,
Бўлиш ёр бир умрга ҳамда ҳамкор, билмасин ҳеч ким.

Ўзидан ўрганиб шахсан билиб мен заршуносликни,
Элим менга дегунча: «Сен миришкор», билмасин ҳеч ким.

Топиб меҳнатда обрў кун кечирсам ёр ила Хушнуд,
Демасман: бўлмасин бу энди ошкор, билмасин ҳеч ким.

ГУЛМИКАН, ДЕБМАН

Гўзал қиз куйладинг, тинглаб сени булбулмикан, дебман,
Юзингга бир назар ташлаб очилган гулмикан, дебман.

Бутун ақлу хаёлимни ўзингга банд этиб қўйдинг,
Сиёҳ сочингни ё райҳон ва ё сумбулмикан, дебман.

Келишган бўйи бастингдан нигоҳимни узолмай ҳеч,
Навой суратин ёзган париваш шулмикан, дебман.

Эди даврида қизлар кўп, ҳуснда бир-биридан хўп,
Сенинг олдингда, эй шоҳим аларни қулмикан, дебман.

Сўрашдан асли зотингни чекиндим шу сабабдан ҳам,
Гўзаллар подшосига сўзим бир пулмикан, дебман.

Қуёш ойнинг висолига етолмай доғда юргандек,
Сенинг васлингга етмоқ ҳам манга мушкулмикан, дебман.

Куйиб жисмим хаёлимда тутунлар учдилар кўкка,
Енибман, энди бу гавдам фақат бир кулмикан, дебман.

На хушки, ким дединг Хушнуд дилимда урди жўш дарё,
Гул эрсанг сен, демак Хушнуд ўзи булбул экан, дебман.

ХАРИДОРИНГ БУЛИБ...

Қайтарма раъйнмни, гўзал, келдим харидоринг бўлиб,
Юрдим кўйингда кўп маҳал, чин ошиги зоринг бўлиб.

Айтмоқда лол эрди тилим, ҳажрингда ўртанди дилим,
Бахш эт висолингни, гулим, энди юрай ёринг бўлиб.

Жўшқин Аму қирғоғида ёбод совет қишлоғида,
Гул ундириб тупроғида тер тўкай ҳамкоринг бўлиб.

Тоғлар ясаб зардан мудом, эл ичра олиб яхши ном,
Хушнуд яшашдир муддаом, мангу вафодоринг бўлиб.

БОРМИ МЕҲРИГИЁСИ

Кўзларингни жонона бир жаҳондир зиёси,
Уйнаб турар мастона тундан қора сиёси.

Қошинг қийғоч мисли ёй, гўзалликка юзинг бой,
Дейми қуёш ёки ой, надир унинг қиёси?

Боққанингда бир қиё, бўлиб қолдим маҳлиё,
Гунча очган гулми ё борми меҳригиёси?

Ишон менга, эй санам, асирингман чинакам,
Ошиқларнинг жонгинам, бўлмас сира риёси.

Ақлим толди хаёлдан, ҳажрингда кетдим ҳолдан,
Ҳижрон дардин висолдан йўқдир бўлак давоси.

Лутфингни қилиб пеша сурай ўю андиша,
Васлинг бўлсин ҳамиша куйларимнинг жилоси.

Бирлаштириб бел кучин меҳнат қилсак эл учун,
Булбулона куну тун янграб Хушнуд навоси.

У Ё Л А С А Н М И ?

Нега ерга боқасан, ёки уёласанми?
Юрагимни ёқасан, куйсам куйёласанми?

Келдим меҳмон этгил деб, ишқ қадрига етгил деб,
Қувасанми кетгил деб, ё кўнглим юласанми?

Чақирсам гул боғимга, отилиб қучоғимга,
Нур бўлиб чироғимга бир умр қоласанми?

Агар қолсанг жанона, сени дейман ягона,
Сен ҳам бўлиб парвона мендек суёласанми?

Ҳали сен бир гул-гунча, ҳамроҳ бўлсам ўлгунча,
Токи кўнглим тўлгунча меҳринг қўёласанми?

Хушнуд эт деб дилингни гар бермасанг гулингни,
Сўз отишдан тилингни дема:— тиёласанми?

БОҒБОН ҚИЗ

Чанбар қилиб боғлабсан бошингга рўмолингни,
Ватан ишқи чулғабди фикрингни, хаёлингни.

Меҳнатимнинг гулидан эл баҳраманд бўлсин деб,
Ихлос билан асрайсан навдаи ниҳолингни.

Дарахтларинг тубига қуйиб меҳринг ширасин,
Меваларинг рамзида кўрасан иқболингни.

Ҳар мевангга солиб син боқдим гулгун юзингга,
Қишмишингга ўхшатдим чаккангдаги холингни.

Ҳусайнингдан еб кўрдим, тилни ёрди лаззати,
Шарбат қилиб бердингми лабингдаги болингни?

Чаросларинг, жонгинам, кўзларингнинг сурати,
Анорингда, олмангда акси бор жамолингни.

Гунча очди гулингдек, ишқинг Хушнуд дилида,
Қалбимдадир ҳамиша орзуси висолингни.

ТУИ БУГУН

Мутрибо! Созингни чал давронга лойиқ тўй бугун,
Тўйга келган ҳар азиз меҳмонга лойиқ тўй бугун.

Эзгу ниятлар билан барпо этилган тўйга деб,
Шу ажиб кошонаю, ошёнга лойиқ тўй бугун.

Тўй-ҳашам орзусида ўз бахтини этган ижод,
Файрату куч соҳиби инсонга лойиқ тўй бугун.

Даврамиз қандай гўзал, мақтансак арзир фахр этиб,
Тошса диллар баҳс этиб уммонга лойиқ тўй бугун!

Қиз, йигитлар ўйнасин, созандалар айтсин қўшиқ.
Қанча ўйнаб яйрасак имкўнга лойиқ тўй бугун.

Айтиб алёр соқиё, Хушнудга май сун, куйласин,
Янги куй, янги ғазал, дostonга лойиқ тўй бугун!

Т У Ю Қ Л А Р

Ултирардим таниш ўртоқ қошида,
Бир нақш кўрсатди болдоқ қошида.
Қандай чиройли, деб мақтаган эдим,
Деди: нақшдамас, гап наққошида.

Яхши раҳбар юмушида режа бор,
Маҳтал этмас, хоҳ кундуз, хоҳ кеча бор.
Ишинг тушиб қолса ёмон бошлиққа,
Эрта кел, деб жўнатади неча бор.

ДОҲИЙ ЛЕНИН БАРҲАЁТ

Бахтли даврон боғламишдир куйларимга зар қанот,
Бул эрурким, доҳий Ленин даҳосидан илтифот,
Парда босдим, янгра торим, баҳра олсин коинот,
Доҳий Ленин биз биландир, бўлсак арзир қанча шод,
Ул ҳамиша барҳаётдир, барҳаётдир, барҳаёт.

Ҳурмат айлаб ул улуғни офтобим дер башар,
Номин айтиб ҳар қўшиқда андалибдек сайрашар,
Борки, олам, борки одам қалбларида ул яшар,
Доҳий Ленин биз биландир, бўлсак арзир қанча шод,
Ул ҳамиша барҳаётдир, барҳаётдир, барҳаёт.

Олға бошлар меҳнат аҳлин кўрсатиб йўл доимо,
Ҳу, ана бахт дейди, интил ул чўзиб қўл доимо,
Тинма Хушнуд, шонли сафлар юлдида бўл доимо,
Доҳий Ленин биз биландир, бўлсак арзир қанча шод,
Ул ҳамиша барҳаётдир, барҳаётдир, барҳаёт.

НАЗМ ЭЛИСАН, ХОРАЗМ

Бағри кўркам кўҳна ўлкам гаштли сенда тўй, базм,
Тўй, базмни гаштли қилмоқ элда одат ҳам расм,
Барчасига файз киритсин сенга тухфам бу назм,
Кўнглим ўссин, завқим ошсин солганимда мен разм,
Сен азалдан назм элисан, базм элисан, Хоразм.

Кекса тарих дафтарининг саҳфаси кўп сенга тан.
Бир-бир очдим тилга кирди зарварақлар дафъатан,
Кенг қучоғинг узра топмиш ўз ривожин илму фан,
Огаҳийдек қанча олий зотни берган жон Ватан,
Сен азалдан назм элисан, базм элисан, Хоразм.

Меҳнат аҳлинг қудратига қўшди қудрат инқилоб,
Пойгаларда чиқди ғолиб ундириб дур беҳисоб.
Очди тарих шавкатингга неча-неча янги боб,
Базм Хушнуд авжидадир Соқийё сўн бир гулоб,
Сен азалдан назм элисан, базм элисан, Хоразм.

КЕЛ, ЭИ ЖОНОНА

Соғиндим гул жамолингни,
Кел эй, жонона, жонона.
Олиб юздан рўмолингни,
Кел эй, жонона, жонона.
Бўлай парвона, парвона.

Кўзим йўлингдир кун-тун,
Фироғингда дилимдир хун,
Не бўлгай айласанг мамнун,
Кел эй, жонона, жонона.
Бўлай парвона, парвона.

Келиб бир бора шод этдинг,
Ва лекин ташладинг кетдинг,
Не боис шунча ранжитдинг,
Кел эй, жонона, жонона.
Бўлай парвона парвона.

Чалиб янгроқи созингни,
Этиб жўр хушовозингни,
Қилиб Хушнудга нозингни,
Кел эй, жонона, жонона.
Бўлай парвона, парвона.

НОЗ ЭТИБ КЕЛДИ

Шукурким, янгротиб вафо куйини,
Дилбарим ёнимга соз этиб келди.
Жамоли нури-ла кўнглим уйини,
Гуллатиб, яшнатиб ёз этиб келди.

Ҳажрида ўртаниб чекмадим азоб,
Йўлига кўз тикиб бўлмадим хуноб,
Рўмолин юзига айламай ниқоб,
Қадди қоматини ғоз этиб келди.

Юборган гулимни кўксига тақиб,
Саллона-саллона ҳар ёнга боқиб,
Қалбимда янгидан бир оташ ёқиб,
Товусдек товланиб ноз этиб келди.

Ёринг дийдорига тўй энди, Хушнуд,
Дилиннга номини ўй энди, Хушнуд,
Мунгли қўшиғингни қўй энди, Хушнуд,
Ҳижрон муҳлатини оз этиб келди.

ЯНГРА, ДУТОРИМ

Хат ёзбидурки, кутинг деб, севгили ёрим менинг,
Чекланур ҳажрида чеккан қанча озорим менинг.
Этди кашф ўйноқиликни шундай ашъорим менинг,
Энди қувнаб андалибдек сайрамоқ корим менинг,
Жўр қилиб чертай, жаранглаб янгра дуторим менинг.

Айрилиқда куйганимдан чертар эдим йиғлатиб,
Мунг тўла оҳангларингга пок дилимни тиғлатиб.
Ошиғи бечораларнинг кўкрагини жиғлатиб,
Энди қувнаб андалибдек сайрамоқ корим менинг,
Жўр қилиб чертай, жаранглаб янгра дуторим менинг.

Торларингнинг ҳар бирини қайта ростлаб боғладим,
Барча пардангни ипакдан хўб жиҳозлаб боғладим,
Шўх қўшиқ, мастона ялла, куйга мослаб боғладим.
Энди қувнаб андалибдек сайрамоқ корим менинг,
Жўр қилиб чертай, жаранглаб янгра дуторим менинг.

Ёшлигимдан сен қўлимда, сен эурсан улфатим,
Шодми кўнглим, қоним бағрим сен биландур суҳбатим,
Сўнгги дамлар ишқ туфайли ошган эрди ҳасратим,
Энди қувнаб андалибдек сайрамоқ корим менинг,
Жўр қилиб чертай, жаранглаб янгра дуторим менинг.

Хониш айлаб айтадурман айрилиққа алвидо,
Куйларимдан майли берсин гумбази осмон садо,
Тинглаган ишқ аҳли бўлсин, рози сендан Хушнудо,
Энди қувнаб андалибдек сайрамоқ корим менинг,
Жўр қилиб чертай, жаранглаб янгра дуторим менинг.

ЎЗБЕКИСТОН ДЕБ

Кимки сўрса айт маконинг қайси бўстон деб,
Қўлга ушлаб давримизнинг созини жон деб,
Мақтанурман хуш табиат бир гулистон деб,
Мисли олтин, нархи қиммат пахтага кон деб,
Бахти кулган Шарқда машъал Ўзбекистон деб.

Қанча бойлик қўйнида бор пахтадан ўзга,
Ҳар биридан бир намуна кўрсатиб кўзга,
Мақтанурман шоирона зеб бериб сўзга,
Мисли олтин, нархи қиммат пахтага кон деб,
Бахти кулган Шарқда машъал Ўзбекистон деб.

Элларини бир-бир юлиб тилга шодона,
Бошда Тошкент, сўнгра Сир деб ёки Фарғона,
Мақтанурман хониш айлаб андалибона,
Мисли олтин, нархи қиммат пахтага кон деб,
Бахти кулган, Шарқда машъал Ўзбекистон деб.

Хоразмнинг санъатини фахр ила айтиб,
Ғайратига куй бағишлаб гапни улғайтиб,
Мақтанурман кенг қучоғин кездириб қайтиб,
Мисли олтин, нархи қиммат пахтага кон деб,
Бахти кулган, Шарқда машъал Ўзбекистон деб.

Андижону, Қашқадарё ҳақда сўз бошлаб,
Ҳар тарафга мағрурона бир назар ташлаб,
Мақтанурман дўстларимнинг вақтини хушлаб,
Мисли олтин, нархи қиммат пахтага кон деб,
Бахти кулган Шарқда машъал Ўзбекистон деб.

Тўйга чорлаб хоҳ Самарқанд, хоҳ Наманганга,
Хоҳи Жиззах, хоҳ Бухоро ёки Сурхонга,
Мақтанурман, кўкрагимни тиклаб осмонга,
Мисли олтин, нархи қиммат пахтага кон деб,
Бахти кулган Шарқда машъал Ўзбекистон деб.

Таъриф айлаб Қорақалпоқ тилла тупроғин,
Янграгиб тенг шўх Амунинг икки қирғоғин,
Мақтанурман Хушнудо ёз, мадҳ этиб боғин,
Мисли олтин, нархи қиммат пахтага кон деб,
Бахти кулган Шарқда машъал Ўзбекистон деб.

ПАРДА ҚИЛМА РҰМОЛИНГНИ

Кечир дилбар, бузиб қўйдим хаёлингни,
Гапир, кимсан, бас қил, демай саволингни,
Мафтун бўлдим кўриб қадди камолингни,
Бир томоша қилай тўйиб жамолингни,
Илтимосим, парда қилма рўмолингни.

Лойиқмикан ўзинг ёруғ юлдуз, десам,
Е бўлурми қуёш десам, нур юз, десам,
Сен чиққанда тун ҳам гўё кундуз, десам,
Кундуз, десам, ёйдек икки ҳилолингни,
Илтимосим, парда қилма рўмолингни.

Нигоҳингнинг сеҳри борми, билолмадим,
Бир қарадинг асло тоқат қилолмадим.
Рўпарангдан бир қадам ҳам жилолмадим,
Паримсан, тополмадим мисолингни,
Илтимосим, парда қилма рўмолингни.

Ихтиёринг кўзларимни ёшласанг ҳам,
Майли, жеркиб ёнган ўтга ташласанг ҳам,
Шафқатсиз бир бағри тошга ўхшатсанг ҳам,
Хушнуд мудом кўйидадир висолингни,
Илтимосим, парда қилма рўмолингни.

СЕНИ ИЗЛАБ

На хислат бор юзингда, эй париваш, жонона,
Қараб қолдим термулиб кўзим тушган ҳамона,
Бўлай дедим шу заҳот атрофингда парвона,
Сен-чи, жоним, парвосиз ўтиб кетдинг шоҳона,
Тўхтатмоққа йўлингдан тополмадим баҳона.

Парво қилмай бир зумда ғойиб бўлдинг кўзимдан,
Ўзим билдим нималар ўтганини ўзимдан,
Қилолмадим баҳраманд дебон ширин сўзимдан,
Етиб борсам, сен дединг: «Юрманг менинг изимдан»,
Эмасмиди бу жоним, золимликдан нишона?

Боқмай забун ҳолимга кетдинг яна йироқлаб,
Ёниб ҳажринг ўтида юрдим сени сўроқлаб,
Муҳаббатинг ёзилган дил дафтарим вароқлаб,
Хаёл билан силадим сумбул сочинг тароқлаб,
Соғинч салом йўладим қўл қисиб ғойибона.

Сени излаб саҳарлар чиқиб кетдим тоғларга,
Бориб кирдим чаманзор гулга тўлган боғларга,
Оҳлар урдим чидолмай ишқинг солган доғларга,
Айтдим арзу додимни кумуш сув булоқларга,
Чертиб юрак торимни куйладим ошиқона.

Изларингни қишлоғу шаҳарлардан изладим,
Дарагингни тополмай дердим ошиб бўзладим,
Бироқ сенинг васлингдан бир дам умид узмадим,

Таърифингни йўлиққан ошиқларга сўзладим.
Хаёлимда—ўйимда ўзинг бўлдинг ягона.

Минг шукурким, дилбарим, насиб бўлди висолинг,
Қалбим уйин ёритди ёниб турган жамолинг,
Талқин Хушнуд тилида сенинг қадди камолинг,
Йўқдир, вафодорликда бу оламда мисолинг,
Бахтиёрман, сен билан суриб давру даврона.

ҚАНИ, ПЎЛАТ ОТИМ ЧУ...

(Қиз қўшиғи)

Баҳор келиб даламга
Зебу зийнат бахш этди.
Гидам ёзиб оламга
Кўк шойидан нақш этди.
Ариқларга тўлди сув,
Қани, пўлат отим чу!

Чу, чўлларнинг бағрини
Тилиб обод этамиз.
Очиб қирлар бағрини
Кумуш чигит экамиз.
Баҳорнинг шиори бу,
Қани, пўлат отим чу!

Чигит униб зар бўлар
Юртим ҳуснига безак.
Даврим жамоли тўлар,
Яқинлашар келажак,
Тилагим шу, орзум шу,
Қани, пўлат отим чу!

Ел тўзғитди сочимни,
Ўтирмайман тузатиб.
Ҳар отган қулочимни
Эллар турар кузатиб,
Бос, гурулла, сол шов-шув,
Қани, пўлат отим чу!

Заб бермайман ўзимга,
Юртни безаш мақсадим.
Элтар коммунизмга
Мен ташлаган ҳар одим
Бахтим, қувончим мангу,
Қани, пўлат отим чу!

Ў Р Г И Л А Й

(Қиз қўшиғи)

Шўх Амунинг бу ёғидан қарасам,
У ёғидан кўринади элатинг.
Бу томонга ўт деб қўлим силкисам,
Лочин каби ёзилади қанотинг,
Униб-ўсган элатингдан ўргилай,
Ёзиб учган қанотингдан ўргилай.

Учиб келиб меҳмон бўлиб қайтасан,
Ҳар гал дейман бунда бутун қолиб кет.
Қололмайман дейсан, узр айтасан,
Қололмасанг энди мени олиб кет,
Униб-ўсган элатингдан ўргилай,
Ёзиб учган қанотингдан ўргилай.

Элатингни овулимдан фарқи йўқ,
Она тупроқ ҳисоблайман бари бир.
Қайси элда сенинг кўнглинг бўлса тўқ,
Шу диёрда ҳамроҳингман бир умр,
Униб-ўсган элатингдан ўргилай,
Ёзиб учган қанотингдан ўргилай.

Зар ундирай терлар тўкиб далангда,
Ё ўзинг қол отизимга сеп чигит.
Юрагимда пайдо қилдинг аланга,
Машъал элда камол топган мард йигит,
Униб-ўсган элатингдан ўргилай,
Ёзиб учган қанотингдан ўргилай.

УҒЛИМ, ДЕСАНГ БАС

Жўшқин юрагимни қитиқлаб илҳом,
Бергуси келмайди кундузлар ором.
Тунлар ҳам тошдириб дарё бамисол,
Киприк торларимга қилдирмас висол.
Бошлаган шеъримни ёзиб битириб,
Янги бир шеър учун мазмун қидириб,
Таниш йўллар бўйлаб юриб кетаман,
(Хаёл тулпорини суриб кетаман).
Ҳар ерда бир тўхтаб, бўлиб маҳлиё,
Биринчи мартаба келгандек гўё,
Излаб нима кўрсам, шеърятини,
Кўз қилиб дилимнинг пок ниятини,
Боқаман суқланиб ёниб бир ўтда,
Ҳеч нарса қолмайди назардан четда.
Ҳаттоки, чўлларга бесув, бегиёҳ
Хасис мулкдор каби ташлайман нигоҳ.
Кўраман уларда мислсиз савлат,
Хазинам мулкига туганмас давлат,
Тупроғин ҳовучлаб гавҳар сингари,
Пешонамга суртиб ўтаман нари.
Шаҳру қишлоқларда бўламан қўноқ,
Айланиб: сайр этиб юраман узоқ.
Келган одам каби илк саёҳатга,
Боқаман серҳашам ҳар иморатга.
Кўрган бўлсам ҳамки неча-неча бор.
Қарайман, қарайман такрору такрор,
Мирзагулистонлар камолатига,
(Қудратли давримнинг аломатига)

Боғлар жамолига, гуллар ҳуснига,
Олтинлар яралган тоғлар устига,
Азим дарёларга, кумуш кўлларга,
Боғ-боғ кўчаларга, ойдин йўлларга,
Улуғ қурилишлар ҳавозасига,
Ёруғ коммунизм дарвозасига,
Қўрган бўлсам ҳамки, неча-неча бор,
Қарайман, қарайман, такрору, такрор.
Барида қалбларнинг қўрин кўраман,
Доно партиямнинг қўлин кўраман.
Куксимга қўл қўйиб таҳсинлар ўқиб,
Мисралар кетидан мисралар тўқиб,
Киранман баҳайбат кошоналарга.

Меҳнат қайнаб турган корхоналарга.
Юрагим моторлар сингари тепиб,
Дуч келган одамни қучоқлаб ўпиб,
Гўё ўз ярамга топгандай малҳам.
Қадоқ қўлларини қисаман маҳкам.
Шу улуғ одамлар сафида борман,
Қайғуси, шодлиги, гапида борман...
О, менинг Ватаним, азиз Ватаним,
Муҳаббати қуёш, лазиз Ватаним,
Майли, юрагимни ўртасин илҳом,
Майли, ҳеч қачон ҳам бермасин ором.
Арзийди тонгларни отқизсам бедор,
Сенга ато этсам минг-минглаб ашъор.
Снёҳдонга қуйиб юрак қонимни,
Қўшиқ қилиб берай сенга жонимни.
Бу учун раҳматми?
Йўқ керак эмас,
Ёниқ бир жафокаш ўғлим, десанг бас!..

МУШКИН

(1903—1976)

Мушкин (Хусанхон Абдулхайрхонов) 1903 йилда Тошкентнинг Яланқар маҳалласида камбағал оилада туғилган. Эски мактабда таълим олган. Шоир Мискиндан шеърият сирларини ўрганиб, Камий, Хислат каби шоирлар даврасида, ижодий суҳбатларда қатнашган.

Навоний, Машраб, Фузулий каби улуғ шоирлар ижодини ҳурмат ва ихлос билан ўрганган.

БАТАН ҲАҚИДА

Эй Ватан, меҳрингда содиқ меҳрибонинг кўп сенинг,
Қиймату қадрингни билган жонажонинг кўп сенинг.
Довюраклар хизматингда эрта-кеч ғайрат билан,
Белни маҳкам боғлаган чин қаҳрамонинг кўп сенинг.
Сенга ким кўз ташласа нўгоҳ ёмон ният билан,
Ер билан яксон қилурга паҳлавонинг кўп сенинг.
Ҳар тарафдан оқди оқ олтин ҳамиша мавж уриб,
Мисли йўқ бойлик, тугалмас пахта конинг кўп сенинг.
Кўкка бош чеккан бинолар қат-бақат олий жаноб,
Ранг-баранг нақшинг безалган ошённинг кўп сенинг
Еш ўғил, қизлар ўтар мактаб сари саф-саф бўлиб,
Сарвқомат, ғунча лаб ширин забонинг кўп сенинг.
Қайси васлинг шарҳини таҳрир этай ҳайратдаман,
Хилма-хил тилда ёзилган достонинг кўп сенинг.
Мушкинингдек бахт ила бағрингда яйраб-яшнаган,
Кексалар ичра ажойиб навқиронинг кўп сенинг.

ТИНЧЛИК ҲАҚИДА

Тиларман, кенг жаҳонда бўлса деб ҳар доимо тинчлик,
Қилур бегоналарни бир-бирига ошно тинчлик.
Ҳамиша фикру зикри, матлаби ҳам мақсади шул ким,
Азиз инсон дилида энг улуғвор муддао тинчлик.
Буюк шону шарафлар иттифоқу дўст — бирликда,
Бу хислатларни бизга ҳар маҳал қилгай ато тинчлик.
Ҳақиқатга, талабгоринг бўлиб тил бирла ҳам дилда,
Совет халқи тилакдошинг эрур шому сабо тинчлик.
Фаровонлик бўлиб бахту саодат бирла эл яйрар,
Агар ҳар жойда бўлса бу шарафли кимё тинчлик.
Қоронғи кечадек ҳайбатлидир нотинчлик хавфи,
Ажаб дориломону эркину ҳам пурзиё тинчлик.
Нечоғлиқ мадҳ этиб ёзган билан бўлмас адо васфи,
Сўзимни мухтасар қилсам, ажойиб бебаҳо тинчлик.
Самимий меҳри бирла ҳар қачон, ҳар лаҳза, ҳар соат,
Сенинг-чун Мушкин этгай сидқи дилда жон фидо тинчлик.

МЕҲНАТ БИЛАН

Ҳар бир ишни бошласанг, бўлгай равон меҳнат билан,
Қўлга келгай ранг-баранг ҳар ошу нон меҳнат билан.

Ҳар бир ишда белни боғлаб ишласанг гар тер гўкиб,
Оқибат, роҳатланур бу жисму жон меҳнат билан.

Сидқидил бирлан ҳамиша кеча-кундуз ишлашиб,
Кўп кишилар обрў топди чунон меҳнат билан.

Бу фаровонлик, билайлик ўз-ўзидан бўлмади,
Яшнади юртда гўзал олтин замон меҳнат билан.

Гоҳ сайр айлаб биёбонларга солсак бир назар,
Дашту саҳролар бўлибдир бўстон меҳнат билан.

Пахта майдонида жавлон ургуси ёшу қари,
Мўътабар, зўр ҳар ютуқ, бир имтиҳон меҳнат билан.

Ғайратига халқимизнинг дўстлар,қойил бўлинг,
Ўзбекистон бўлди энди пахтакон меҳнат билан.

Ишладилар баъзилар ҳар йилда бир унвон олиб,
Неча бора бўлдиларким қаҳрамон меҳнат билан.

Энди ёшим ўтди деб, ҳеч бўлмагил ишдан йироқ,
Бахтиёрсан, кун кечир Мушкин ҳамон меҳнат билан.

ЛЕНИН МАДҲИ

Ёзиб васфингни бошлай меҳрибон, соҳибкарам, Ленин.
Ажаб шафқатнавозу марҳаматлик муҳтарам, Ленин.
Улуғ мақсадни кўзлаб сидқ ила ҳар субҳи шом ичра,
Нечоғлик ташладинг журъат билан шонли қадам, Ленин.

Халойиқ баҳри топиб турфа мазмунлик каломингдан,
Буюк дostonлар ичра ҳар сўзинг бўлди рақам, Ленин.
Ҳамма обод ўлиб кўзлар қамашгай Ўзбекистонда,
Бинолар шаҳру қишлоқ ичра бўлди муҳташам, Ленин.
Ёқимли феълу атворинг эди ҳар кимсага бирдак,
Муқаррар бирни ортиқ кўрмас эрдинг, бирни кам, Ленин.
Сани таъриф-тавсиф айлабон ҳар жойда, ҳар кунда,
Ҳамма катта-кичиклар сўзлашурлар дам-бадам, Ленин.
Чуқур меҳру муҳаббат билдириб, назм ичра ёд айлаб,
Езар мадҳингни доим тебратиб Мушкин қалам, Ленин.

Т О Ш К Е Н Т Д А Д И Р

Эй биродарлар, келинлар, ошно Тошкентдадир,
Ҳар кишининг истаги, ҳар муддао Тошкентдадир.
Шаҳду шаккардан ширин лаззатда ҳар хил меваси,
Катта-катта боғу роғ хушҳаво Тошкентдадир.
Олиму фозил, заковатли кишилар беадад,
Бир-бирдан нуктадон ақли расо Тошкентдадир.
Ишламоқда эрта-кеч ҳозиқ табиблар, офарин,
Бўлса дарди бедаволарга даво Тошкентдадир.
Танга дармон бахш этарда нозанинларни кўринг,
Кексаларга сарвқоматлик асо Тошкентдадир.
Барча атрофу шаҳардан жалб этиб тортмоқ учун
Бағри кенг, меҳмоннавоз, меҳри гиё Тошкентдадир.
Ўзбекистон аҳлига олий муборак пойтахт,
Муҳташам зўр шону шавкатли бино Тошкентдадир.
Маърифатга бир макон бўлди ажойиб юртимиз
Деса бўлгай эмди Мушкин кимё Тошкентдадир.

ПАХТА ДАН

Дўстлар, шону шарафларга аломат пахтадан,
Халқ учун шан бахту иқболу саодат пахтадан.
Кўрдим ибратлар билан билдим азиз инсон учун,
Бунча шавкатли ютуқлар бениҳоят пахтадан.
Дашту саҳроларида оқ олтин униб, яшнаб, тўлиб,
Халқ аро ҳар қанча бўлса айшу роҳат пахтадан.
Ҳар киши мақсадни кўзлаб пахта майдонга кириб,
Ишласа ғайрат билан топгай ҳаловат пахтадан.
Қайси бир хислат фазилатларни мен таъриф этай,
Улкамизда кўкка бош чеккан иморат пахтадан.
Ўзбекистонда ажойиб шону шуҳратга сабаб,
Қисқа қилсам сўзларим турли шарофат пахтадан.
Диққат айлаб эрта-кеч аҳли қаламлар ёздилар,
Назм бирла хилма-хил яхши китобат пахтадан.
Тинмайин Мушкин тиларман эрта-кеч виждон билан,
Олса меҳнат ҳосилин эл деб давомат пахтадан.

МУҲТАРАМ УСТОЗ АЛИШЕР НАВОИЯГА

Азиз, ҳазрат Навоий, халқпарвар, меҳрибон, устоз,
Эдингиз эл учун жон борича оромижон, устоз.
Ҳамиша ёд этар катта-кичик оғзида мадҳ айлаб,
Шарафли васфингиз бирлан бўлур ширин забон, устоз.
Чекиб ранжу машаққат, ранг-баранг ҳикматли жонпарвар.
Асарлар қолдирибсиз, бўлди халқим шодмон, устоз.
Ёқимли наъма бирла баҳр олиб ашъорингиздан эл,
Қўтарди кўкка ҳурмат бирла бу янги замон, устоз.
Киноя ўхшатишлар, боғланишлар, сўз ўйинлар, кўп,
Адиблар сарварисиз деса бўлгай бегумон устоз.
Садоқат бирла тун-кун эҳтиром айлар замон аҳли,
Қилибсиз халқ учун девону дoston армуғон, устоз.
Мукамал васф этолмасман, тилим лолу қалам ожиз,
Қилай Мушкин самимий эътиқодимча баён, устоз.

НОН ҲАҚИДА

Қўйса бўлмас ҳар нечук неъматни ҳам нон устина,
Нонни қўймоқлик раводур тандаги жон устина.
Нонни ҳурмат айламак лозим эрур, эй дўстлар,
Келса баркашда ярашгай яхши меҳмон устина.
Халқимиз тун-кун ҳалол меҳнатни қойил қилдилар,
Ёғди нон ёмғир каби бу Ўзбекистон устина.
Кўча-кўйда кўз қамашди хилма-хил нонни кўриб,
Ҳар маҳал дармон бўлур жисм ичра дармон устина,
Қайда бўлса ишга моҳир эл тўлиқ меҳнат қилиб,
Мўлу кўл бўлди фаровонлик фаровонлик устина.
Юрту элли ҳар йили нон бирла обод этгали,
Бу вазифа халқ учун юкланди деҳқон устина.
Шул умидим Мушкини беҳуда исроф ўлмагай,
Нонга кетган вақту кучни қўйса виждон устина.

ОТА ҲУРМАТИ

Эй, азиз фарзанд, нечоғлиқ қадрдонингдур отанг,
Шафқату ҳам марҳаматли меҳрибонингдур отанг.
Лойиқи ҳурмат, итоат ҳам азизу мўътабар,
Қиблагоҳинг, хайрихоҳинг, танда жонингдур отанг,
Кеча-кундуз тарбият айлаб камолингни тилаб,
Бегараз, холис дуогўй посбонингдур отанг.
Кўзда нурунг, белда қувват ҳам суянчиқ тоғ ўлуб,
Мавж уриб юрган томирлар ичра қонингдур отанг.
Қил тафаккур, яхши ўйлаб кўкдаги юлдуз эсанг,
Бағрига юлган шарафли осмонингдур отанг.
Яхши ният бирла тун-кун фикр-зикрингда бўлиб,
Қалбида меҳринг турарга бир маконингдур отанг.
Сол назар Мушкин чуқур ҳар бир муаммоларга ҳам,
Маслаҳат бергай ҳамиша нуқтадонингдир отанг.

О Ш Н О Л А Ш Д И

Неча миллат бугун бир-бирга дўсту ошнолашди,
Келишди сирлашиб бир мақсаду бир муддаолашди.
Ҳалойиқ дилларида тийраликдан заррача қолмай,
Мусаффо рўшноликда ажойиб рўшнолашди.
Асар йўқ халқаро зулму ситам жабру жафолардан,
Муҳаббат, меҳру шафқат мавж уриб, ҳожат раволашди.
Кўринг, эл мутлақо нотўғри йўлларга қадам қўймай
Ҳамиша қўллашиб бир-бирни йўлда раҳнамолашди.
Табиблар кеча-кундуз тинмайин ҳар дардмандларни,
Оғир-енгил демасдан меҳрибонликда даволашди.
Ривож олмоқдадур бизларда ҳар илму ҳунар, меҳнат,
Келиб ким кўрса таҳсин айлабон олий баҳолашди.
Гапирсам лаб очиб бўлган ютуқлар ҳам зафарлардан,
Қаю иш бўлса ҳар бир соҳа узра жо-бажоллашди.
Ташаккурлар этиб, Мушкин сўзимни қисқароқ қилдим,
Шарафли маърифатда Ўзбекистон кимиёлашди.

КАМ-КАМ БЎЛУР

Шул умидим ошнолар, меҳрибон кам-кам бўлур,
Шафқату ҳам марҳаматлардан нишон кам-кам бўлур
Дафъатан бир иш бу оламда муяссар бўлмағай,
Бўлмади деб мутлақо билманг гумон, кам-кам бўлур.
Бир кўриш бирлан билиб бўлмас бировнинг ҳолини,
Бора-бора сиру атвори аён кам-кам бўлур.
Дилни-дилга тўғрилаб дунёда юрмоқ яхши иш,
Ёру дўстлар ўртасида имтиҳон кам-кам бўлур.
Бир хато қилса киши, нодон экан деб ранжима,
Сабру бардошинг кўтарар нуктодон кам-кам бўлур.
Соф дил бирлан талаб қилсанг талаблар устида,
Яхши ниятлар қилиб Мушкин ҳамон кам-кам бўлур.

С А О Д А Т Д А

(Янги турмуш қурган куйёв-келиндар тўйи ҳақида)

Муборак тўй кунин табрик этиб бу яхши соатда,
Тиларман ёш йигит, қиз бўлсалар бахту саодатда.
Совет даврида яйраб мутлақо андуҳи ғам кўрмай,
Фаровонликда яшнаб юрсалар доим ҳаловатда.
Қадам олдиға ташлаб ҳар бир ишда зўр ютуқ бирлан,
Элу халқ олдида шуҳратлари бўлсин давоматда.
Муҳаббат бирла ишлаб халқ ила давлат учун доим,
Чиройли ном ҳам қолдирсалар шўнли китобатда.
Шарафли юртимизда кўп бўлиб тўю тамошалар,
Ва лекин бўлмаса исроф ҳеч дўстлар ҳисобатда.
Киши ҳар нозу неъматга агар ҳурмат билан боқса,
Бўлур дунёда бешак оқибат шону шарофатда.
Совет халқини олий меҳрибон раҳбарларин кўрдик,
Шарафли ҳукмронлик қилдилар тун-кун адолатда.
Тилар Мушкин жаҳонда тинчу осойишталик ҳар дам,
Умид этгай ҳамиша бўлса деб шояд ижобатда.

ДУТОР

Кўлга олсанг ранг-баранг оҳанг аён айлар дутор,
Ҳам ғизои руҳ эрурман, деб баён айлар дутор.
Боқсангиз ҳар пардаси ҳар хил ширин овоз ила
Дил уйин обод этиб ҳам шодмон айлар дутор.
Чоргоҳ машқи кўнгилга бахш этиб кайфу сафо,
Шавқ-завқи қалбинг ичра ошён айлар дутор.
Ғам ҳужум айлаб паришон этса аҳволингни гар,
Лашкари ғамларга ўзни посбон айлар дутор.
Севса ким санъатни жонпарвар тараннумлар билан,
Ёлвориб созандаларга меҳрибон айлар дутор.
Базму суҳбатда ёқимли нағмалар изҳор этиб,
Кексалар бўлса яшартиб навқирон айлар дутор.
Аҳли донишларга Мушкин шеърдан ҳардам ўқиб,
Булбули шўрида янглиғ дoston айлағ дутор.

Г У Л

Улкамиз боғида кўрдим хўб чиройли раста гул,
Режаси бирлан экилган ер юзи пайваста гул,
Сайр этиб кирсам бу гулшан ичра доим айланиб,
Ҳар тараф боқсам ажойиб ранг-баранг ораста гул.
Кексаларга хуш ҳавоси бирла дармон бахш этиб,
Шубҳасиз бергай шифо бўлса кишилар хаста гул.
Турфа хуш бўйи билан тун-кун димоғинг чоғ этиб,
Айлагай ҳар лаҳзада дилни ўзига баста гул.
Тўпланиб, эй дўстлар, ушбу гулистонга кириб,
Шавқ-завқ бирла талашмасдан терайлик аста гул.
Мушкин энди замонда бу совет гулзоридан
Хоҳлаганча гул узиб қилсанг ярашгай даста гул.

НИГОРО

Нигоро, келмадинг аҳдинг бузиб ваъдангни хом айлаб,
Менингдек ношуду ҳам нотаваининг эҳтиром айлаб.

Паришон ҳоли аҳволим кўриб инсоф этиб ногоҳ,
Умидим бир келурсан кабки товусдек хиром айлаб.

Йўлингда бир мен эрмас, йўқ ҳисоби зори шайдонинг,
Тавозе бирла тургай бош эгиб, бир-бир салом айлаб.

Надомат қилғуси ҳар кўчада ошиқларинг йиғлаб,
Аларни жам этиб бир ерга қўйгил интизом айлаб.

Ҳамиша зор йиғлаб гул юзингни интизориди,
Қилурман нолалар ҳар дамда булбулдек мақом айлаб.

Сўраб бир келмадинг бу бенаво афтодалар ҳолин,
Йиқилганларга дармон бахш этиб ширин калом айлаб.

Нетарман, кўз учида бир боқишга кўрмадинг лойиқ,
Қаро кунларга қўйдинг рўзгорим эмди шом айлаб.

Нечук, эй бевафо, юз ҳийлаю ошублар қилдинг,
Кўнгул мурғини сайд этмак учун зулфингни дом айлаб.

Фироқингда бошимда можаролар мўйи сардан кўб,
Баёғотини Мушкин қисқа қилди нотамом айлаб.

СОҲИБИ ПАЙМОНЛАРДАНСИЗ

Вафо аҳдига қилган соҳиби паймонлардансиз,
Чиройли ўзларидан сўзлари жононлардансиз.
Жамолин партави бирлан ёритган пахтазорларни,
Мунавварликда ҳусни бир маҳи тобонлардансиз.
Туну кун ғайрату журъат билан ҳимматда бел боғлаб,
Планларни бажарган паҳлавон полвонлардансиз.
Қаю меҳнатда бўлсин, бирма-бир хўб жо-бажо айлаб,
Сифатли ҳам унумли ишда бенуқсонлардансиз.
Ҳамиша яхши ниятлар билан меҳнат қилиб доим,
Садоқатли, шарофатли ҳалол деҳқонлардансиз.
Нечук таъриф этиб назм ичра дoston этмасин Мушкин,
Муносиб мадҳ учун ҳам зийнати дostonлардансиз.

ЭЙ НОЗАННИ

Эй нозанни, ннгорим, ҳажринг азоби манда,
Ҳар дам жигар эзилгай бу хаста жону танда.
Бўлдим асири меҳринг ҳар лаҳза манда фикринг,
Тилда ҳамиша зикринг, доим хаёл санда.
Меҳрингни тарк этай деб қасд айласам агарда,
Меҳрим яшайди сендек гул юзли гул баданда.
Ҳар дамда бир чекиб оҳ, токай ғамингни тортай
Ҳар кеча нола қилган булбул каби чаманда.
Кўп изладим тамоми атрофи мамлакатни,
Сендек гўзал кўринмас кўзга гўзал ватанда.
Кулсанг қилиб табассум бир турфа шева бирлан
Дурдек тишингча бўлмасдур бўлса ҳам Яманда
Сарви дарахти қойил бўлди расо қадингга,
Шахло кўзингга банда оҳулари Хўтанда.
Тарқайди атир бўйи ул зулфи сунбулингдан,
Юрсанг йўлингга бўлгай, ўлтурсанг анжуманда,
Мен зор булбулингни шавқингга нолишимга,
Гул ғунчадек лабингда ҳай-ҳай кўринди ханда,
Ишқингни шиддатида бўлдим ажаб қаландар,
Бошу оёқ ялангдур эгнимда эски жанда.
Жон садқа сенга бўлсин дил баста мушкинингдан
Лутфу карамни жоно зинҳор қилма канда.

СОҒИНДИ ЖОН ИЛА КҰНГИ.

Соғинди жону кўнгил ошно қачон келасиз,
Қилиб кўзимға Ватан доимо қачон келасиз.
Фироқ шомида қолган ғарибу ҳайронман
Қаронғиларни қилиб рўшно қачон келасиз.
Нетайки, ҳажрида менга бу хасталик етди,
Табиби дардим ўлуб, эй даво, қачон келасиз.
Паришон ўлди хаёлим, йўлим йўқотганман,
Мени йўлимга солиб раҳнамо қачон келасиз.
Висоли завқида бу Мушқинига ғам тўлди,
Ғамимни тарқатибон муддао қачон келасиз.

КЕЛУР

Дўстлар, қошимга йўқлаб ул қалам қошим келур,
Илтифоти бирла кўкка еткуруб бошим келур.

Кўрмасам ҳар кун нигоримнинг жамолин дам-бадам,
Хўрсиниб, ўпкам тўлиб, кўзлар тўла ёшим келур.

Фикри фикримга мувофиқ кўнгли кўнглимга яқин,
Кўнглим овларга муҳаббат бирла тенгдошим келур.

Дилдаги мақсадларим, матлабларимни этгали,
Кўп мурувват, марҳаматли, яхши сирдошим келур.

Бир умрлар бирга бўлмоққа қилурга маслаҳат,
Аввало хўб пухта ўйлаб пухта кенгошим келур.

Е билиб билмай жафолар қилса менга ёр агар,
Оқибат қилгай вафо деб сабру бардошим келур.

Дил уйига нақш этарга аҳду паймон нақшини,
Мушкиним деб шодмон этмоққа нақдошим келур.

У Р Г И Л А Й

Ургилай, ул маҳвашимнинг қомати зебосидан,
Садқалар жону дилим бўлсин кўзи шаҳлосидан.
Лаҳза-лаҳза шодмонлик бахш этар базм аҳлига,
Сўзласа шўхлик билан нутқи фараҳ афзосидан.
Ҳар нафасда меҳрим ортар дилбарим меҳрин кўриб,
Айланай, хўп менга қилган шафқату парвосидан.
Ҳеч шикоят қилмагайман ҳар замонда бўлса ҳам,
Нозанимнинг ажойиб нозу истиғносидан.
Чиқсалар уйдан тун оқшом тўлган ойдек тўлғаниб,
Рўшнолик даҳр аро бўлғай қамар сиймосидан.
Ошиқи дил басталарни текшириб билса агар,
Тарки меҳр этмас эди Мушкин каби шайдосидан.

ЧИРОЙЛИ

Юрганда боғ ичинда жавлонингиз чиройли,
Қилган фақирларга эҳсонингиз чиройли.
Инъом этиб баногоҳ доруйи васл бирлан,
Бетоб хасталарга дармонингиз чиройли.
Кийган кийим ярашган, юришингиз келишган,
Сўзларда баъзи ростдан ёлғонингиз чиройли.
Бегонага мурувват қилганда ошкора,
Мен зора жабру кулфат пинҳонингиз чиройли.
Аввал жафони айлаб, охирда балки ўйлаб
Афсус бирла эмди армонингиз чиройли.
Таърифу тавсифини Мушкин қилур ҳамиша,
Бу тинчлик замонда давронингиз чиройли.

ТОНГ ОТГУНЧА

Ҳар кеча ётолмасдан, эй ёр, тонг отгунча,
Ёдимдан ўтар меҳринг минг бор тонг отгунча.
Ногоҳ очилиб бахтим васлингга етиб қолсам,
Дилдан қилайин арзим изҳор тонг отгунча.
Эй дилбари жононим, жон садқа сенга жоним.
Кўрсат менга тўйгунча дийдор тонг отгунча.
Завқим била тинмасдан ушшоқ, баёт айлаб,
Сен бирла қилай тунлар гулёр тонг отгунча.
Ҳеч бир нафасим ҳоли бўлмас эди фикрингдан,
Меҳримни баён айлаб бисёр тонг отгунча.
Бу ўртадаги бўлган чин меҳру муҳаббатга
Рашк айлаб адо бўлсин ағёр тонг отгунча.
Ҳуснингни зиёсида ҳар кечалар айлансам,
Парвона бўлиб тунлар мен зор тонг отгунча.
Иқболу саодатни дунёда тилаб Мушкин,
Сенга ёзадур, жоно, ашъор тонг отгунча.

ТОНГ ОТДИ

Тур энди ётмағил, эй нозанин, дилдор, тонг отди,
Нечук, сен хоб кўрдинг, айлағил изҳор тонг отди.
Тараб сунбул сочингни, кўзларингга сурмалар тортиб,
Мени қошимға келғил, эй пари рухсор, тонг отди.
Шикоят айламайму баркамол бу бахту толедан,
Баёни арзи ҳолим қилмайин якбор тонг отди.
Кечалар ухламай хўб термулиб ҳуснингга тўймасдан,
Қилиб афсус дерман дам-бадам бекор тонг отди.
Висоли шавқида бир ҳолатда ётган эрканман,
Деди кўп ноз бирлан ул шакаргуфтор: тонг отди.
Ушандай тунларида ёлвориб кўп илтимос айлаб,
Дер эрдим, эй нигорим, демағил зинҳор, тонг отди.
Нечоғлик шоду хуррамликда мен ётган эдим ухлаб.
Деди ул маҳвашим, бўл Мушкиний, бедор, тонг отди,

●

КЕТМАЙ ТУР

Қошимдан, эй қалам қош, бир нафас зинҳор, кетмай тур,
Дилим олган париваш, дилбару дилдор, кетмай тур.
Нигоро, бирма бир ҳажрингдаги чеккан азобимдан
Баён айлаб қилай мен арзи дил изҳор, кетмай тур.
Дили тошу ўзи золим табиат соҳиби бедод,
Ситамгар зулми кўп, ҳеч раҳми йўқ айёр, кетмай тур.
Кўзим очган ҳамон гулдек юзингни кўрмасам доим,
Қилурман нолалар булбул каби мен зор, кетмай тур.
Будир арзим сенга эй нозаниним, айласанг бовар,
Сенингсиз бир дами турмоққа ҳолим тор, кетмай тур.
Ўзингдаш шул умидим, эй парирў, ташлама кўздан,
Еруғ дунёда турмоқ ёрсиз душвор, кетмай тур.
Ёритган Мушкиний бечорани бу субҳи йўқ шомин,
Жамолинг партави, эй ой каби рухсор, кетмай тур.

ҚАЛБИ САФО КҮРИНДИ

Меҳнат шарафларидан кўп муддао кўринди,
Одоб соясида шарму ҳаё кўринди.
Илму ҳунарда бизда ҳар ким ҳалол ишлаб,
Халқ ўртасида бундай шуҳратнамо кўринди.
Бўлсин букун муборак, ҳозик табиблардан—
Кўп дарди бедавога яхши даво кўринди.
Биз пахта деб атардик ўтган замонларда,
Исми бўлиб оқ олтин ҳам кимиё кўринди.
Ҳар қайси пахтазорда ғайратда мард-майдон,
Кўп қаҳрамон, баҳодир жонлар фидо кўринди.
Зангори кемаларда илғор теримчилардан
Аҳдига Турсунойдек кўп бовафо кўринди.
Ҳеч қолмади саводсиз бизларда норасодан,
Олим бўлиб чунон ҳам ҳар ким расо кўринди.
Олтмиш деган довондан Мушкин ошибдир, аммо,
Йўқ кексалик юзида қалби сафо кўринди.

УЗ И Н Г

Нозанинлар ичра танҳо нозанин ёрим ўзинг,
Сўзлари ширин ажойиб шаҳди гуфторим ўзинг.
Рағбатим йўқдир боқишга боғ ила гулзорига,
Боғу бўстоним эурсан турфа гулзорим ўзинг,
Зарра парво қилмадинг ҳажрингда мен зор йиғласам,
Бунча ҳам золим табиат шўху айёрим ўзинг.
Аҳду паймонларга жоно айладинг доим хилоф,
Бевафо бир офатижон онги маккорим ўзинг.
Дўстлик лотин урурсан айлабон душман ишин,
Ҳеч асар йўқ дўстликдан балки ағёрим ўзинг.
Нотавон бу дилда кўпдир доғи ҳасрат, эй пари,
Қайғулик кунларга қўйган лола рухсорим ўзинг.
Кўп хумор ўлдим висолингга етолмай соғиниб,
Дафи хуморимга Мушкин чашма хумморим ўзинг.

ИНТИЗОР ҰЛДИМ

Начук бир келмадинг, эй лайливаш ёр, интизор ўлдим,
Фироқинг ичра қолгач бир ажаб Мажнун шоир ўлдим.
Қиё бир боқмадинг ҳолимға найлай марҳамат айлаб,
Қолиб ҳажрингда доим телбаю девонавор ўлдим.
Хато айлаб вафосизларга бердим ихтиёримни,
Кетиб ақлу ҳушим қўлдан букун беихтиёр ўлдим.
Васли ёр истаб тинмайин ишқида зор йиғлаб,
Қарорим қолмади бир лаҳза ҳам, кўп беқарор ўлдим.
Югурдим ҳар тарафларга кўрай деб ой жамолингни,
Хижолатман кўролмай, гоҳ йўқман, гоҳ бор ўлдим.
Жаҳонга келдиму кўзни очиб аввал сени кўрдим,
Аёғинга сурай деб юзни Мушкининг губор ўлдим.

К Е Л Д И М

Нигоро, соғиниб ойдек юзингни кўргали келдим,
Ижозат бўлса сендан бир нафас ўтиргали келдим.
Дилу жоним била бу остонангда ётиб доим,
Оёгингни ўпиб йиғлаб кўзимга сургали келдим.
Бу дунё молу мулки хонумонлардан кечиб энди,
Тавозе бирла доим хизматингда тургали келдим.
Фироқинг ўтида ёнганлигимдан беҳабарсан деб,
Куюб ишқингда кул бўлғонлигим билдиргали келдим.
Чекиб турли машаққатлар, нигоро, кўп йироқ ердан
Умид айлаб дами сен бирла суҳбат қурғали келдим.
Етолмай васлингга тинмай оқарди кўзларим ёши,
Кўриб ҳусну жамолинг кўз ёшим тиндиргали келдим,
Чидолмай менга қилган жабру озорингга, эй дилбар,
Эшкингда ётиб Мушкин каби оҳ ургали келдим,

ДИЛ ХАСТАСИН

Йўқламас ул нозанин мен ошиқи дил хастасин,
Ёки билмасми дилим бўлғон анинг вобастасин.
Кечалар юз тўлғаниб ёди билан беҳоб ўлуб,
Тортаман дарду алам ўйлаб қоши пайвастасин.
Оҳким найларман анди бемурувватлик қилиб,
Ташлади дилдан нигорим нотавон ошифтасин.
Рашкдан қон йиғламасманми бўлиб кўп беқарор,
Васлида кўрсам рақиблар завқи осойиштасин?
Сабру бардошим тўкилди эрта-кеч оромсиз,
Орзу айлаб ҳамиша ул қади наврастасин.
Лайливаш ёрини Мушкин бенаво Мажнун каби
Дашту саҳроларда тинмай эмди танҳо истасин.

НАВРҒЗИ ОЛАМ МАДҒИ

Дўстлар, бу ҳур диёримнинг баҳорини кўринг,
Турфа хуш бўйи насими беғуборини кўринг.
Ер бисотидан чиқибдур, ер юзига сабзалар,
Хилма-хил гуллар, чечаклар лолазорини кўринг.
Боғу бўстонларда яшнаб, мавж уриб ҳар бир дарахт,
Гуллаган ҳай-ҳай ажаб олма, анорини кўринг.
Сайр этиб ҳар бир гулистонни томоша қилғали,
Ёру дўстлар ўртада қилган қарорини кўринг.
Кексаларга кўрсатиб ахлоқу одоб шевасин,
Бўлгай иқболи баланд ёшлар шиорини кўринг.
Бу муборак кунда ҳар бир ота бирла онага
Меҳрибон фарзандларин шафқат нисорини кўринг.
Бўлдилар олқиш сазовори самимий кутдилар,
Халқимизнинг янги кунга эътиборини кўринг.
Мадҳ этиб Мушкин нечоғлиқ сўзлар эрсам шунча оз
Бу баҳор айёмининг лайлу наҳорини кўринг.

ИШНИ ҚИЛСАНГ ЖО-БАЖО БЎЛСИН

Нигоро, ҳар маҳалда ишни қилсанг жо-бажо бўлсин,
Ғаразлик бўлмасун, холис бўлиб ҳам бериё бўлсин.
Гапирсам лаб очиб ул қомати нозик ниҳолингдан,
Жаҳон боғида ўсган сарву тўбидан расо бўлсин.
Яшаб соғу саломат бахту иқболу саодатда,
Қўлингга тупроқ олсанг дур, гавҳар, кимийё бўлсин.
Ҳамиша базми васлингда бўлиб шукр этмаса ҳар ким,
Жудолик дарди бирлан букланиб қадди дуто бўлсин.
Бўлиб бемори ишқинг бирла ётган бенаволар кўп,
Аларга бир кулиб боқ дардига бешак даво бўлсин.
Кўриб меҳрингни меҳрим ортадур, эй меҳрибон ёрим,
Сенга бу молу мулким, тандаги жоним фидо бўлсин.
Ғубори дарғўҳинг, эй марҳаматли соҳиби дарғўҳ,
Ҳамиша хаста Мушкинни кўзига тўтиё бўлсин.

ДУСТИМ, ОМОН БЎЛҒИЛ

Тиларман эрта-кеч дунёда, эй дўстим, омон бўлғил,
Ҳалол меҳнат қилиб ҳар ишда машҳури жаҳон бўлғил.
Билиб одоб ила илму ҳунарни ўрганиб сан ҳам,
Этиб давлатга хизмат халқ ичида достон бўлғил.
Қаю бир соҳада сен ишласанг ишлаб садоқатда,
Очиқ, покиза виждон бирла элга меҳрибон бўлғил.
Агарда истасанг иқболу бахту ҳурмату давлат,
Неча ҳал бўлмаган мушкулни ҳал қил, қаҳрамон бўлғил.
Ёмонларга қўшилмай яхшиларга ёндашиб доим.
Қадам олдинга ташлаб тўғри йўлларда равон бўлғил.
Такабур бўлмағил кибру ҳаводан сақлабон ўзини,
Шакар сочғил сўзингда турфа бир ширин забон бўлғил.
Ажойиб хулқу атвору ёқимли феъллар бирлан,
Нечоғлиқ юрту элга доимо ороми жон бўлғил.
Мабодо бўлмасун қилган ишингда камчилик зинҳор,
Заковатли, билимдон, онги ҳушёрни замон бўлғил.
Эшит, Мушкин сўзи шул: ҳар киши бир ишни топширса
Садоқатли, адолатли самимий посбон бўлғил.

К Е Л Д И К

Бериб қўлларни қўлга, аҳду паймон этгали келдик,
Оқ олтиндан ажойиб катта хирмон этгали келдик.

Ҳамиша дилда завқу ҳиммату ғайрат билан ишлаб,
Олурга энди мўл ҳосилни имкон этгали келдик.

Жаҳонга турфа бир ибратли меҳнат кўрсатайлик деб,
Агар-чи, бўлса лойиқ, тоғни талқон этгали келдик.

Қўсақлар, шоналар кўзларга равшанлик бағишлар деб,
Муҳаббат бирла сайри пахта майдон этгали келдик.

Терилган барча оқ олтинни омборга юбормоқда
Бутун қопу қанорсиз пахта карвон этгали келдик.

Садоқат бирла ишлаб, элга берган ваъдани оқлаб,
Шарафли бу ютуқни катта дoston этгали келдик.

Қўриқдан ер очиб, навбат билан ҳар дашту саҳродан,
Таажжуб, бир чиройли боғу бўстон этгали келдик.

Бугун бир қанча кекса мўйсафидлар бирла Мушкин ҳам
Теримда ишлаб ўзни марди майдон этгали келдик,

К Е К С А Л А Р

Дўстлар, ҳар кўзга бўлганда намоён кексалар,
Ҳурмати вожиб турур чунки шараф-шон кексалар,
Ақли, идроки ажойиб ҳам заковатларга кон,
Боғ-бўстону чаманзору гулистон кексалар.
Минг ташаккур қилсалар ҳар нафасда эрта-кеч,
Бўлдилар халқ ичра иззатда фаровон кексалар.
Сочу соқоллар оқарди лаҳза-лаҳза нур сочиб,
Деса бўлгай шубҳасиз хуршиди рақшон кексалар.
Қанча ёш ошган сари бўлгай ажойиб нуктадон,
Маслаҳат берса қилур ҳар ишни осон кексалар.
Қолса дармонда мабодо бу гўзал ёшлар агар,
Тажриба бирлан қилур дардига дармон кексалар.
Тингласа ҳар дамда қилгайлар ўғил, қизлар учун,
Дур-гавҳар сўзларидан хайру эҳсон кексалар.
Тарки ҳурмат қилса ёшлар гар мабодо билмайин,
Ранжимаслар сабру бардошларга полвон кексалар.
Мустақим бўлгай қаноатда, кўнгилни қилмагай
Ҳар нечук ҳою ҳавасларга паришон кексалар.
Навқиронлик қайга кетди дебон ахтарсамиз,
Қалби ичра қилган эркан аста пинҳон кексалар.
Кексалик васфини Мушкин қанча қилсам шунча кам,
Сўзлари ҳикматга бой, чунки зарафшон кексалар.

ЗАМОНАВИЙ ҚАСИДА

Эмди, дўстлар, бирма-бир хуш аҳди паймонларни дей,
Ваъдасин устида турган тоза виждонларни дей.
Кеча-кундуз ишлашиб суръатда ғайрат кўрсатиб,
Мўл қилиб ҳосилни олган ишчи, деҳқонларни дей.
Ҳар йили навбат билан чексиз қўриқдан ер очиб,
Қатта кенгликда ажойиб пахта майдонларни дей.
Кўчаларда ҳар куни ўтган узилмай кетма-кет,
Шону шавкатли не чоғлиқ пахта карвонларни дей.
Бу шарафли биздаги ингичка тола пахтадан,
Фойдаланмоққа топилган барча имконларни дей.
Айланиб бошдан-оёғига етиб бўлмайти ҳеч,
Барқ уриб турган атолиқ боғ-бўстонларни дей.
Пухта ўйлаб аввалу охирда зўр тартиб билан,
Режасин устида диққатли нигоҳбонларни дей.
Шаҳру қишлоқларда қад чеккан бинолар қат-бақат,
Хушҳаво, хушбаҳраю, балкону айвонларни дей.
Рўшнолик даҳраро тунлар электр нуридан,
Пур зиё қилган тўлиқ шамъи шабистонларни дей.
Сунбулу райҳону раънолар туриб саф-саф бўлиб,
Ҳар тарафда ўзгача гулшан гулистонларни дей.
Бир кўришда дафъатан ошифта аҳвол айлаган,
Нозанин, сиймин бадан, зулфи паришонларни дей.
Кабки рафтору кўзи шаҳло қади сарви расо,
Кексаларга хўб асо бешубҳа дармонларни дей.
Ўзбекистонда нечоғлиқ нозу неъматларму кўп,
Бу совет давридаги Мушкин фаровонларни дей.

ХОРАЗМ ҲАҚИДА

Э муқаддас кўҳна шаҳру боғу бўстон Хоразм,
Халқи меҳнаткаш, билимдон, уста деҳқон Хоразм.

Пахтадан олган планни тер тўкиб, ишлаб ҳалол
Тўлдириб ортиғи билан қилди эълон Хоразм.

Бу улуғ бахтингни чин қалбим билан табрик этай,
Шуҳратинг бўлди чунон оламга дoston Хоразм.

Не шарафдур Огаҳий, Мунис билан Комилни сан
Воясига етқуриб қилдинг ғазалхон Хоразм.

Сидқидил бирлан тиларман санга иқболу зафар,
Бу шараф-шон узра топгайсан шараф-шон Хоразм.

Қаҳрамон халқинг ҳалол меҳнатни қойил қилдилар,
Берди шонли партия машъал деб унвон Хоразм.

Зўр тилак халқинг садоқат бирла ғайрат кўрсатиб,
Меҳнат айлаб эрта-кеч бўлди фаровон Хоразм.

Офарин, деб мадҳ этар Мушкин ажаб ибратнамо,
Бўлди меҳнат бирла охир пахтага қон Хоразм.

УСТОЗ БЕРУНИЙГА

Азиз, шону шарафли, фанда бир уммон Беруний,
Жаҳонда қанча ҳикмат бўлса анга кон Беруний,
Нечук дард эрса ҳар бир дард учун дармон Беруний,
Анинг-чун деса лойиқ хазрати луқмон Беруний,
Буюк, кўп мушкил ишни айлаган осон Беруний.

Туну кун халқ учун ишлаб самимий жон фидо айлаб,
Ўзидан барча 'элни кўнглини овлаб ризо айлаб.
Ёқимли хулқ ила бегоналарни ошно айлаб,
Ҳавою кибрига йўл бермайин шарму ҳаё айлаб,
Бўлибдур оқибат хислатлари дўстон Беруний.

Нечоғлиқ илму ҳикмат устида доим қилиб диққат,
Ажойиб баҳра олди ҳар маҳал ишлаб топиб фурсат,
Муаммо зўр, чигил ишларни ечди айлабон суръат,
Қадам олдиға ташларга бўлиб ҳам соҳиби журъат,
Қилибдур маърифат майдонида жавлон Беруний.

Кишилар мадҳ қилса анга ёқмас эрди, ул — камтар,
Муҳолиф аҳли давлатларга бўлган камбағалпарвар,
Асарлар қолди беҳад, ҳикмат устида бўлиб сарвар,
Демак албатта лойиқ ҳар сўзингни кимё-гавҳар,
Сенга минг офарин, эй нуктадон, инсон Беруний.

Қўлимдан келганича васф этиб бир-бир баён айлаб,
Дилимда қанча бўлса пухта ихлосим аён айлаб,
Ҳамиша шавқу завқингда кўнглини шодмон айлаб,
Муҳаммас бу ғазални ёзди Мушкин армуғон айлаб,
Самимий меҳрини дилдан қилиб эълон, Беруний.

ҲАБИБИМСИЗ

(Мухтарам устозимиз Ҳабибий домланинг муборак 80 ёшга тўлганлари шарафига бағишлаб ёзилган)

Салом, эй меҳрибоним, қалбингиз дарё Ҳабибимсиз,
Қадрдонликни қилган меҳр ила пайдо Ҳабибимсиз,
Кўнгилдан бу муҳаббат чиқмасун асло, Ҳабибимсиз,
Ажаб сўз гавҳарин термоқда мустасно Ҳабибимсиз,
Ҳамиша жону дилдан шеър учун шайдо Ҳабибимсиз.

Ғизой руҳ бўлғай сўзларингиз келди жон парвар,
Такаллум айласангиз хўб эурсиз дилкашу дилбар,
Ҳамма катта-кичikka бениҳоят меҳрингиз яксар,
Ҳавою кибрлардан йўқ нишон тутган ўзин камтар,
Сўзингиз ўлмасун тургунча то дунё, Ҳабибимсиз.

Чуқур ижоду илҳомлар билан ҳикматли девонлар,
Ёзиб халқ ўртасида бўлдингиз шуҳратда дostonлар,
Бўлиб ҳам шеърият майдонида бир марду майдонлар,
Муборак қалбингизда қолмас энди зарра армонлар,
Адиблик хўб ярашган турфа бир зебо Ҳабибимсиз.

Киши саксонга тўлса халқ аро шонли башар бўлган,
Назар топган деб элда, қайда бўлса мўътабар бўлган,
Бу олий ёшингиз бахту саодатдан асар бўлган,
Қаю ишга қадам қўйса жиловдори зафар бўлган,
Ҳалимдайсиз, шикаста кўнгли оқ танҳо Ҳабибимсиз.

Кўринг соҳиб қаламлар, ҳар тану ҳар қайси бир жонда,
Муҳаббат бирла меҳри мавж уриб ҳар лаҳза, ҳар онда,
Қилурлар васфингиз йўлларда уйда боғу бўстонда,
Деса лойиқ эрур Мушкин, шарафли Ўзбекистонда
Танилган камтаринлик бирла мавлоно Ҳабибимсиз.

ЭЙ ШҰХИ ЖОНОНИМ

Мени қошимға бир кел йўқлабон, эй шўхи жононим,
Оқар сенсиз кўзимдан дам-бадам ёш ўрнига қоним.
Бўлиб бемори ишқинг кўп эрур кўнглимда армоним,
Узинг сен, эй париваш, бедаво дардимга дармоним,
Дилу жоним фироқинг ўтида куйдирма, эй жоним.

Лаби лаълинг майига ҳаддин ортиқ сен хумор айлаб,
Ғами ҳажрингни жоно гўшасида дилфигор айлаб,
Йўлингга кўзларим термултириб ҳам интизор айлаб
Тарахҳум қилмай аҳволимға бундай беқарор айлаб,
Дилу жоним фироқинг ўтида куйдирма, эй жоним.

Умуди васл этиб кўйингда ётган бир гадойингман,
Сени ул сарви қаддинга гирифтору адойингман,
Карам гар қилмасанг шафқат этар ношуд анойингман,
Сенинг-чун, эй нигорим, молу жон бирла фидойингман,
Дилу жоним фироқинг ўтида куйдирма, эй жоним.

Хаёлимда туну кун икки чашма майпарастингдур,
Қадалгон чок бағрим ичра тийра дил нашингдур,
Рақиблар бодаи ҳуснинг тотиб масту аластингдур.
На қилсанг сен қилурсан бу вужудим зер дастингдур,
Дили жоним фироқинг ўтида куйдирма эй жоним.

Эрурман кеча-кундуз илтифотинг интизориди,
Ёгарман токай эмди базми васлингни хуморида,
Қани, кўйингда ётсам ўзга ошиқлар қаторида,
Ғариби Мушкининг ман сенга етмай ғам диёрида
Дилу жоним фироқинг ўтида куйдирма, эй жоним.

ПАХТА ПЛАНИ ТЎЛДИ

*(1973 йил пахта плани тўлиши шарафига
бағишлаб ёзилган қасида)*

Бошларга мисли ёмғир иқболи бахти қуйилди,
Ҳар дилда, ҳар кишида хурсандчилик тугилди,
Меҳнат шарафларидан роҳатни вақти бўлди,
Жилва қилиб саодат бизларга яхши кулди,
Бўлсин бу кун муборак, пахта плани тўлди.

Ҳимматда белни боғлаб, бир мунча марди майдон,
Топди алар чунонам, ишлашга яхши имкон,
Ҳосилни мўл олулга фурсатни топди чандон,
Ҳар ерда катта-катта тоғдек буюк бу хирмон,
Бўлсин бу кун муборак, пахта плани тўлди.

Хурсандчиликда бўлди ҳар кимда завқ пайдо,
Ойинадек ажойиб, диллар бўлиб мусаффо,
Эл кўчаларда юргай ўйнаб, қилиб тамошо,
Иқлими Ўзбекистон шуҳратда бўлди таиҳо,
Бўлсин бу кун муборак, пахта плани тўлди.

Бўлди улуғ ютугдан эл барча шоду ҳуррам,
Меҳнатни шавқ-завқи ҳар дилда мавж уриб ҳам,
Ургай ажаб фараҳлик бўйи димоққа ҳар дам,
Таърифи тавсифини ҳар қанча айласам кам,
Бўлсин бу кун муборак, пахта плани тўлди.

Карвони пахталарга кўзлар боқиб қамашди,
Термоқ учун оқ олтин ҳар кимда завқи ошди,
Бу бебаҳо жавоҳир хирмонда тўлди-тошди,
Табрик этайлик эмди конларга кон улашди,
Бўлсин бу кун муборак, пахта плани тўлди.

Шўх яллалар жаранглаб тўлса не тонг ҳаволар,
Танбурни қўлга олиб қилмоқ керак садолар,
Найларда ҳам қилайлик хурсандчилик, наволар,
Ҳар ерда табрик айлаб ҳар дўсту ошнолар,
Бўлсин бу кун муборак, пахта плани тўлди.

Ерлар очиб қўриқдан кўп пахтазор бўлди,
Бир қанча боғи бўстон йўқ эрди бор бўлди,
Юклар ташилди қопсиз ҳам беқанор бўлди,
Термоқ машина бирлан расму шиор бўлди,
Бўлсин бу кун муборак, пахта плани тўлди.

Билган кишига, дўстлар, ишлашда хосият кўп,
Меҳнатда Турсуной ҳам халқ ичра бўлди марғуб,
Зангори кемаларда терганда қўймади чўп
Шуҳратда номи дoston эл ўртасидадур хўб,
Бўлсин бу кун муборак, пахта плани тўлди.

Тўлди планимиз деб, ғайратни ҳеч бўшатмай,
Ҳимматда белни боғлаб хизматни ҳеч бўшатмай,
Ғайратга ўзни ташлаб, суръатни ҳеч бўшатмай,
Ортиқ олиб пландан, журъатни ҳеч бўшатмай,
Бўлсин бу кун муборак, пахта плани тўлди.

Лойиқ эрур вафоси ким қилса аҳду паймон,
Мўлроқ олиш пландан албатта хўб шараф-шон,
Билгай алар шарафни ҳар қайси ишчи, деҳқон.
Дунё бўйинча бўлгай шавкатли катта дoston,
Бўлсин бу кун муборак, пахта плани тўлди.

Ҳар ишда партиямиз қилмоқда меҳру шафқат,
Ҳар соҳада шунинг-чун бўлди ютуқ қат-қат,
Меҳнатсевар кишига Мушкин топиб бу фурсат,
Сидқи дилидан айтур ифтихор бирла раҳмат.
Бўлсин бу кун муборак, пахта плани тўлди.

АҲДУ ПАЙМОНДАН ГАПИР

Эй, биродар, энди бизга аҳду паймондан гапир,
Ваъдасин устида турган тоза виждондан гапир,
Пахта майдонида бўлган катта хирмондан гапир,
Доимо меҳнатсевар покиза инсондан гапир,
На қилай ялқов кишини, марди майдондан гапир.

Халқ таъмин иш билан, ҳеч қолмади бекорлар,
Ҳеч киши ишсиз юришни хоҳламас зинҳорлар,
Ҳар қадамда гул экилди, бўлди хўп гулзорлар,
Ҳар нафас ободликда завқ этиб изҳорлар,
Дашту саҳроларда бўлган боғу бўстондан гапир.

Халқи олам шод хўб турмуш фаровон бўлди деб,
Иттифоқлик эл аро бир танда бир жон бўлди деб,
Мушкин айтур тинчлик бир яхши даврон бўлди деб,
Партия шуҳрат топиб оламга дoston бўлди деб,
Этароқ кўрсак коммунизмни имкондан гапир.

М А К Т У Б

Бориб ул ойга сидқи дил билан бўл ошно мактуб,
Туриб яйраб қошида ҳам дегил мандан дуо мактуб,
Қанотинг соясин сол, бошига парвонасо мактуб,
Ижозат бўлса этгил, арзи дилдан ибтидо мактуб,
Баён айлаб гапирғил бирма-бир ҳар муддао мактуб.

Қанотинг тебратиб даргоҳи олийга югургайсан,
Юзингни дам-бадам ул ёр деворига сургайсан,
Тавозе бирла жону дил ила қошида тургайсан,
Майин овоз ила оҳиста ҳолимдан гапургайсан,
Менинг-чун эрта-кеч, ҳар онда айла илтижо мактуб.

Жадал айлаб тараддуд бирла етгил васли боғига,
Насими арзи ихлосимни еткурғил димоғига,
Равон айлаб кўзинг ёшини бош урғил оёғига,
Маломат етмасун ноз офарин нозук қулоғига,
Паришон хотиримдан айла таҳрири садо мактуб.

Узингни соз этиб жон риштасидан торлар айлаб,
Босиб ҳар пардасини арз дил изҳорлар айлаб,
Наво бирлан саҳарлар чоргоҳ гулёрлар айлаб,
Қилур шафқат умидинг узма кўзни чорлар айлаб,
Тараннум чоғида ҳўб айлағил машқинг бажо мактуб.

Ҳабар бер меҳр шавқида дилимда ўт тутошидан,
Кулиб то бир тараҳҳум этмагунча кетма қошидан,
Узингни баҳраманд эт марҳамат бирла қарашидан,

Вужудинг садқа қилғил айланиб давлатли бошидан,
Ажаб эрмас, кулиб бир қайрилиб боқса қиё мактуб.

Етиб васлига қай кун чиқар хуммордан Мушкин,
Қўрарман жабр тоқай бевафо дилдордан, Мушкин,
Топиб хилватда танҳо сўзләдим асрордан, Мушкин,
Анинг кўйига тақдим айладим ашъордан Мушкин,
Нигоҳи марҳаматга ўлса лойиқ деб адо мактуб.

ХУШНУД

Хушнуд (Аҳрор Музаффаров) 1910 йили Тошкентда саводли камбағал оиласида туғилди. 1924—25 йилларда Хадрадаги Навоий номли янги усул мактабида, 1935 йилда Тошкентдаги икки йиллик ўқитувчилар институтида таълим олди.

Ёшлигидан адабиётга қизиқиб, улуғ шоирларимиз ижодини ўрганди. Ҳазаллар ёзди. Баъзилари газета ва журналларда эълон қилинган.

Хушнуд ҳозир — пенсионер.

АЗИЗЛИК ИСТАСАНГ

Азизлик истасанг, элдан ҳаё қил,
Ширин тил бирла сўзни мўмиё қил.

Безангил хилъати одоб бирла
Адиблар шевасини ошино қил.

Тамадан нон ема хорлик кўрурсан,
Бу иллатга қилиб меҳнат, даво қил.

Ҳаётнинг лаззати меҳнат биландир,
Ҳалол меҳнат қилиб, яхши ғизо қил.

Айбсиз ҳеч киши йўқдир жаҳонда,
Ким оғоҳ қилса анга жон фидо қил.

Очиб дил ғунчасин Хушнуд бўлурга
Шараф аҳлига доим иқтидо қил.

1965

К Е Л У Р

Ҳар кишига яхшилик ишқу муҳаббатдан келур,
Дунёда бахти қаро бўлмоқ жаҳолатдин келур.

Ҳеч нима обрў етишмас хилъати зебо билан
Иззату ҳурмат вале бир мунча хислатдин келур.

Ҳусни хулқ бирла адабдир ҳарна бахтинг боиси,
Неки кулфат келса бошга нодон улфатдан келур.

Ким шарофат аҳли бирла бўлса ул иззат топар,
Меҳру шафқат шуъласи нури ҳидоятдан келур.

Тил ширин бўлса агар осойиш ўлғай умрлар,
Зулм ила қаҳру ғазаб дуди шароратдан келур.

Сўзлама ёлғунни ҳаргиз ҳам қабиҳ алфозни,
Дўсту ошнодан жудо бўлмоқ қабоҳатдан келур.

Бу фазилат, Хушнудо, сенга ҳаводан келмагай
Камтаринлик, хуш қилиқ, қалби саломатдиң келур.

1965

ЕМОННИНГ ФИТНАСИ

Емоннинг фитнаси инсонга офат
Етар андин ўтиб давронга офат
Ақлнинг неъматини хуш феълли бўлмоқ
Емонлик шиддати ҳар онга офат.
Тавозе пеша қил қаддингни букмай
Такаббур аҳлидур эҳсонга офат.
Гўзалсан ёки бир гулшан гулисан
Ҳазон фасли гулу райҳонга офат.
Тилинг бирдир, қулоқ икки, шунинг чун
Эшит, кўп сўзламак дармонга офат.
Амалнинг яхшиси касби ҳалолдир,
Бекорнинг қурбати ош-нонга офат.
Очилгай мақсаднинг жаҳду жадалдан
Магар афсус лаби хандонга офат.
Емондан яхшилиқ кутма, азизим,
Келур улфатчилик қилганга офат.
Ғазабдан бўлғуси ҳар зулм пайдо
Анинг тиғи қадалса жонга офат.
Жаҳонда етмасун Хушнуд элида
Очилган гул каби бўстонга офат,

1965

У Х Ш А Р

Очиқ юз гулшани жаннатга ўхшар
Жамоли дилрабо неъматга ўхшар.

Табассум бирла қилган ҳар мақоли
Асалдан ҳам ширин лаззатга ўхшар.

Кўринса ҳар гуруҳ инсон ичида
Нигоҳи эл аро шафқатга ўхшар.

Ёмондан бўл йироқ ҳаргиз қўшилма
Нечунким суҳбати кулфатга ўхшар.

Вужуди фитнаю бадрўлига ҳам
Ҳаётсиз чўлдаги зулматга ўхшар.

Тикилса ҳар кўзи боққан балодек
Қаломи кезгучи офатга ўхшар.

Киши Хушнуд бўлур ҳар яхшиликдан
Ёмонлик бедаво иллатга ўхшар,

1966

ГУНОҲ

Гуноҳ қилманг, гуноҳ андуҳу ғамдир.
Гуноҳкор эл ичинда муттаҳамдир.

Гуноҳ бирла киши доно-да бўлса,
Халойиқ ўртасинда паст қадамдир.

Кимиким нафсининг бўлса асири,
Кетиб обрўси у бемуҳтарамдир.

Тешар нафрат ўқи дил хонасини
Юрак бағрида қон, кўзида намдир.

Емоқ-ичмоғида йўқдир ҳаловат,
Ҳаётнинг лаззати заҳру аламдир.

Ҳаёси бўлса гар зарра дилида
Юролмас ҳур ҳамиша боши хамдир.

Гуноҳ қилган киши Хушнуд юролмас,
Кечирмиш ҳар дами ҳасрат, аламдир.

1966

РАНЖИТУР

Не ажаб ҳолдурки, бу инсонни инсон ранжитур,
Ҳеч ажаб эрмас уким, ҳайвонни ҳайвон ранжитур.
Ҳар кими ҳамроҳи—ёри, ақли идроки эрур,
Ақлидан озғучиларни нафси шайтон ранжитур.
Давлати тан мулки соғлиқ қадрини билгучи бўл,
Ногирон аҳлини бедард аҳли нодон ранжитур.
Очилиб бахтинг гули, қўнса қўлингга булбули,
Ҳаддан ошма кеккайиб, охир пушаймон ранжитур.
Кирмагил ҳеч кас уйига қилмаса таклиф агар,
Таъналар тоши билан бўлсангда меҳмон ранжитур,
Ихтиёр этма, азизим, мажлиси нопокни
Анда ҳар ширин мақолни қавли нордон ранжитур.
Эҳтиёж танг этса ҳам эгма бахилга гарданинг,
Бекишан боғлаб сени феълида ҳар он ранжитур,
Дунёда кўркам ҳаёт одоб баҳридан келур,
Бадқилиқлар жумласидан бўлма, даврон ранжитур
Хушнудо, ҳар яхшилиқни ёшлигингда ҳосил эт
Бсбизоат кимсани ҳар ерда нуқсон ранжитур.

1967

У С Т И Р У Р

Ҳар фазилатни тафаккур, илму урфон ўстирур,
Мўътабар инсонни ҳикмат, аҳли, даврон ўстирур.

Яшнаган боғу чаманни меҳнати боғбон эса,
Мулки кўнгулни гулистон савти хушхон ўстирур.

Ҳар кишиким бахтиёр турмуш кечирмак истаса
Бу саодатни муқаддас тоза виждон ўстирур.

Дунёда дўстлик, муҳаббат бу ҳаётнинг кўркидир,
Файзи осорини дилкаш ҳар қиз, ўғлон ўстирур.

Ҳусни хулқ бирла жаҳонга номи кетган ҳар киши
Қайда бўлса хислати бирла қадрдон ўстирур.

Очмагил наҳри фасодни баҳри жамъият аро
Фитна зардоби билан ҳар ерда исён ўстирур.

Хушнудо, одам эсанг феълингни одамларча қил
Иzzату ҳурматни ҳар бир оқил инсон ўстирур.

Ё Р Ж А М О Л И

Ёр жамоли акси дилда, тоза виждонимдадур,
Кеча-кундуз иштиёқи меҳр ҳар онимдадур.

Тушми ё ўнгимда кўрдим. Сўнгра асло кўрмадим
Оташи ишқи вужудим. дўғи ҳижронимдадур.

Фитна солмиш гул юзи жон офати қошу кўзи
Хулқу одоби ёқимли оҳу афғонимдадур.

Дарбадар кездим жаҳон мулкани излаб топмадим,
Ҳажрида чеккан азобим риштаси қонимдадир.

Не бало комига тушдим ҳеч ҳаловат кўрмадим,
Дам-бадам ўртар юракни заҳри ош-нонимдадур.

Ҳеч киши мендек муҳаббат заҳматини тотмасин
Беҳисоб ранжу алам, ғам лашкари жонимдадур.

Ёрни дарди бирла барбод этмаги Хушнудлиғинг,
Истаган ёринг гўзал ушбу гулистонимдадур.

1968

ДИЕРИМДА

Диёримда навбаҳор сайру сафо айламиш
Сабза ёзиб ҳар тараф қушлар садо айламиш.

Гунча табассум ила чаманда гул, лолалар
Шаббода бирла ўйнаб базми саро айламиш.

Боди сабо ҳилпираб ўтганда гулшанимдан
Бўйи муаттарини дардга даво айламиш.

Жилва қилиб элимни боғу далага чорлаб
Кўнгулга ишқ-муҳаббат шавқини жо айламиш.

Мақсад йўлига ташлаб келинлари яшил из
Меҳнат баҳори бирла аҳду вафо айламиш.

Хушнуд эли гул баҳор чеҳрасидай очилиб
Бахт гулшанида булбул бирла наво айламиш.

1970

БИРГАЛАШИБ

Оламга зиё берди қуёш меҳри жило биргалашиб,
Яшнатди жаҳон мулкани қиш, ёзу само биргалашиб.

Юртимга назар ташлади бахт боғи саодатни очиб,
Ҳар тонгни гўзал чеҳрасидан нури сафо биргалашиб.

Кўрсатди элим фазлини ҳар яхши амал дийдасида
Ҳар иш бошида топди шараф кори бажо биргалашиб.

Соғлиқни билиб қадрини меҳнатда ҳузур этса киши,
Кўргай бунинг хосиятин ҳар муддао биргалашиб.

Ҳикмат гулини экса агар кимки ҳаёт гулшанига
Гуллаб очилур хулқу адаб, ақлу ҳаё биргалашиб.

Сочманг бу чаман ичра фасод тухмини, эй одамзот,
Андин ўсадир фитна билан жумла хато биргалашиб.

Хушнуд дилини равшан этар иқболимиз оинаси,
Мақсад йўлининг режасига ҳарна раво биргалашиб.

1971

ХУШНУДИМАН

Шукрим, бахту саодатли замон хушнудиман
Муддаолар кенг қулоч очган жаҳон хушнудиман.

Дилдаги орзу, умидлар яшнаган бўстон аро
Бахти зеболар сафида бегумон хушнудиман.

Илму урфон машъали кўнгулни равшан айлаган
Серзие гулшанда бу бахти равон хушнудиман.

Дунёда эркин ҳаёт дарёсидан нўш этгувчи
Бахтиёр ёшларни дилкаш, меҳрибон хушнудиман.

Бу чаманга ишқ, муҳаббат бирла зийнат бергувчи
Санъат аҳлининг ҳамиша жонажон хушнудиман.

Э ёронлар, сайр этиб, ҳусни диёримни кўринг,
Ҳуррият моҳи ёритган ошиён хушнудиман.

Ҳар мурод, мақсадга йўл топган элимнинг боғида
Турмушинг соз айлаган соҳиб нишон хушнудиман.

1971

ОДАМ ЭМИШ

Ажаб одам эрур, улким, сўзида зарра лаззат йўқ,
Қўлида одамийликка муносиб бир фазилат йўқ.

Очиб боби фасодин у, сочар эл ичра, зардобин,
Анингдек бадбурушлар бор жамоатда ҳаловат йўқ.

У ким кибру ҳаво бирла учар осмонга тобора
Баланд учган билан аччиқ тутундек қадрү қиймат йўқ.

Жамоат ичра кирганда қилур ҳар кимсани безор
Ёқимсиз феълидан ўзга анинг шаънида шуҳрат йўқ.

Ўзига ҳеч киши ёқмас, ани ҳеч кимса ёқтирмас,
Бу янглиғ зиқна зотларнинг ҳаётида саодат йўқ.

Кишининг ақлини хулқи, ҳаёси бирла ўлчангай
Адабсиз беҳаёларга жаҳонда яхши улфат йўқ.

Аё Хушнуд, агар одам эсанг дўстингни ранжитма,
Кимки бўлса дилозор анинг-чун нури раҳмат йўқ.

1971

ПАХТАДАН

Бахту тахтим топди шуҳрат пахтадан.
Юртимизга шону шуҳрат пахтадан.

Бу чаманга нур сочилмиш беғубор
Серфазилат кони ҳикмат пахтадан.

Дилдаги орзу-умидлар барчаси
Бошимизда тожу давлат пахтадан.

Зийнати оламини, кўрки тинч ҳаёт
Келди халқимга саодат пахтадан.

Айланур санъат, саноат парраги
Жумла ҳожат мулки неъмат пахтадан.

Шаҳр элининг иштиёқи ортадир,
Ҳар бир улфат қилса суҳбат пахтадан.

Товланиб Хушнудга боқди дилрабо,
Бу чаманда иззат, ҳурмат пахтадан.

К Е Т И Р М И Ш

Баҳор айёми элга нозу неъмат кетирмиш,
Қўйнида кенг табиат зеби зийнат кетирмиш.

Ҳар фурсати ганимат тоза ҳаво ичинда
Сабзаю гул лолалар эзгу ният кетирмиш.

Аста ёзиб ҳаётнинг яшил варақларини
Китоби ишқ-муҳаббат, кўп хосият кетирмиш.

Ҳар тонг сабоси хушбўй атир сочиб чаманга
Совға саломи бирлан элга роҳат кетирмиш,

Боғу даламда кўркам либос кийиб табиат
Меҳнат элига беҳад истироҳат кетирмиш.

Арзу само чамани очиб гул чеҳрасини
Саховати ҳар дилга меҳру шафқат кетирмиш.

Хушнуд этар ҳамиша баҳри баҳо садоси
Булбул ила наво соз кўп манфаат кетирмиш.

НА ИНСОНСАН

На инсонсан ҳаётингни азиз қадрин билолмайсан,
Ёмондан яхшини ҳаргиз тафовут-фарқ этолмайсан.

Латофат гулшани ичра очилмиш гуллари зебо,
Бу гулшандан териб гуллар нечун кўнгул очолмайсан.

Саодат машъалин ёқмиш жаҳонда ашрафи одам
Қани даъвойи донолик зиёсин нўш этолмайсан.

Гулистон этдилар чўлни, бўғиб дарёни инсонлар,
Ажаб бир ҳолда қотгансан ичарга қад буколмайсан.

Етишгай ҳар кима иқбол муҳаббат бирла меҳнатдан,
Қолибсан дуди ғафлатда ёруғ йўлни тополмайсан.

Ўзингни хор этиб элга; тама нонини ахтарма,
Бу дардга мубтало бўлсанг ҳаёт гаштин суролмайсан.

Этар эл касбу коридан умрбод турмушин обод
Бир ишга бермасанг кўнгил муродинга етолмайсан.

Қўшилма нодон улфатга, бузуқ феъли қабоҳатга,
Аларнинг домидан асло ўзингни қутқаролмайсан.

Муҳаббат аҳли ҳар ишда эрур Хушнудни дилдори
Бекорчилар гуруҳидан йироқлаш, шод бўлолмайсан.

1967

Б И Л М А С А

Одами одам деманг ўз иззатини билмаса,
Ота-онасини қадри қимматини билмаса.

Дунёда жондан азиз энг мўътабар олий башар,
Бу икки нури саодат хислатини билмаса.

Доймо фарзанд учун боби ҳақиқатни очиб,
Бахтиёр этган бу зотлар ҳикматини билмаса.

Ғам чекиб мушфиқ падар ҳам дардига ҳамдард бўлиб,
Изтироб бирла кечирган ҳолатини билмаса.

Эркалаб бағрида ҳардам шириним деб шодланиб,
Тарбият этган азизлар ҳурматини билмаса.

Кечалар бедор ўлиб ороми уйқудан кечиб,
Марҳамат этган буларнинг қимматини билмаса.

То камол топгунча мағрур маърифат бўстонида,
Беҳисоб қилган мурувват шафқатини билмаса.

Бу ҳаётнинг нақши шу зотлар эмасму, эй азиз,
Қандай инсон беқийс бу давлатини билмаса.

Хушнуд ўлмас ҳеч киши гар фазли дарё бўлса ҳам,
Бу улуг соҳиб дуолар хизматини билмаса.

ҚУЁВЛАРГА

Э азиз, бахтинг йўлида маҳвашинг дилдори бўл,
Бу чаман ичра ҳамиша гул юзин хуммори бўл.
Бахш этиб ўзни келибдир умр йўлдошинг бўлиб,
Яшнасин ёшлик баҳори, марҳаматли ёри бўл.
Аҳд этиб бағрингга олдинг яхши ниятлар билан
Мўътабар орзу, умидлар шоҳиди, иқрори бўл.
Ранжитиб беҳуда сўзлар ништарини урмагил,
Балки ҳикмат гулшанининг булбули, шунқори бўл.
Сийратингдан одамийлик феълени иршод этиб
Ҳамдилу ҳамдам-мувофиқ улфати, хуштори бўл.
Тутма жамият ишидан, бурчун этсин ҳур адо,
Ҳар бир ишда бирлашиб бу юлдузинг ҳамкори бўл.
Бадгумонлик бирла ҳаргиз рашк ўтини ёқмагил,
Донмо меҳру муҳаббат нақши, гул рухсори бўл.
Дил билан тилни ҳақорат иллатидан пок тутиб,
Иzzату ҳурматга лойиқ яхши хулқ изҳори бўл.
Камчилик топсанг агар андан, хижолат этма кўп,
Қолмасин доғи юракда ёри беозори бўл.
Қайнатанг ҳам қайнонангни ота, онангдек азиз —
Этгувчи фарзанди хуш ҳар кориди тайёри бўл.
Эл билан бирликда Хушнуд тинч яшашни истасанг,
Дилраболарни ҳамиша маҳрами даркори бўл.

ШИФОКОРЛАР

Шифокорлар бу дунёда шарафли нозик инсондир,
Муқаддас касби кори-ла халоскор насли луқмондир.

Баногоҳ етса бир дарди кишининг жисми жонига
Даво истаб мурод ҳосил этувчи соҳиб эҳсондир.

Чиройли хулқи одоби муносиб файзи осори,
Ширин сўз дориси бирла нигоҳи малҳами жондир.

Итоат этмаган бемор учун ҳеч бир даво йўқдир,
Жафо тортиб қолур дарди билан ҳардам пушаймондир.

Бу маслак аҳлига лойиқ эмас феъли қабоҳатлар,
Дағал сўз бўлса, фазлига илашган доғи нуқсондир.

Аё Хушнуд, яшарсан соғ шифокорларни ёр этсанг,
Бу зотлар марҳамат бўстонида шафқатли боғбондир.

1971

А Ё Л

Хонадон аҳлини кўрки, файзи осори аёл,
Ҳар кими бахти, гурури, улфати, ёри аёл.

Қиймати, қадрини билмак марду донолар иши,
Чунки турмуш даврасининг чин фидокори аёл.

Дунёда яши ҳаёт кечмакни орзу айламанг,
Бўлмаса жуфти ҳалол, кўнгул чаманзори аёл.

Доимо рўзгор ишин тартиб саришта этгувчи
Режакорлик хислати, уй-жой миришкори аёл.

Хўрламанг ҳеч вақт заиф деб, камситиб ҳам ранжитиб,
Ҳар бир ишда ном чиқарган эл нишондори аёл.

Хур яшаб меҳнат ҳузури бирла очмиш бахт йўлин,
Инженер, доктор, муаллим, чўлни шунқори аёл.

Хусни бор, иқболи порлоқ бу Ватан тупроғида
Шод яшар кўнгил баҳори яшнаган зори аёл.

Қутли бўлсин, бу муборак Саккизинчи Март куни,
Очди дил баҳрига дарё шавқини кори аёл.

Мадҳидан Хушнуд ушбу талтайиб кетманг яна,
Эй азиз, қалби мусаффо юртни даркори аёл.

1974

Ч А М А Н Д А

Чаманда бир гўзал сиймони кўрдим,
Юзи гул қомати зебони кўрдим,
Сўзида лаззати маънони кўрдим,
Жўш урган ҳиммати дарёни кўрдим.

Тараннум айламиш бўстон ичида,
Ватаннинг ишқи бор ёзу қишида,
Ҳаётнинг завқи бор ҳар бир ишида
Очилган ғунча лаб раънони кўрдим.

Қўлида парвариш топмиш бу жаннат,
Узум, анжир, анор анвои неъмат,
Кими ёри эрур ул олий ҳиммат,
Боғ айланган неча шайдони кўрдим.

Бўлибдир гул юзи қирмиз лола ранг,
Севиб меҳнат қилур шавқига қаранг,
Чевар қизга раво йигит йўқ деманг,
Хумор кўзида бахт аълони кўрдим.

Бу боғбон қиз чаманнинг гул ҳаёси,
Хушнуд қилур қилган аҳду вафоси,
Гулшаним гул баҳори, дилрабоси
Қошида булбулигўёни кўрдим.

1966

ЧЕРТ ДУТОРИНГ

Черт дуторинг, мутрибо, кўнгулда бўстон яйрасин,
Хуш садоси бирла тан мулкида бу жон яйрасин,
Пардалардан чиққан оҳангида даврон яйрасин
Дилрабо бу саз ила ишқ аҳли ҳар он яйрасин.

Бу дутор санъатга бой, ўзбек элининг созидир,
Барчани хурсанд этиб келган юрак пардозидир,
Сайри боғ этганда бу булбулни жўр овозидир,
Қил тараннум бахт куйини боғу гулистон яйрасин.

Машқ қилинг, эй ёрлар, дутор билан сеторни,
«Сарвиноз» бирла «Муножот», «Гул ўйин», «Гулёр»ни,
Гоҳи гоҳ, «Роҳат» билан масрур этинг хуморни,
Бу ажойиб даврда куйлар фаровон яйрасин.

Хушнудо, хушвақт бўлиб тингла дутордан хуш нидо,
Меҳнат аҳлига бўлур «Савти наво» руҳий ғизо,
Бу шафобахш мўъжиза дардли юракларга даво,
Моҳир устезлар қўлида бу қадрдон яйрасин.

1966

ИЛМИ ҲИКМАТ

Илми ҳикмат жумла элнинг мўътабар дунёсидир,
Ҳар фазилат гулшанида марҳамат дарёсидир,
Нафи кўп сўз дурларининг афзали аълосидир,
Баҳрамандлар дил боғининг булбулигўёсидир.

Бу илм қадрини билган мисли дунё ахтарур,
Уйлаким, гаввос дур дарё тубида ахтарур,
Ишқ эли янглиғ ани ҳажрида шайдо ахтарур,
Бахтиёр этгучи ушбу гавҳари зебосидир.

Бу улуг неъмат кишининг турмушини соз этар,
Хислати дил гулшанини ҳам баҳор, ҳам ёз этар,
Яшнатиб иқбол йўлини ҳар қачон пардоз этар,
Ким қабул этса тавозе бирла эл доносидир.

Ҳар киши шодликни Хушнуд бирла ҳикматдан топар,
Одамийликни жамоат ичра ибратдан топар,
Е шараф аҳлига улфат бўлса суҳбатдан топар,
Бу башорат кимда бўлса яхшилик ошносидир.

1968

САМАРҚАНД

Самарқанд сайқали рўйи заминлик хислатинг бордир,
Қуёш нурида товланган ажойиб хилъатинг бордир,
Элимга нафъи кўп ҳикмат ранго-ранг неъматинг бордир,
Киши аҳлини ҳайратда қўювчи санъатинг бордир.

Хуррият машъали ёнган элинг бирла мукаррамсан,
Муқаддас файзи осори гўзал шаҳри муқаддамсан,
Муносиб давру давронлар билан ўлкада кўркамсан,
Камолинг боғига оро берувчи зийнатинг бордур.

Намоиш қилдилар, дўстлар, қадимий кори ҳолингни,
Жаҳонга шуҳрати кетган мунаққаш гул жамолингни,
Бисот ганжида ёдгорлик, зиёратгоҳ камолингни,
Нишонлаб бахту иқболинг ёритган давлатинг бордир.

Муборак икки минг беш юз ёшингни келди ардоқлаб
Ватан аҳли оқ олтиндан ҳисобсиз армуғон айлаб,
Тўйинг устига тўй қўшди берилган ваъдани оқлаб,
Зафар қучган диёримда букилмас қудратинг бордир.

Аё Хушнуд, нўш этгил бу Самарқанднинг зиёсидан,
Шарафли фозил инсонлар изининг тўтиёсидан,
Безантирган кўнгул боғин улуғ зотлар меросидан,
Чаманда барқ уриб турган ҳисобсиз жаннатинг бордир.

1970

Я Х Ш И Д И Р

Ақли бөр ҳар бир кишига хулқу одоб яхшидир,
Ҳар нафас кўнгул очарга дилкаш аҳбоб яхшидир.
Бўлса ё илму ҳунар баҳсида асҳоб яхшидир,
Ё муҳаббат бирла меҳнат қилса ҳар боб яхшидир.

Хулқу одоб ҳар кишининг турмушини соз этар,
Бу сифат бирла безанган дил баҳорин ёз этар,
Бахту истиқбол йўлини ҳар қачон пардоз этар,
Зоти одамга адаб, оламга офтоб яхшидир.

Улфатинг ёзу қишингда ҳикмат аҳли бўлса гар,
Сенга ҳар бир ҳолатингда йўл-йўриқлар кўрсатар,
Эл аро фазлинг билан шаксиз бўлурсан мўътабар,
Бўлса ҳикмат нуридан дил боғи маҳтоб яхшидир.

Толеинг илму ҳунар боғида яшнаб очилур.
Давримизга кун-бакун файзи ҳуррият сочилур,
Қанча сарф этса ани ҳаддин зиёд ҳосил қилур,
Бу шараф бирла етилган бўлса ижоб яхшидир,

Энг улуғ, олий сифат, меҳнатсевар инсон бўлинг,
Меҳнатингиз шавқида ғайратли, мард полвон бўлинг,
Ёки бир боғбон бўлинг, ё бир сахий деҳқон бўлинг,
Ушбу ишларга муносиб бўлса аҳбоб яхшидур.

Хушнудо, қандай одамсан, бир фазилат бўлмаса,
Ақлу идрокинг билан сўзингда ҳикмат бўлмаса,
Ё садоқат бирла меҳнатда адолат бўлмаса,
Дунёдан ихрож этиб ташларга гирдоб яхшидир.

АССАЛОМУ АЛАЙКУМ

Бу ҳаётнинг зийнати — баҳри башорат, ассалом,
Санъати сўз нақши бу, нури ҳидоят ассалом,
Хислати бирла жаҳон аҳлига неъмат ассалом,
Халқ аро жорий этилмиш хуш иборат ассалом,
Жумла инсонга баробар яхши одат ассалом.

Бу муборак лафз ичра марҳамат дунёси бор,
Нафъи кўп ҳикмат билан ҳаддан зиёд маъноси бор,
Зикрида файзу фароғат хосият дарёси бор,
Шаънида элга муборак даъвати зебоси бор,
Беҳисоб фазли билан ҳусни жамоат ассалом.

Бу салом қаҳру ғазабнинг оташини тарқатур,
Зикр этилса беҳаёлар шовқинини тўхтатур,
Кимда бўлса кин-адоват, бағри тошдур, юмшатур,
Дўстидан бегоналар кўнглида ислоҳ ўрнатур,
Муътабар бу сўз улуғ хайру саховат ассалом.

Ҳар кими хуш ёр этувчи бу фасиҳ сўздир лазиз,
Соф талаффуз бирла айтинг бу саломни, эй азиз,
Очилиб гулғунча янглиғ хоҳ ўғилдир, хоҳ қиз,
Фазлидан бебаҳра қолмайлик ёронлар барчамиз,
Эл билан бўлган мулоқотда шарофат ассалом.

Хушнудо, қилгил нидо ушбу саломнинг бобидан,
Одамийлик феълини бошла онинг одобидан,
Узмагил ҳеч вақт саломни ғайрию аҳбобдан,
Дил боғи бўлсин мунаввар бу салом офтобидан,
Лафзи гар бўлса муфассал ул ҳақиқат ассалом.

НИҚОҲ ТҶИИ ТАБРИГИ

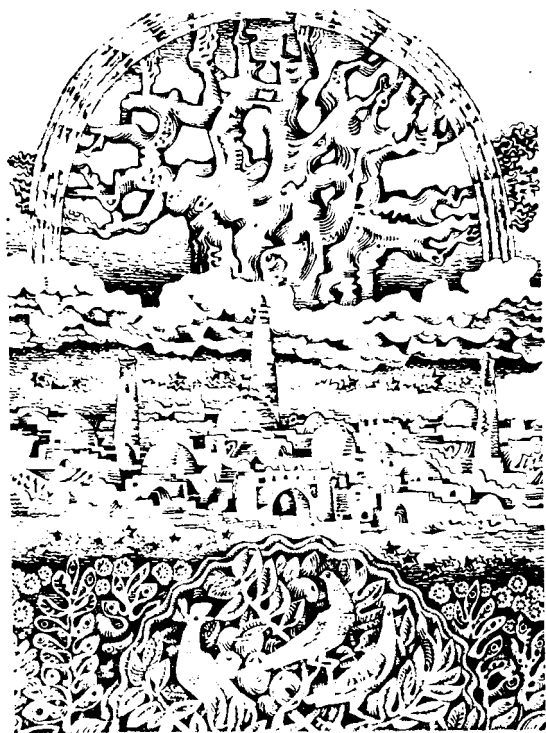
Бойси бу жамоат бўйи балоғатингиз,
Бир-бирига муносиб хуш қадди қоматингиз,
Гул гунчадек очилган ҳусни латофатингиз,
Никоҳингиз, аҳдингиз тўйи—саодатингиз,
Бу шодиёна кўркам хайру саховатингиз.
Катта-кичик йигилмиш аҳбобу муҳтарамлар,
Бир-биридан чиройли чехраси гул санамлар,
Дил чашмаси жўш урган олиму пешқадамлар,
Қалби мусаффо ёшлар, ошино бокаромлар,
Орзу-умиди сизга меҳру муҳаббатингиз.
Ҳаётнинг энг муқаддас фурсати — они бул кун,
Жумла чаманни порлоқ шавкати, шони бул кун,
Еш икки дилни пайванд этган замони бул кун,
Иқбол йўлини дилкаш давру даврони бул кун,
Муборак бу нур отган баҳри башоратингиз.
Турмуш учун тузилган аҳду паймон чиройли,
Ширин-шакар сўз билан лаби хандон чиройли,
Рағбати дил мувофиқ бўлса, ҳар он чиройли,
Гул бўлса, булбул бўлса, боғу бўстон чиройли,
Дил баҳорини ёз этсун кори садоқатингиз.
Хушнуд яшанг, ҳамиша боғингиз бўлсин обод,
Бир ёстиққа бош қўйиб, даврон суриг умирбод.
Пайдо бўлиб ўғил, қиз ўсиб, унсинлар озод,
Дунёнинг лаззатидан баҳра олиб бўлинг шод,
Кам бўлмасин ҳамиша файзи фароғатингиз.

1968

ОРЗУ

Орзу (Янгибой Қурбонниёзов) 1890 йили Хоразмда туғилган. Дастлаб эски мактабларда, кейин совет мактабида таълим олган. Ёшлигидан шеърни севган, Навоий, Огаҳий, Фузулий, Мунис, Муқимий, Аваз, Фурқат каби шоирлар ижодини мутолаа қилган.

Орзу 65 ёшдан бошлаб ўзи ҳам ғазаллар ёза бошладди. Унинг қирқдан ортиқ ғазали қўшиқ бўлиб куйланмоқда. Уларда янги замон, кишиларимиз, бахтли келажак мадҳ этилади.

Ҳ И Қ М А Т

Маънили сўз чиқса дилдин мисли гавҳар донадир.
Чиқса гар фаҳш сўз дилингни билки ифлосхонадир.

Одабийлик хулқи хуш, ширин суханлик бирладир,
Камтаринлик бўлса ҳар ким халқ аро мардонадир.

Зоҳирин эски чопон деб ҳар кими кўрма фақир,
Моҳир ўлса илму фанга ботини нурунадир.

Сен қамиш кулбанг аро дўстларга бўлсанг ҳамнафас
Ул қамиш кулбангни бил жаннатро ризвонадир.

Кўшки айвонингни кўрмас эрса хешу ақрабо,
Кўшки айвон дема они бир бузуқ вайронадур.

Дўстингга қилсанг хиёнат бадтабиатлик била,
Душмани жонинг бўлиб дўстлар санго бегонадур.

Мингга етса дўсту жонинг билма кўп оқил эсанг,
Бўлма гофил душманингдин гарчи ул бир донадир.

Эҳтиром этма касофат аҳлини олим сифат,
Йиғлағай нокас қўлинда ул юзи дурдонадир.

Ҳар киши сероб бўлур ҳикмат булогин истаса,
Орзу дер ҳикмат аҳли бирла улфатхонадир.

Ўтдилар доною оқиллар, бари хислатлидир,
Кимки меҳнатда, унинг ҳар бир сўзи ҳикматлидир.

Сен қозон юзи қаро деб отма нафрат тошини,
Турли неъмат ичида доим пишиб лаззатлидир.

Мис гўзал, юзига олтин сув бериб қўйсанг баҳо,
Мис баҳосидин зиёд олмас, нечун-иллатлидир.

Кўнгли ганжи тўлса гар илму ҳунардин ҳар ким
Эгнида йиртиқ либос бўлган билан иззатлидир.

Ёшинга мағрур бўлиб қилма ҳақорат ёшни,
Маърифатсиз шайхдан илмли ёш ҳурматлидур.

Қамбағалга келса меҳмон, олдига чиққай кулиб
Меҳмондин юз ўгирган бойдан ҳимматлидир.

Мард йигит бош эгмагай нокасга ҳалвоси учун,
Ўз уйида ошу ёвғон-яхши, беминнатлидир.

Дўсту душманни билурсан тушса гар бошингга иш,
Баъзиси ҳолинг сўрарлар, баъзиси нафратлидур.

Орзу қилғил қаноат, эгма ҳар эшикка бош,
Меҳнатинг бирла нонинг ўз жонингга роҳатлидур.

* * *

Эй, кўнгил, бўлғил адаб бўстониди гулнорлар,
Кўрса гулни тож этар бошига ҳар дилдорлар.

Одамийларнинг гулидир бўлса ҳар ким боадаб
Беадабдин доимо жонга етар озорлар.

Ешларни тарбият қил маърифат гулзорида
Боғбон тарбиясига боғли мевазорлар.

Кўр ўзингдин бир жиноят бирла ушлаб элтсалар
Товламас эрди қулоқин саз эса дуторлар.

Кўча-кўйда маст бўлиб ётма тамошолар бериб,
То адаб жойиға элтиб қилмасин ҳушёрлар.

Мажлис ичра ўлтириб беҳудага тил очмағил,
Кўп кишилар тил балосидин бўлибдур хорлар.

Яхши бўлсанг, яхши дерлар, чун ёмон бўлсанг агар,
То жаҳон борича бадноминг қилур изҳорлар.

Билмай ўз ҳолинг ҳавога учма, эй, кўнгил қуши,
То тушолмай ерга жисминг бўлмасин афгорлар.

Гар саломат бўлмоқ истарсан жаҳонда Орзу,
Камсухану камтарин бўл, бас сенга гуфторлар.

НАСИХАТ

Эй ўғил сўз қадрини бил, шодмон айлар сени.
Гар амал қилсанг бу сўзга комрон айлар сени.

Умр йўлдошингдин ўзга дилрабога берма дил
Пок диллар шеваси иззат-нишон айлар сени.

Маърифат бўстонида қил тарбият авлодингни
Қариганда бахтиёр роҳат бажон айлар сени.

Дўсти содиқларга сарф эт ош-нонинг, эй ўғил
Обрўйинг элда машҳури жаҳон айлар сени.

Дўст илгидин қора сув ичганингни бил асал,
Гар асал душман қўлидан бадгумон айлар сени.

Тил била дилда мувофиқ бўлмагон аҳбоблар
Гам кунинг сендин қочиб айбинг баён айлар сени.

Қўл узатма ҳар хасис нокаста дастурхониға
Миннати кўксинг тилиб, бағрингни қон айлар сени.

Бу азиз жисминг саломат бўлмағини истасанг
Оз егин, оз ухлагин, дарддин омон айлар сени.

Майпарастиликдин қочиб ақли расога ҳамдам ўл
Халқ ичинда яхши номингни аён айлар сени.

Аҳли ҳикматларни гавҳар сўзларин қил Орзу
Бу шарафдин муҳтарам жисм ичра жон айлар сени.

ХАСИСЛАР ҲАЖВИ

Гар хасис гавҳардин олса чош этиб хирмонини
Жони чиққай ногаҳон ким еса бурда нонини.

Лаълу ёқут тўшалиб ётса оёғи остида,
Эл анинг кўрган эмас умрида дастурхонини.

Халқнинг нонин емакда еб-ичиб ҳеч тўймағай,
Гўйё ханжар каби ўткир этиб дандонини.

Уйига меҳмон бўлуб келса баногоҳ дўстлари
Осмонга учқуси ақли олиб дармонини.

Ҳув чекиб келса гадо қувғай изидин қолмайин,
Ҳеч гадо кўрган эмас бир пулчалик эҳсонини.

Хайри эҳсондин гапирсанг солмағай ҳаргиз қулоқ
Бургани сиққан билан ким кўрди қатра қонини.

Қўл узатманг супра бирла ҳар хасиснинг нониға
Лутф этиб кўкка чиқарманг ким алар афғонини.

Мард йигитлар доимо хизмат қиларлар эл учун
Раҳмат айтғайлар халойиқ гар эшитса номини.

Орзу, аҳли карамнинг яхши номи ўчмағай,
Ким хасисдир охири шайтон олур имонини.

АЗИЗ ТУТ

Тут азиз жонингдан ортиқ пок дил сирдошни
Ҳар қачөн қадрини бил қадринг билган йўлдошни.
Хизмат этсанг элга дилдан ҳурматинг бўлгай зиёд,
Севмас эл манман қилиқни, ақли кам бебошни.

Расми инсонликни билмай юзга етса ёш агар,
Ўз эли ҳам тутмас отин бадқилиқ авбошни.
Ким ватанни дўст тутмас сурати одам бўлиб,
Билма инсоннинг ҳисоби мағзи йўқ пуч бошни.

Маърифатлик, хулқи хуш, ширин забон бўлса йигит,
Қарилар ҳам ҳурмат этгай боадаблик ёшни.
Шодлик мақсад йўли бил иттифоқ амриндадир,
Сидқидилдин қил қабул суҳбатдаги кенгошни.

Қариганда ҳурматим ортсин десанг олам аро,
Қудратинг боринда шод эт камбағал-қашшоқни.
Мис била юлтин баҳосин билмаган гавҳарфуруш,
Фарқ этолмас санги хоро бирла гавҳар тошни.

Шодликда шод бўлиб, мотам кунингда йиғлашур,
Гар жафоси етса ҳам қадрини бил қардошни.
Дилраболар ҳусни ортиқ бўлса одобу ҳаё,
Дема хушрўй кибр ила ўсма қўйилган қошни.

Йўқ вафоси ҳар санобарга кўнгил бермоқ ғалат,
Дил бериб беҳудага тўкма кўзингдин ёшни.
Гар қадам ранжи қилурсан дўстларга Орзу
Ҳурматин тут ҳарна ким юлдинга келган ошни.

ДАВРОН АРО

Ким кўрибдур сан каби маҳвашни бу даврон аро,
Бормикин ҳуснингга монанд бир пари ризвон аро.

Моҳи рухсорингни рашкидин қизил гул жисмидин,
Беҳисоб чиқмиш тиконлар ҳасрату афғон аро.

Лабларинг бермишдурур лаъли бадахшондин нишон,
Кўрдиким дурни тишингдек гавҳари уммон аро.

Бир назар қилғанда ишқ аҳлини қатл этмоқ учун
Жондин ўтган ўқми қошинг остида мужгон аро.

Сунбулинг мушкидин олмиш орият мушки хўтан
Атри зулфингдек муаттар борми ҳеч райҳон аро.

Барча маҳвашлар билан кулбам сари қўйсанг қадам,
Офтобсан, ой ёнингга барча, ул меҳмон аро.

Ўшамас гунча даҳонингга бари гул гунчаси
Аҳли дардга ҳар сўзинг бўлмиш даво дармон аро.

Гар наво чалсанг бошингда барча қуш парвонадур
Сен каби булбулни ҳеч ким кўрмади бўстон аро.

Орзу айлаб мудом мадҳингни иншо айласам,
Бўлмағай васфинг адо ёзсам неча девон аро.

ЭЯ НОЗАНИНЛАР

Эй, нозанинлар сарвари ё сиз келинг, ё мен борай,
Хусн аҳли ичра дилбари ё сиз келинг, ё мен борай.

Бир кўрмасам йўқ тоқатим, ҳижронда дуто қоматим,
Доим ғамингдир улфатим ё сиз келинг, ё мен борай.

Хуршиди анвар юзингиз жонларга офат кўзингиз,
Шаккардин юртиқ сўзингиз ё сиз келинг, ё мен борай.

Раҳм айлангиз дардим кўриб, ишқ аҳлининг ҳолин сўриб,
Маъшуқалик лофин уриб ё сиз келинг, ё мен борай.

Ағёрдин айлаб сир ниҳон ҳам билмасун аҳли жаҳон,
Суҳбат қилайик бир замон ё сиз келинг, ё мен борай.

Мунча манга қилманг шитоб, асли кўнгил олмоқ савоб,
Ҳижронда ёздим бир китоб ё сиз келинг, ё мен борай.

Ғунча даҳан хандон этиб, манга меҳр чандон этиб
Ағёрдин пинҳон этиб ё сиз келинг, ё мен борай.

Менга лабингиздир ҳаёт, тотғон киши бўлмас мамот,
Орзуға айлаб илтифот ё сиз келинг, ё мен борай.

АНДИШАСИЗ

Оқил эрсанг сол қулоғинг, хор бўлур андишасиз,
Турли офат бошиға дучор бўлур андишасиз.
Фикр қилмай оқилу доно киши сўзни демас,
Уйламай айтгон сўзинг озур бўлур андишасиз.
Чиқса ҳар бир сўз оғиздин гўйё отилгон ўқ,
Мумкин эрмас қайтариш бадкор бўлур андишасиз.
Маслаҳат бирла қилинган ишни айлар эл қабул
Машваратсиз ҳар ишинг бекор бўлар андишасиз.
Сўз дурининг маъниси бир гавҳари қимматбаҳо,
Сўзи аччиқдин ҳама безор бўлур, андишасиз.
Дўстларининг айбини, гар айласа ағёрга фош,
Нафрат айлаб ёрлар ағёр бўлур андишасиз.
Кўрса ожизларни, ҳурмат айламай қилса жафо,
Охирини кўр онинг афкор бўлур андишасиз.
Ҳаждин ортиқ бир дили ношодни шод айламоқ,
Кўнгли тош бераҳмлар маккор бўлур андишасиз.
Айлагай нафрат хиёнат аҳлидин доно киши,
Феъли бадга бадқилиқ тайёр бўлур андишасиз,
Чиқмағил бир заррача маъмурлар фармонидин
Ким чиқар ғам лойига дучор бўлур андишасиз.
Камтарину маънилиқ, ширин сухан бўл Орзу
Маънисига маънисиз ҳамкор бўлур андишасиз.

ЭМАСМАНМИ

Аё дилбар, сенинг бир ошиқи зоринг эмасманми,
Кечиб жону жаҳондин бир дил афкоринг эмасманми?

Матои ҳусниға жон нақдини таслимлар айлаб,
Ҳусн бозори ичра бир харидоринг эмасманми?

Эрур Лайлига Мажнун ишқи бир афсона оламда
Вужудим кул бўлиб, ишқингда хунборинг эмасманми?

Латофат боғида янги очилган гул узорисан
Бўлуб шайдойи васлинг булбули зоринг эмасманми?

Тараҳҳумдин қадам қўй, тийра кулбам қилгали равшан,
Жунун саҳроси ичра бир севар ёринг эмасманми?

Мудомо фахр этарман бошим узра гар қадам қўйсанг,
Шаби ишрат қилурға васли хуморинг эмасманми?

Ватан айлаб рақиблар моҳи рухсорингни атрофин
Мени маҳрум этурсан, мен талабкоринг эмасманми?

Башар хайли эмассан ё магар ҳури паридурсан,
Такаллум чоғида мен васли гуфторинг эмасманми?

Кўзим ёшин сиёҳу кипригимни мен қалам айлаб
Ёзиб васфимгни Орзу котиби коринг эмасманми?

ЛАФЗИ ҲАЛОЛ ЎЛСА

Хуш ул аҳбоб ҳайликим, анинг лафзи ҳалол ўлса,
Вафо аҳдига қилмоқ бирла доим баркамол ўлса,
Вафо шартини буздиким они одам ҳисоб этма,
Анингдин узма қўл кўнглида содиқ эҳтимол ўлса.
Агар мансаб эгаси бўлғонингда ер юзи дўстинг,
Қочорлар барча дўстинг гар бу мансабға завоқ ўлса.
Биродар юв қўлингни бу рафиқингдин нечун ким ул
Санго душман кишига улфат айлар қийли қол ўлса.
Киши сўз гавҳарин билса баҳосин жон фидо айла,
Эшак ҳалвони билмас, лаззатин ҳар қанча бол ўлса.
Вафо истар эсанг илму ҳунар касб эт нечунким ул
Қўлинг тутқувчи раҳбардур агар амри маҳол ўлса.
Агар мақсад талабсан ростликни Орзу айла,
Тополмас тўғри йўлни кимки юз бимоҳу сол ўлса.

АҚЛИ КОМИЛ

Ақли комил бўлмайин билмас сўхандон қадрини,
Маърифатдин беҳабар билгайму мардон қадрини.

Хаста бўлмай тандурустлик лаззатин билмас киши
Бўлмайин бемор билмас сиҳҳати жон қадрини.

Бог-бўстон ичра яшнаб айшу роҳат айлаган
Ранжи саҳро чекмайин билмас гулистон қадрини.

Ногаҳон чиқсанг сафарга кимса меҳмон олмаса
То саёҳат айламай билгайми меҳмон қадрини.

Не билур фазл аҳли қадрин қадри бўлмай ул киши
Билмаган ўз қадрини, билгайми инсон қадрини.

Жоҳилу нодонни аччиқ сўзи жондин ўтмайин
Билмагайсан хуш элининг лутфи эҳсон қадрини.

Гар дили тилга мувофиқ бўлмаган ёр учрамай
Билмагайсан дўсти содиқ яхши ёрон қадрини.

Орзу қилса сўзингни дониш аҳли йўқ ажаб,
Беадаб худбин қачон билгай дурафшон қадрини.

ДИЛБАРИМГА

Дилбаримга, эй сабо, еткур паём бунёд этиб,
Олди кўнглимнинг қушин гўёки ул сайёд этиб.
Қалби ичра жой этибдур кўнглумнинг булбуллари
Сайраюр васли гулининг шавқида фарёд этиб.
Ҳолима раҳм айлабон кулбам сари қўйса қадам,
Гарди пойи тўтиё кўзимга умрбод этиб,
Гарқ ўлибман ишқ дарёсиға ҳеч поёни йўқ,
Йўқ вужудимдин нишон тутмаса илким ёд этиб,
Кўкан номин олиб бокира Ширин ишқида
Қозмишам ғам тоғини гўё ўзим Фарҳод этиб.
Ишқ саҳросиндаким бор ман каби овворан
Утди умрим ҳосили ишқ аҳлига устод этиб.
Тийра кулбам равшан айлаб партави рухсориндин,
Бормукин қилса назар ғамгин кўнгул обод этиб.
Айларам умид мудомки ул санамлар сарвари
Лаъли жомин лутф этиб тутса дилимни шод этиб.
Ҳусн гулзориндин ўзга сорига берма кўнги
Орзу қил покликнинг шевасин ижод этиб.

ҲАҚИҚИЙ ОШНОЛАРДАН

Кўнгиллар партов афшондир ҳақиқий ошнолардан,
Мурувват ортғусидир ҳамнишини бовафолардан.
Жаҳоннинг зийнати хуршиду моҳу анжуму афлок,
Жудолик йўқ оларға бир-биринин ибтидолардан.
Муҳаббат лофин урсанг ой-ю кун янглиғ жудо бўлма
Қилур равшан жаҳонни ой-ю кун нури зиёлардан.
Ҳасадгўйлар ичига ўт тушар ким яхши кун кўрса
Зарардин ўзга йўқдир шум ҳасадгўй аждаҳолардан.
Самода ҳар булут пайдо бахиллар дуди оҳидан
Етар нуқсон жамоат айшиға юзи қаролардан.
Агар шод бўлғонингда шоду хандон, ғам кунинг ғамгин
Муҳаббат тўлқини мавж урғуси қалби сафолардан.
Чуқур қазса бировнинг йўлиға тушгай ўзи охир
Масалдур «нияти — йўлдош» нақли пешволардан.
Муҳаббат айлаганга қил муҳаббат Орзу айлаб,
Бўлур ҳурмат мудом бир-бирга яхши раҳнамолардан.

А Я Л А Н У Р

Пок зийнат бўлса ким қалби зиёга айланур,
Шамси анвардек дили нури сафога айланур.
Меҳрини дилларга жо қилмоқ шарафли иш эрур,
Қадри ортиб эл аро гўё хумога айланур.
Ким алифдек тўғри бўлса етмагай офат анга.
Лом нундек бўлса каж турлук балога айланур,
Истаса доно у оқилларни гулшан мажлисин
Норасо ҳам бўлса ул оқли расога айланур.
Камбағал деб ҳар кими таъно маломат қилмаким,
Бахти ёвар бўлса элга раҳнамога айланур.
Меҳнат этмай аввало роҳатни ҳеч ким кўрмади,
Ул ҳалол меҳнат туфайли пешвога айланур.
Қилмаса ҳар ким ҳалол меҳнатни номус-ор этиб,
Айлабон элдин тама мисли гадога айланур.
Душманин дўст айласа ширин сухан изҳор этиб,
Мардлар мардонидир аҳли вафога айланур.
Мушкулин битказса кимни қодир ўлғон чоғида,
Эл ичинда гард пойи тўтиёга айланур.
Даҳр аро ҳар ким муҳаббат тухмини фош айласа,
Орзу айлаб бори эл марҳабога айланур.

ДУСТ, ДУШМАННИ БИЛМОҚ ҲАҚИДА

Садоқатлик кўнгил қилмас фаромуш зарра дилдорин,
Билур жондин лазизроқ ҳар нечукким берса озорин,
Қизил гулдек очилгай кўрса ҳар дам дўсти дийдорин,
Билиб маҳрам дегайлар бир-бирига сирри-асрорин,
Агарчи тушса иш бошига узмас дўстлик торин.

Эрур кўрмоқ ҳамиша жондин ортиқ бовафоларни,
Кечиргай дўстидин ҳар нечаким бўлгон хатоларни,
Бўлиб зоҳирда дўстинг ботинин кўр баднамоларни,
Вафо ўрнига вақтин топса қилғуси жафоларни,
Ҳақиқий дўсти содиқ севса гулни севғуси хорин.

Мунаввар бўлса қалби ким муҳаббат баркамол айлар
Бўлиб гойибда ҳозир, яъни мадҳ этмак хаёл айлар,
Ҳасадгўй бўлса дўстинг обрўйингга завол айлар,
Неча қил яхшилиқни топса имкон қийли—қол айлар,
Қилолмас ўзгача сут бирла кирган феъли атворин.

Етишса баҳра сандин лоф урурлар ошноликни,
Кўзинг ёғин едирсанг қилмагай ҳаргиз жудоликни,
Қочар бошингга иш тушганда айлаб бевафоликни,
Мунофиқ шеваси дўстига қилмак беҳаёликни,
Бало бобин очар юзига топиб дўстни агёрин.

Усар ҳар ким жаҳонда касб этиб доим адолатдин,
Жаҳон халқи севар ҳар кимда бўлса бу шарофатдин,
Кўнгилдин ғам чиқар бўлса муяссар яхши улфатдин,

Қочарлар ҳазар деб яхшилар аҳли хиёнатдин,
Чиқарур ҳар идиш ичинда бўлгон ҳар неки борин.

Кўнгул занжида қилмас ҳар қачон аҳли садоқатлар
Замирин пок тутмоқ келтирур эл ичра ҳурматлар,
Азизу муҳтарамдир бўлса кимда яхши одатлар,
Жаҳон аҳлини матлуби бўлиб муштоқ суҳбатлар
Қилибдур Орзу аҳбобларга тухфа ашъорин.

ОРЗУ МУХАММАСИ

Зое этма умрингни май — бодаю мино билан,
Бузма осуда кўнгилни бевафо раъно билан.
Бўлма ҳамроҳ бир қадам ҳам нияти қаро билан
Эй кўнгил, ҳамсуҳбат ўлғил мардуми доно билан,
Очилур қалбинг ҳамиша ҳар дили бино билан.

Дилда донишманд элин тутғил азизроқ жондин,
Гарди пойин тўтиё қил бу сифат меҳмондин.
Бил сўзининг гавҳарин қимматли гавҳар кондин,
Оқил аҳлига бўлиб улфат қочинг, нодондин.
Тун қоронғу ўхшамас хуршид дил аро билан.

Бил фаросат бирла ҳар кимнинг кўнгилда ниятин,
Фитначилардин қочинг қилманг ҳавас ҳам суҳбатин,
Келтирур бошға бало беҳуда чекманг кулфатин
Билмак истарсан бировнинг ботинин кўр улфатин
Бир эмас гавҳар баҳоси кўҳисанг қаро билан.

Аҳли ҳикматларни қимматли сўзини бил гуҳар,
Жон қулоғинг бирла тингла топғайсан олдин самар,
Маърифат дорилфунуниға мудом боғлаб камар,
Ҳар кишининг ақли бордур касб этар илму ҳунар
Тенгму борон қатраси ул мавж уран дарё билан.

Ҳар кеча шаб қадрининг шомиға тушти ўхшамас,
Ҳар шароб обиҳаёт жомиға тушти ўхшамас,
Бадни исми яхшилар номиға тушти ўхшамас,
Қайси қуш сайёднинг домиға тушти ўхшамас,
То наво қилган гул узра булбули шайдо билан.

Сан ўзингдан яхшироқ бил учраган инсонни,
Кўнглини олғил жароҳатлик дили вайронни,
Ахтариб қалби мусаффоларни қил эҳсонни,
Хуш эли хушни топар, жоҳил топар нодонни
Боғу бўстон ичра булбул, ваҳшилар саҳро билан.

Фитнангиз, бетамиз қаллоблардин нафрат эт,
Пок диллардин жудо бўлмай ҳамиша ҳурмат эт,
Халқи оламга муҳаббат боғла, доим иззат эт,
Хуш элидин келса меҳмон жон-дилдин хизмат эт,
Яхши ном оламда қолсин обрў аъло билан.

Сўзлагил ширинсухан беҳуда сўзга очма лаб,
Даҳраро маҳбуб бўлиб халқи жаҳон айлар талаб,
Марҳамат айлаб ёмону яхшиға бўл боадаб,
Лутф эҳсон бирла душман, дўст бўлса йўқ ажаб,
Шер ҳам қилғай итоат марҳамат оро билан.

Бадликингни ташла энди яхшиликни айла хў,
Бул сабабдин топғайсан эл ичра доим обрў,
Хуш қилиқ одоб ила илму ҳунар'қил жустижў,
Маърифатдин беҳабар умринг ўтибдур Орзу,
Бўлса ақлинг улфат бўлма ботини расво билан.

ФУЗУЛИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Муҳаббат шевасини сийнаси афкор ўландан сўр,
Бало даштида мажнундек кўзи хунбор ўландан сўр,
Маъризи ишқ дардин халқаро беор ўландан сўр,
Шифои васл қадрин ҳажр ила бемор ўландан сўр,
Зилоли завқ-шавқин ташнаи дийдор ўландан сўр.

Саҳар афгон чекиб булбулсифат васлинг учун э маҳ,
Қилиб нозу тагофул ҳар куни минг лаҳза ўлтирма,
Дили содиқларинг маҳрум этиб оғёра дил берма,
Лабинг сиррин келиб гуфтора бандан ўзгадан сўрма,
Бу пинҳон нуктани бир воқифи асрор ўландан сўр.

Кўзим гирён, бағир бирён, кўнгил васлинг учун мойил,
Қошинг гўё камондир, кипригинг ўқ, кўзларинг қотил,
Бўлиб уйқу ҳаром тун-кечалар тил зикрингга қойил,
Кўзи ёшлуларин ҳолин на билсун мардуми гофул,
Кавокиб сайрини шаб то саҳар бедор ўландан сўр.

Жафо тоғин қозиб Фарҳод янглиғ кўҳканлардан,
Кечиб Лайли учун Мажнун сифат мулки ватанлардан,
Ҳаёти жовидондир манго лаъли сийм танлардан,
Хабарсиз бўлма фаттон кўзларинг жаврин чеканлардан,
Хабарсиз мастлаб бедодини ҳушёр ўландан сўр.

Эрурсан ҳусн шоҳи, лек икки кўзинг эрур золим,
Жамолинг шамъига парвонадек ёқдинг пару болим,
Жунун бозорида шавқинг била кечди моҳу солим,
Ғамингдан шамтак ёндим сабодан сўрма аҳволим,
Бу аҳволи шаби ҳижрон баним-ла ёр ўландан сўр.

Тариқа ишқ бирла бўлди дуто бу қади долим,
Гадойингга нигоҳи садқа қил йўқ қил ила қолим,
Лабинг оби ҳаётим, сўзларинг ширин-шакар болим,
Хароби жом ишқам наргиси мастинг билур ҳолим,
Харобат аҳлининг аҳволини хуммор ўландан сўр.

Басират кўзига бир неча донолар солиб дурбин,
Дедилар: ҳеч лаззат ёр жавридек эмас ширин,
Қилибман Орзу кўксимга дилбарнинг жафо тигин,
Муҳаббат лаззатидан беҳабардир зоҳиди худбин,
Фузулий, ишқ завқин завқи ишқи вор ўландан сўр.

МИР АЛИШЕР НАВОИЙГА

(Мусаддас)

Туғилиб бир эр Ҳиротдин мисли моҳи ховари,
Ул башар хайли ичинда бўлди меҳри анвари,
Бўлди ул арбоб давлат ўз замони раҳбари,
То адолат касб этиб бўлди халойиқ дилбари,
Мир Алишери Навоий ҳикмат аҳлин сарвари,
Шеърят баҳриро қимматбаҳо бир гавҳари.

Кеча-кундуз тинмайин ёзмоқ асар ижодидур,
Қолди ондин ёдгор халққа самар бунёдидур,
Мақсадидур: фикр элин зулм аҳлидин озодидур,
Токи маъмур ишларинда халқпарвар олдидур,
Мир Алишери Навоий ҳикмат аҳлин сарвари,
Шеърят баҳриро қимматбаҳо бир гавҳари.

Неча йиллар меҳнат айлаб «Хамса»ни қилди тамом,
«Ҳайратул аброр»идур ҳар нуқтаси ширкин калом,
«Сабъаи сайёра»си жазб айлағай дилни мудом.
Токи «Маҳбубул қулуб»и ҳикматин кўр субҳу шом,
Мир Алишери Навоий ҳикмат аҳлин сарвари,
Шеърят баҳриро қимматбаҳо бир гавҳари.

Ишқда содиқ Лайли, Мажнун, Ширину Фарҳодлар,
Бир-биринин ком ололмай қилдилар фарёдлар,
Топмайин Баҳром Гуландомини айлаб додлар,
Ёзди онлар қиссасин — қилди китоб бунёдлар,
Мир Алишери Навоий ҳикмат аҳлин сарвари,
Шеърят баҳриро қимматбаҳо бир гавҳари.

«Садди Искандар»ни айлаб ўзгача бир дoston
Ҳар варақни очсангиз янги очилган бўстон,
Турлича кўрган ажойибларни ул соҳибқирон,
Бир жавоҳир дафтар айлаб барчасин қилди аён,
Мир Алишери Навоий ҳикмат аҳли сарвари,
Шеърят баҳриро қимматбаҳо бир гавҳари.

Борми ўзбек аҳли таснифига қойил бўлмагон,
Борми фариз ҳам фаранг васфига қойил бўлмагон,
Аҳли Кавказ борму ташрифига қойил бўлмагон,
Борму европалик таърифига қойил бўлмагон,
Мир Алишери Навоий ҳикмат аҳли сарвари,
Шеърят баҳриро қимматбаҳо бир гавҳари.

Бўлди ижоди сабаб дунёда номи ўлмади,
Ҳар варақ бир бўстон очилдию ҳеч сўлмади,
Мевасин ер 'очса бобин кимса маҳрум бўлмади,
Билмаган қадринг ҳар ким мева ондин йўлмади,
Мир Алишери Навоий ҳикмат аҳли сарвари,
Шеърят баҳриро қимматбаҳо бир гавҳари.

Ҳаддин ошди эътиборинг партия давронида,
Мунча ҳурмат топмайин Султон Ҳусайн айёмида,
Ҳар асар ёздинг Советлар халқи сақлаб жонида,
Шухратингни олама тарқатди бор имконида,
Мир Алишери Навоий ҳикмат аҳли сарвари,
Шеърят баҳриро қимматбаҳо бир гавҳари.

Ҳар бир ижодинг жаҳон аҳлига бўлди ёдгор,
Гавҳари кинингни олам халқига қилдинг нисор,
То жаҳон борича номингдур тирик эй гул узор,
Орзу айлаб ҳавас ёзмоқни қилдим бу ашъор
Мир Алишери Навоий ҳикмат аҳли сарвари,
Шеърят баҳриро қимматбаҳо бир гавҳари.

РУБОИЛАР

Ҳар қанча томса ҳам томчи сел бўлмас,
Кўз ёғинг едирсанг душман эл бўлмас,
Қиш айёми деб бил душман қалбини,
Дема қишда довул бўлмас, ел бўлмас.

Катталарни ҳурмат этмоқ қарздур,
Оналарни ҳурмат этмоқ фарздур.
Истаса мақсадга етмоқ ҳар йигит
Бўл одобли, сенга мендан арздир.

Хуш эли мажлисда яхши сўз топар,
Бадқилиқ, бадфеъл ит янглиғ қопар,
Бўлса доно суҳбатидин кетмагил,
Бўлса нодон бир қадам қилма сафар.

Қ И Т Ъ А

Десангиз нодонга яхши сўз қилур кўнгилни доғ,
Бефаҳмга яхши сўз—кўр олдиға ёққан чироқ.
Йўлни билгандан сўра, гар адашсанг тўғри йўл,
Уз йўлини билмагандин тўғри йўл қилманг сўроғ.

МУНДАРИЖА

Бокий	3
ЎзФАНим	5
Муқимийга	6
Саъй этсам эдим	10
Катта Фарғона канали	11
Олмасин	13
Санъат аҳлига	14
Яна	15
Ўзбекистоннинг 20 йиллигига	16
Миннатдорлик	18
Зафар	20
Собир Абдуллага мактуб	22
Бокийга Ёрийдан мактуб	23
Бокийнинг Ёрийга жавоб мактуби	24
Мушоира	25
Қутлуғ ватанимиз	26
Муборак	27
Навоний ғазалига мухаммас	28
Ҳабибий ғазалига мухаммас	30
Фарҳод қурилишига	32
Хушнуд Абдулла	41
Тўймай элим дийдорига	43
Тўйхона экан	44
Ҳақиқат бу адолатдир	45

Насиҳат	46
Урганч мадҳияси	47
Белингни қузвати	48
Гиламчи қиз	49
Едингдами	50
Тарона айлаб	51
Бўлдию қолди	52
Икки шўх оҳусидан	53
Дилбар, кечир	54
Жонона бўлибсан	55
Ухшайди	56
Раҳми келсин	57
Андижон дилбарлари	58
Ранжитма мени	59
Билмайди	60
Ижро бўлибди	61
Билмасин ҳеч ким	62
Гулмикан, дебман	63
Харидоринг бўлиб	64
Борми меҳригиёси	65
Уёласанми	66
Богбон қиз	67
Тўй бугун	68
Туюқлар	69
Доҳий Ленин барҳаёт	70
Назм элисан, Хоразм	71
Кел, эй жонона	72
Ноз этиб келди	73
Янгра, дуторим	74
Ўзбекистон деб	75
Парда қилма рўмолингни	77
Сени излаб	78
Қани, пўлат отим, чу	80
Ўргилай	82
Ўғлим, десанг бас	83

Ватан ҳақида	87
Тинчлик ҳақида	88
Меҳнат билан	89
Ленин мадҳи	90
Тошкентдадир	91
Пахтадан	92
Муҳтарам устоз Алишер Навоийга	93
Июн ҳақида	94
Ота ҳурмати	95
Ошиолашди	96
Кам-кам бўлур	97
Саодатда	98
Дутор	99
Гул	100
Ишгоро	101
Соҳиб паймонлардансиз	102
Эй нозанин	103
Согинди жон ила кўнгни	104
Келур	105
Ургилай	106
Чиройли	107
Тонг отгунча	108
Тонг отди	109
Кетмай тур	110
Қалби сафо кўрниди	111
Ўзинг	112
Интизор ўлдим	113
Келдим	114
Дил хастаси	115
Наврўзи олам мадҳи	116
Ишни қилсанг жо-бажо бўлсин	117
Дўстим омон бўлғил	118
Келдик	119
Кексалар	120

Замонавий қасида	121
Хоразм ҳақида	122
Устоз Берунийга	123
Ҳабибимсиз	124
Эй шўҳи жононим	125
Пахта плани тўлди	126
Аҳду паймондан гангр	128
Мактуб	129

Хушнуд (Аҳрор Музаффаров) 131

Азизлик истасанг	133
Келур	134
Емонинг фитнаси	135
Ушар	136
Гуноҳ	137
Ранжитур	138
Устирур	139
Ёр жамоли	140
Днёримда	141
Биргалашиб	142
Хушнудиман	143
Одам эмнш	144
Пахтадан	145
Кетирмиш	146
На инсонсан	147
Билмаса	148
Куёвларга	149
Шифокорлар	150
Аёл	151
Чаманда	152
Черт дуторинг	153
Илми ҳикмат	154
Самарқанд	155
Яхшидир	156

Ассалому алайкум	157
Никоҳ тўйи табриги	158
Орзу	159
Хикмат	161
«Ўтдилар доною оқиллар»	162
«Эй кўнгил, бўлгил...»	163
Насиҳат	164
Хасислар ҳажви	165
Азиз тут	166
Даврон аро	167
Эй нозанинлар	168
Андишасиз	169
Эмасманми	170
Лафзи ҳалол ўлса	171
Ақли камол	172
Дилбаримга	173
Ҳақиқий ошнолардан	174
Айланур	175
Дўст душманни билмоқ ҳақида	176
Орзу мухаммас	178
Фузулий ғазалига мухаммас	180
Мир Алишер Навоийга	182
Рубойлар	184
Қитъа	185

На узбекском языке

Коллектив

**ПОЮТ АКСАКАЛЫ
ГАЗЕЛИ**

Редактор *М. Жалил*
Рассом *А. Карпунин*
Расмлар редактори *А. Бобров*
Техн. редактор *Е. Поганова*
Корректор *М. Абдусаломова*

ИБ № 606

Босмакхонага берилди 10.04.79. Босишга рухсат этилди 21.09.79.
Р. 09156 Формати 70×108¹/₃₂. Босма қоғози № 1. Адабий гарни-
тура. Юқори босма. Шартли босма л. 8,4. Нашр л. 4,93. Ти-
ражи 10000. Заказ № 180. Баҳоси 75 т.
Ғафур Ғуллом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти. Тошкент,
Навоний кўчаси, 30.

Ўзбекистон ССР Нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси
ишлари Давлат комитетининг Тошкент «Матбуот» полиграфия
ишлаб чиқариш бирлашмаси. Янгийўл, Самарқанд, 44. 1979 й.

Оқсоқоллар каломи: Ғазаллар, мураббалар, муҳаммас-
лар, қасидалар.— Т. «Адабиёт ва санъат» нашриёти, 1979.—
192б.

Халқимиз азалдан гўзалликни, гўзаллик туйғусини шеър-ғазалда ифода
етишни севади. Бу китоб турли касбларда ишлаб, юрагида нафосат туйғуси
билан яшаган, кўпчилиги ҳозир кексалик гаштини сураётган отахонларнинг
ватан, меҳнат, тинчлик, яхшилик, севги ва садоқат мавзуларидаги ғазаллари-
дан тузилди.

Поют аксакалы.

ББК 84Ўз
Ўз